

STADSNIEUWS.

POST EN MAIL.

Luchtpost voor Palembang.

Op Donderdag 16 Januari 1930 a.s. zal een luchtpost voor Palembang gelaten worden.

Laatste lichting van de aangeteekende stukken Woensdag 15 Januari ten 6 n.m.

Laatste lichting van gewone stukken Donderdag 16 Januari 1930 ten 6 u v.m.

GROOTE OPIUMSMOKKEL.

Enorme partij aangehaald.

Gistermiddag omstreeks drie uur heeft de douane te Tandjong Priok bij de verificatie van een partij goederen, omvattende 200 vaten cement, een ontdekking gedaan, welke geleid heeft tot het in beslag nemen van een enorm voorraad clandestien opium.

Het cement, hier uit Japan aangebracht met een stoomschip der Java-China-Japan Lijn en door een der vemen gelost, was bestemd voor een Chinees hier ter stede.

Bij opening van eenige der vaten troffen de verifieerders ambtenaren, keurig in het cement weggeborgen, in solide emballage verpakt het heilsop aan.

Men begrijpt, dat onmiddellijk maatregelen getroffen werden voor een minutieus onderzoek der geheele partij, thans in tegenwoordigheid van de douane-ambtenaren, bij wie zich later ook politie voegde.

Tot gisteravond laat is het onderzoek voortgezet. Men opende in totaal niet meer dan 10 vaten en trof daarin reeds voor een waarde van ruim een ton clandestien bereid opium aan.

Vandaag is het onderzoek voortgezet. Op het oogblik, dat wij dit schrijven is men er nog mee bezig.

Intusschen toog de politie uit op het spoor van den Chinees, die bij het geval betrokken was.

Alle naar buiten de stad leidende wegen werden streng bewaakt en verschillende auto's werden aangehouden. Nochtans zonder resultaat.

Meer succes had de politie met het onmiddellijk naar verschillende plaatsen in den omtrek gezonde signalement en verzoek om aanhouding.

De smokkelaar werd gisteravond nog te Tjiamahi opgespoord en gearresteerd.

Aneta meldt ons nader, dat thans totaal 20 vaten cement onderzocht zijn. Daaruit is totaal 4000 tail opium te voorschijn gehaald, ter waarde van ruim 120 mille.

Het heilsop was, in kleine blikjes verpakt, in zakken in het cement verstopt. Het cement was van Japansche fabriek, doch niet rechtstreeks uit de fabriek afkomstig.

Nog een arrestatie.

Behalve de in Tjiamahi gearresteerde Chinees heeft de politie ook hier ter stede een Chinees in arrest genomen. Het onderzoek wordt voortgezet.

De „gelukkige vinder“.

De ambtenaar, die de smokkelwaar ontdekt heeft, is de verifieerder der In- en Uitvoerrecht Rancuret. Als men weet, dat de premie, welke hij ontvangt, 4 gulden per tail bedraagt — terwijl thans nog pas een tiende gedeelte van de geheele partij onderzocht is — mag men den heer Rancuret zeker wel geluk wenschen met het fortuin, dat hem hiermee in den schoot valt.

Verkeerszakken.

Naar Aneta verneemt, is te Batavia het totaal aantal aanrijdingen in het afgelopen jaar ongeveer 10 pct. minder geweest dan het jaar tevoren en ongeveer gelijk aan het aantal in 1927, hoewel na dit jaar het aantal motor-, rij- en voertuigen van Batavia met ruim 4000 vermeerderd is.

Door verkeersongevallen werden in 1928 411 personen gewond en 15 gedood, terwijl deze cijfers voor het afgelopen jaar zijn 352 gewonden en 24 doden.

De aanrijdingen waarin omnibussen, sado's en rijwielen betrokken waren, verminderden met 20 pct. en de tram-botsingen of ongevallen met 30 pct.

Het aantal aanrijdingen was 1213, waarbij o.a. betrokken 1154 personen, auto's, 72 omnibussen, 329 sado's, ebro's enz., 378 rijwielen, 63 trams en 113 motorrijwielen.

De meeste dodelijke ongevallen hadden plaats in het 2de kwartaal, n.l. 10, terwijl de meeste botsingen voorkwamen op den weg Molenvliet Oost en West, Rijswijk, Noordwijk, Waterlooplein West, Senen, Kramat en Salemba.

Het gemiddelde aanrijdingscijfer per dag was in 1928 3,75 en in 1929 3,33.

De zaak Wasch.

Hedenmorgen deed de Raad van Justitie te Batavia uitspraak in de zaak-Wasch. De Raad verklaarde beklagde schuld aan het vervalschen van registers als ambtenaar, verduistering door gebruik maken van de gelegenheid hem door zijn ambt geschonken en het aannemen van een gift en veroordeelde hem tot drie jaren gevangenisstraf met last tot onmiddellijke inbeslagneming.

Zoals men zich zal herinneren, betreft deze zaak het afgeven van valsche vergunningen voor het bezit van vuurwapenen, welke de vorige week in openbare zitting behandeld werd.

DE GEM. INKOMSTENBELASTING.

Motie tot vervanging door opcenten.

De leden van den Gemeenteraad van Batavia Burgersdijk, mr. de Groot en mr. Hildebrand hebben gisteravond ter raadsvergadering de volgende motie ingediend, welke wij hier afzonderlijk vermelden.

De Gemeenteraad van Batavia,

Overwegende, dat het heffen door de Gemeente zelf van de Gemeentelijke Inkomstenbelasting, waarvan de jaarlijksche opbrengst op \pm f 610.000.— is te stellen, jaarlijks \pm f 91.000.— aan heffings- en \pm 25.000.— aan inrichtingskosten met zich brengt,

dat het bestaan van een zelfstandige gemeentelijke heffing naast die welke door het inkomen plaats vindt, niet rationeel is te achten en voor belastingplichtigen dubbele besommeringen veroorzaakt,

Beschouwende de meest voor de hand liggende wijzen om tot een meer rationeel toestand te geraken en vindende

A. dat door heffing van opcenten op de vigerende Lands inkomstenbelasting voor inkomens boven f 2.100.— (bij welke grens een gemiddeld gezin niet eerder in den aanslag betrokken zou worden dan bij de zelfstandige heffing der Gemeente) een opbrengst van \pm f 26.600.— per „opcent“ verkregen wordt, na aftrek van 2 pct. collectieloon,

dat (rekening houdende met de omstandigheid, dat de kosten van het bij opcenten-heffing vrijkomend Gemeentelijk personeel slechts geleidelijk zullen verdwijnen) door het heffen van aanvankelijk 23 en tenslotte 19 opcenten 's jaars op de vigerende Lands inkomstenbelasting een gelijke netto inkomstenbelasting opbrengt voor de Gemeente kan worden verkregen;

dat bij een dergelijke heffing de inkomens tot f 39.000.— zwaarder worden getroffen dan bij de zelfstandige gemeentelijke heffing.

B. dat bij het laten vervallen der speciale gemeentelijke vrijdommen en het zonder meer volgen van de Herz. Ord. I. B. 1920 één opcent voor de Gemeente, na aftrek van 2 pct. collectieloon \pm f 41.200 zou opbrengen,

dat alsdan met heffing van aanvankelijk 15, tenslotte 12 opcenten zou kunnen worden volstaan,

dat bij een dergelijke heffing: 1e in de belasting zou worden betrokken de inkomens van f 120.—, tot f 900.— 's jaars,

2e de inkomens van f 900.— tot f 3600.— ongeveer even zwaar belast zouden worden als thans,

3e de inkomens boven f 3600.— minder zwaar zouden worden getroffen dan thans.

C. dat wanneer het Land bereid zou zijn de Gemeentelijke inkomstenbelasting geheel naar de Gemeentelijke bepalingen tegelijk met de Lands inkomstenbelasting te heffen, en de vergoeding daarvoor belagelijk minder dan f 116.000.— 's jaars zou bedragen.

1e Niemand zwaarder of minder zwaar zou worden belast dan thans

2e Voor de Gemeente op den duur een belangrijke personeelsbesparing ontstaat, die tot belastingverlaging zou kunnen leiden.

Noodigt in verband met deze beschouwingen het College van Burgemeester en Wethouders uit:

I. Met het Land in overleg te treden om tot eene regeling als sub C bedoeld te geraken.

II. Subsidair de heffing van opcenten op de Lands inkomstenbelasting op de wijze als Sub B bedoeld aangeven, voor te bereiden.

III. De noodige maatregelen te treffen om tot geleidelijke liquidatie te geraken van het Gemeente-personeel, dat bij de heffing en de inkomens van de Gemeentelijke inkomstenbelasting werkzaam is — bij voorkeur door inpassing bij een anderen tak van Gemeentedienst.

Gaat over tot de orde van den dag.

Bovenstaande motie zal bij de begrotingsbehandeling nader worden behandeld, wanneer de belastingen aan de orde komen.

*) De bedragen in deze motie zijn gebaseerd op cijfers over de jaren 1925/1926 1927; over latere jaren stonden nog geen vergelijkbare cijfers ter beschikking.

Burgers Ensemble.

Naar wij vernemen van Henri Burger, de bekende Indische tooneelst en cabarettier, zeer binnenkort (waarschijnlijk in het begin der volgende maand reeds) hier ter stede met een gezelschap, grootendeels bestaande uit leden van het eertijds zoo vermaarde „Burgers Ensemble“, een tooneelstuk op de planken brengen onder den sprekenden titel: „Schoonpapa en Co.“. Het stuk is van de hand van Burger zelf en speelt in de hoofdstad.

Het derde bedrijf speelt zich af in het Deca-Park tijdens een knallend, ouderwetsch-Bataviaasch feestje.

Voor de Batavianen dus voldoende attractie om straks in grooten getale schouwburgwaarts te tijgen.

Gemeenteraad Mr. Cornelis.

Morgenavond om half zeven komt de gemeenteraad van Meester-Cornelis bijeen om een begin te maken met de behandeling der begroting voor 1930.

De burgemeester zal de bijeenkomst openen met een rede, waarin hij een terugblik werpt op het afgelopen jaar. Voor de begrotingsbehandeling komen nog diverse andere voorstellen ter tafel.

O.m. de voortzetting der behandeling van het ontwerp-bouwverordening. Dan een voorstel tot het ruilen van grond met het gouvernement. En mede een voorstel om den heer D. Breukelaar, die tot nog toe de betrekking van Hoofdcornemies-Redacteur heeft bekleed, te benoemen tot adjunct-secretaris der gemeente.

Het ligt in de bedoeling morgenavond te vergaderen tot 11 uur met een korte onderbreking om 9 uur. Eventuele voortzetting op Vrijdag 17 en Maandag 20 dezer.

Overdracht van Bevoegdheden.

Hoofd van Plaatselijk Bestuur en Burgemeester.

Nota Catalani.

De heer Catalani, lid van den gemeenteraad van Mr. Cornelis, heeft in verband met het feit, dat de gemeente Soerabaja aan haar zuster-gemeenten verzocht heeft haar verzoek aan de regeering, om de bevoegdheden van de hoofden van plaatselijk bestuur over te dragen op de burgemeesters, te willen steunen, deze kwestie nog eens in haar geheel bezien en haar grootendeels bekende moeilijkheden op schrift gesteld. Wij ontleenen aan zijn betoog het volgende:

Voorop dient gesteld, dat de overdracht van de politie-ele bevoegdheden van het hoofd van plaatselijk bestuur op den burgemeester, welke voldoende zou zijn om alle botsingen tusschen die twee autoriteiten uit den weg te ruimen, niet zoo'n eenvoudige oplossing is, als zij wel lijkt. De zeven jaren lange gedachtenwisseling tusschen Opperbestuur, Regeering, Adviseurs en Volksraad wijst er op, dat de kwestie dieper gaat.

Wat de verschillende raadgevende autoriteiten van elkaar afwijkende inzichten t.z. deelden, laat zich gemakkelijk denken, als wij voor oogen houden, dat met het vraagstuk van de overdracht der politie aan de burgemeesters ten nauwste samenhangt de hervorming van het dualistisch bestuur binnen de gemeente. Dus een reorganisatie van het historisch gegroeide bestuursstelsel t.w. de uitvoering in de steden zowel als ten plattelande van de landstaak door het B.B.-corps. Dit corps zou bij een grondige hervorming van het na de instelling der gemeenteraden ontstane dualistisch bestuur in de gemeenten geheel moeten verdwijnen.

Wij zien dan ook bij de meeste adviseurs een groote tegenzin en ernstig bezwaar tegen opheffing van bedoeld dualisme in het bestuur binnen de gemeente, in het bijzonder waar het betrefte de overdracht van de politie-ele en justitie-ele bevoegdheden aan den burgemeester. Wel konden alle adviseurs zich vereenigen met een partiele overdracht van bestuursbevoegdheden aan dien ambtenaar voorzover zulks met andere belangen verenigbaar zou zijn.

Voorbarig verzoek.

De Regeering heeft zich immer verklaard tegen een algeheele overdracht, die de opheffing van het ambt van hoofd van het plaatselijk bestuur zou betekenen.

Het verzoek van de gemeente Soerabaja aan de Regeering is zeer voorbarig te achten. Het wil als het ware vooruitloopen op het advies van de Medebestuur-commissie en maakt zelfs door de kwestie met één slag te willen regelen, dat advies eigenlijk overbodig.

In de Indische gemeenten, met hun specifiek koloniale verbouwingen en toestanden, zijn op politiek en politieel terrein destructieve krachten werkzaam, die in hare inwerking verre gaan buiten het gemeentelijk rayon van belangen; dus die het algemeen Landsbelang ernstig zouden kunnen treffen en daarmee tevens weder het stedelijk welzijn op zeer schadelijke wijze zouden raken.

Die krachten, uitgeoefend door antisociale elementen, werken, zooals gezegd, in maar ook buiten de gemeente en heeft di ntegevolge een voortdurende wisselwerking tusschen en inwerking op elander plaats. Wil men dergelijke orde- en rustverstorende elementen met volle kracht tegengaan, dan is een strenge centralisatie van de politie-ele functies in een hoog Landsorgaan, dat regeland en gebiedend optreedt, onvoorwaardelijk geboden.

Die gebiedende autoriteit dient daarvoor tot zijn beschikking te hebben hogere en lagere Landsambtenaren, die in een eng hiërarchisch verband zitten en absoluut de gegeven instructies hebben uit te voeren. Die dan ook alleen aan hun eenigen chef voor de richtige vervulling van hun taak verantwoordelijk zijn.

En zulk een streng hiërarchische verantwoordelijkheid is kwalijk te rijmen met het begrip de centralisatie en gemeenteraad en burgemeester, deels Landsambtenaar, deels Gemeenteambtenaar.

Raad voor de Scheepvaart.

Onderzoek stranding „Merkus“.

Gisteren behandelde de Raad voor de Scheepvaart de stranding van het s.s. Merkus. De Raad is niet voltallig; het in de plaats van wijlen den heer Knechtmans benoemde lid is nog niet aanwezig.

Als betrokkene komt voor de gezagvoerder van de Merkus, wien zijn verklaring voor den havenmeester te Priok wordt voorgelezen. Hij heeft hieraan niets toe te voegen. De voorzitter deelt hem nog mede, dat hij alles tot zijn verdediging kan aanvoeren, daar ook de schuldvraag zal worden gesteld. De Merkus blijkt des morgens vroeg in het begin van December op een eilandje in straat Soenda te zijn gelopen, terwijl het dik van regen was. De voorzitter vraagt waarom de gezagvoerder zijn koers benoorden Windsorklip genomen heeft, terwijl er nog 2 andere goede routes zijn.

Betrokkene zegt, dat hij dit gewoonlijk deed als het overigens goed varen-zicht was.

Elk Gemeenteraadslid immers heeft reeds menigmaal kunnen ervaren, hoe de burgemeester, hoewel hij voor verschillende medebestuurders niet verantwoordelijk is voor den Raad, niettemin voor een uitvoering daarvan, welke niet naar den zin is van dat College, ter verantwoording werd geroepen.

En welke zouden de gevolgen zijn, als de Raad zijn neus stak in dienstverrichtingen der politie, dus zich mengde in de uitvoering van maatregelen door een deel der Rijkspolitie, dat binnen het gemeentelijk territorium onder de bevelen zou staan van den burgemeester?

Nederland en Indië.

De buitenstaanders, die deze materie slechts aan de oppervlakte bekijken, zijn licht geneigd het Nederlandsche voorbeeld aan te halen, alwaar in de gemeente geen dualistisch bestuur bestaat als in Nederlandsch-Indië, doch waar de burgemeester alle of nagenoeg alle bevoegdheden bezit en de werkzaamheden verricht, welke thans alhier aan het B.B. en gemeentelijk bestuur zijn toevertrouwd en opgedragen.

Er is echter tusschen de historisch gegroeide bestuursystemen in het Moederland en hier een groot verschil.

In Indië heeft sinds de vestiging van het Nederlandsche gezag, zowel in de steden als ten plattelande, altijd een direct plaatselijk orgaan bestaan, dat in de plaats trad van de centrale macht en namens en voor dezen het bestuur over de inheemsche bevolking voerde.

Wat orgaan, het Europeesche en Indisch B. B.-corps, is steeds met de uitvoering van de voortdurende stroom van wetten, verordeningen en maatregelen van het Centraal gezag belast geweest, waarvoor het een direct gestadig contact met de inheemsche bevolking moest onderhouden.

Talooze bevoegdheden van wetgeven, uitvoeren en administratieve aard, werden als onmiddellijk gevolg daarvan in handen gelegd van het corps B. B.; met de specialisatie van bepaalde dienstakten en met de instelling der Indische gemeenteraden ging geleidelijk en telkenmale een deel dier bevoegdheden op die dienstakten en openbare lichamen over. Doch daartegenover werden met de intensivering van het koloniaal bestuur en voortgaande ontwikkeling van zijn taak weder nieuwe werkzaamheden op de schouders van het corps B. B. gelegd. De daaruit gegroeide toestand is thans dan ook, dat dit corps binnen het gebied der gemeenten nog een veelomvattende taak heeft te verrichten en elk der samenstellende deelen van dat corps, dus Europeesche en Indische ambtenaren volkomen in beslag worden genomen voor de juiste uitvoering daarvan.

Deze taak, welke in hoogste instantie mede door het hoofd van plaatselijk bestuur wordt verricht, wenscht men nu opgedragen te zien aan de burgemeesters. Dat deze gezaghebbers, die thans reeds een volle dagtaak hebben, met een dergelijke opdracht overbelast zullen worden, ook al zullen zij bij de uitvoering daarvan door een staf van ambtenaren worden bijgestaan en de medewerking hebben van het Indisch bestuur — de delicate hiërarchische ambtsverhouding tusschen de burgemeesters en dat bestuur eischt, het behoeft geen nader betoog, een weloverwogen en grondige regeling — zal wel ieder willen aannemen.

Safety first!

Laat ons afwachten, hetgeen de medebestuurcommissie inzake de overdracht der bevoegdheden van het hoofd van plaatselijk bestuur zal voorstellen en door de Regeering zal worden beslist. En laten wij na de praktische toepassing van die gesanctioneerde, al dan niet gewijzigde of aangevulde voorstellen weder beoordeelen, of dan de tijden rijper zijn geworden voor een voorzichtige overdracht van politiebepoegdheden aan de burgemeesters.

Het beginsel „safety first“ is voor onze koloniale samenleving in deze bewegende tijden ook voor deze hervormingen van groot gewicht.

Gesproken wordt over de leiding, die een peiling van het vuur van Toppershoeje kan geven (tusschen de peilingen 80 en 93 graden) is daarvan geen gebruik gemaakt?

Dit blijkt bekend te zijn, maar het vuur was telkens uit zicht.

De 3e officier, die de H.W. had deed daar zijn eerste reis; de voorzitter meent dat wel wat veel aan hem is overgelaten. Nog merkt deze op, dat Toppershoeje na 3 uur 15 heelemaal niet meer is gepeild; hoe zit dat?

De gezagvoerder zegt, dat het vuur van het kompas niet meer te peilen was, omdat het te achterlijk was. Maar waarom, aldus de voorzitter is er dan geen kruispeiling genomen? Hij meent verder, dat de gezagv. de brug niet meer had mogen verlaten. Is de Zeemansdij wel door U geraadpleegd? Dit wordt bevestigend beantwoord, waarop de opmerking volgt, dat de koers dan toch gevaarlijk dicht bij de eilanden is gesteld. Als de gezagv. opmerkt dat dit met het oog op den stroom gedaan is, merkt de voorzitter op, dat de Gids juist een stroom om de N.O. aangeeft. De Raad heeft een indruk, dat de navigatie niet met de noodige ernst is gedaan.

Was Dwars/d Weg nog te zien? Ja, maar vaag!

Maar was het dan verantwoord de brug te verlaten met een jong officier op wacht? De gezagv. verklaart dit doordat eenige minuten later de le off. op wacht zou komen.

Ook is het journaal, naar 's Raads oordeel onnauwkeurig en slordig bijgehouden.

De heer Schellens vraagt nog of de peiling 4e punt in presentie van den gezagv. is genomen. Dit wordt bevestigd. Alsdan komt als getuige voor de le off. H. Ook dezen wordt zijn verklaring voor den havenmeester te Priok voorgelezen. Hij wencht hieraan nog toe te voegen, dat hij dadelijk na op wacht komen inlichtingen over de laatste peiling heeft gevraagd.

Heeft U Dwars i/d Weg gezien? vraagt de voorzitter.

Ja, om ongeveer 4.10 toen mijn oogen gewend waren aan het duister. Voorts blijkt dat hij niet eerder kon peilen en dat om 4.20 Dwars i/d Weg door regen niet meer was te zien.

De Zeemansdij is door hem geraadpleegd, daarom verwachte hij juist Z.Z. W.-stroom, het zou juist kenteren. Het schip is vastgelopen in den koers Zuid, twee eilanden moeten op zeer korten afstand zijn gepasseerd, doch ze zijn niet gezien.

De heer Ter Marsch vraagt nog, waarom omgetuige, die le officier was, nog niet eens een peiling heeft laten nemen door den 3en.

Uitgelegd wordt, dat het peilen veel bezwaar gaf, daar de kaartenbak op de brug staat, bij lichtschijnsel is heelmaal niets te zien.

Achteraf blijkt nu, dat de laatste peilingen verkeerd zijn afgezet; is er aan B.B. heelemaal niet uitgekeken? Getuige blijft volhouden, dat daar niets te zien was.

Hij krijgt ook een aanmerking over het slordige bijhouden van het journaal, terwijl het W. v. Kooph. toch dringende aanwijzingen terzake geeft!

Dan komt de 3e off. W. voor als getuige. Hij is ruim 2 jaar in dienst bij de K.P.M. en heeft reeds langer dan een jaar als 3e gevaren. Dat er na 3.12 uur niet meer is gepeild komt omdat de sloepen naast den schoorsteen in den weg staan. Op een vraag van den heer Ter Marsch zegt getuige, dat ook staande daarover niet is te peilen! De heer Schellens vraagt nog of om half vier het land duidelijk te zien was; dit wordt bevestigd.

De uitspraak zal later bekend worden gemaakt. Te ruim 10 uur werd de zitting gesloten.

NOOJLOTTIG ONGEVAL.

Twee kinderen overreden.

Gistermiddag omstreeks 11 uur, bij het uitgaan der lagere scholen, heeft zich te Weltevreden hoek Parapattan-Menteng een noodlottig ongeval voorgedaan.

Twee schoolkinderen, J. Mooyen, een jongetje, en een meisje, dochtertje van de fam. Jansen, beiden ruim 7 jaar oud, gingen na schooltijd per sado naar huis.

Op het kruispunt Parapattan besloten de kinderen even te zien, waar Zaterdagmiddag de woningen in Kampong Tengah in brand waren gelogen.

Volgens een ooggetuige sprongen zij plotseling uit de sado, die een sukkel-gangetje had, om vervolgens zonder hoorlijk uit te kijken den drukken verkeersweg over te steken, juist op het moment dat een door een Inlander bestuurde taxi passeerde.

Beide kinderen werden door de taxi gegrepen en overreden.

In een minimum van tijd zag het ter plaatse zwart van de menschen, en werden maatregelen getroffen om de jeugdige slachtoffers, die in deerniswaardigen toestand verkeerden, met den meesten spoed naar de C.B.Z. te vervoeren, terwijl inmiddels de politie werd gwaarschuwd.

Weldra bleek in het ziekenhuis, dat de patienten er ernstig aan toe waren, vooral het jongetje, dat bij het ongeval inwendig zwaar gekneusd werd.

Helaas heeft voor hem geen medisch ingrijpen meer mogen baten. Hedenochtend kwam het droeve bericht, dat de patient overleden is.

Het onderzoek naar de zaak heeft uitgevaren, dat den, intusschen voor het verhoor aangehouden, taxibestuurder in de zaak geen schuld treft.

De afstand was voor hem te kort, om het ongeluk te voorkomen.

Aanleg van Wegen.

Het gemeentebestuur zou, naar het A.I.D. meldt, inlichtingen hebben gevraagd over de mogelijkheid van het uitschrijven eener leening van twee miljoen gulden voor de uitvoering van een grootse wegplan: het aanleggen van asphalt-wegen.

Het college van gedeputeerden zou aan den burgemeester hebben verzocht een volledig plan over te leggen, aangezien het niet mogelijk is, op de gestelde vraag eenig antwoord te geven, alvorens men volledig op de hoogte is van hetgeen de gemeente technisch en financieel zou wenschen.

Tot zoover het A.I.D. Het betreft hier een oud plan, dat eenige jaren geleden bij de begroting is geopperd, maar dat bij het college van gedeputeerden op bezwaren stuitte, omdat men daar meende dat men de kosten van dergelijke projecten uit de gewone middelen moest bestrijden; als men al aan een leening zijn goedkeuring zou hechten, wilde men den aflossingstermijn korten. Men is in het genoemde college enigszins anders over deze zaak gaan denken, maar een nieuw element is er tot dusver niet in gekomen.

Agenda.

BATAVIA.

Bioscopen hedenavond.

Capitol: „Moulin Rouge“.
Globe Bioscoop: „North of the Yukon“ en „Stepping East“.
Dedapark: „De Drake-Moordzaak“.

BANDOENG.

Bioscopen.

Woensdag 8 Januari.

Concordia-Bioscoop: „Geschichten aus dem Wienerwald“.
Luxor: „De Zonden des Vaders“.
Oriental: „Ben Hur“.

Sociëteit „Ons Genoegen“.

18 Jan. Zaal verhuurd aan N.I.P.O.
19 „ Matinée, 11 uur 30 v.m.
25 „ Zaal verhuurd aan Black and White.
26 „ Matinée, 11 uur 30 v.m.
1 Febr. Pierrot- en Pierrettebal om fraaie prijzen. Andere kostuums zijn toegelaten, doch komen niet voor een prijs in aanmerking.

WEERBERICHT.

(Van het Kon. Magn. en Met. Observ.)

Geregistreerde regenval hedenmorgen 7 uur: nihil.

Geregistreerde temperatuur hedenmiddag 12 uur: 32,00 C.

PERSONALIA.

Benoemd tot lid van den plaatselijk raad van het cultuurgebied ter Oostkust van Sumatra J.J.F. Pino, vertegenwoordiger van de Société Financière des Caoutchouc te Medan.

Ontslagen op verzoek eervol wegens volbrachten diensttijd met ingang van ulto. Februari 1930 ir. W.F. Staar-gaard, hoofdambtenaar met buitenslandsch verlof, laatstelijk hoofdinspecteur S.S. en Tr. wegen onder dankbetuiging voor de aan den Lande bewezen langdurige diensten.

Met ingang van 8 April 1930 ontheven van de detachering bij het leger in Nederlandsch-Indië de eerste luitenant der infanterie van het Ned. Leger W. Oudeman.

Ontslagen eervol op verzoek als luitenant der Chinezen te Manado Lie Oe Kiong.

Benoemd tot luitenant der Chinezen te Banggai, afd. Poso, residentie Menado, Ang Kian Kioe, thans waarnemend wijkmeester van zijn landaard aldaar.

S. S. Mutatie.

Palmolive's
scheercrème be-
spaart U tijd en
.....ergernis.

52dag

ADVERTENTIE.

Ondertrouwd:
BERNHARD WÖLLER
en
MARIE HENRIETTE CHRISTENSEN
Huwelijksvoltrekking Dinsdag 14 Janu-
ari 1930.
Geen receptie.
Sf. Karangsoewong
Cheribon 2230

Getrouwd:
R. Th. DOEVE
en
LIANE VAN RIJN
Weltevreden, 14 Januari 1930. 2266

De Heer en Mevrouw
R. Th. DOEVE-Van Rijn
betuigen, mede namens wederzijdsche
ouders, hartelijk dank voor de vele blijken
van belangstelling, bij hun huwelijk onder-
vonden. 2267

Heden overleed zacht en kalm, na
een langdurig en geduldig lijden
voorzien van de genademiddelen der
H. Kerk, onze geliefde medezuster
SOEUR BRIGITTE
in den ouderdom van 60 jaren. De
dierbare overledene in Uwe geboden
aanbevelende
RELIGIEUSEN URSULINEN
Noordwijk, Weltevreden. 2265

Heden overleed, door een noodlottig
ongeval, ons jongste zoonje
WILLEM JAN MOOJEN
in den ouderdom van ruim 7 jaar.
Uit aller naam
J. R. D. MOOJEN.
Laan Wiechert 21
Weltevreden 13 Januari 1930. 2256

Jenne
Per a.s. mail wederom
verwacht:
Rolmops
Gemarineerde haring
Gerookte spoot

Ook de bekende C.C.C.-conserven
zoals:

Codroe
Sardines in olie
Fish balls
Appetitsild
Aperititsild
Feinschmeckersild
Gaffelbiter in fruitsauce
en tomatensauce
Sardelrings.
TOKO H. JENNE & Co.
Noordwijk
Tel. Wl. 2000 en 1228

**MODEMAGAZIJN
VERSTEEG**
Noordwijk 8 Telef. 120 Weltevreden.
Wij brengen het mooiste
tegen de laagste prijzen. 67m

Dr. P. J. van PUTTE

Uitsluitend voor huidziekten en
ziekten der urinewegen.

Tanah Abang West 36.

Spreekuren 7 — 9 uur v.m.
5 — 7 " n.m. 2240

Dr. P. von PAJZS

Specialist voor chirurgie
en urologie. Vrouwenarts.
Röntgen en Orthopedie.

Tjikini 10 — Tel. 3288 Welt,
Spreekuren: 7-9 v.m.
5-7 n.m. 133 tiv

HEDEN KIJKAVOND

EN

MORGEN VENDUTIE

in een huis

MOLENVLIET OOST No. 4

pav. links

Franzen & Co.

2259

John Pryce & Co

Bat. 32 & 72 — Welt. 395.

Heden Kijkavond en Morgen Vendutie

IN EEN HUIS

BIDARA TJINA 105

(Mr. Cornelis)

2249

WEESKAMER-VENDUTIE

op DONDERDAG 16 JANUARI a.s.

des v.m. 9 ure in het verkooplokaal van

de WEESKAMER te BATAVIA, Molen-

vliet Oost No. 7, van diverse goederen,

behorende tot faill. boedels: Reder,

Roona & Co. en Oefj Oen Koei, zoals:

oijouterieën, galanterieën, zeep, manufactu-

ren, kains en sarongs.

Te bezichtigen des ochtends vóór de

vendutie. 2253

N.B. Dames denkt aan Uwe volmacht.

De Weeskamer.

FIRMA TIMA

van Banka

PHANG KIM TJOEN

MOLENVLIET WEST 96, BATAVIA.

Handel in diverse artikelen van

Banka als:

Theeservies, bloemvazen, vruchten-

schaaltjes, schotels, sigaren- en siga-

rettenkokers, enz. enz., te veel om te

specificeren. Voor eventuele repa-

raties van bovengenoemde artikelen

houdt de Firma zich aanbevelen. 125di

BLOEMENHANDEL „JULIANA“
WELTEVREDEN
Kwitang 25 — Tel. 26 1 Wl.
Verkrijgbaar:
Steeds verse bloemen en ver-
schillende soorten bloemwerken.
GRAFKRANS EN VRUCHTENMANDEN.
Woensdags en Zaterdags verse rozen. 155di

**CAUVIN
PILLEN**

zijn een Goedkoop
Purgeermiddel,

want zij werken beter dan
soortgelijke middelen.

Het gebruik van CAUVIN PILLEN
is niet duurder dan dat van
wonderolie of purgeerzouten,
en het is

VEEL AANGENAMER

DOSIS ALS LAXANS: 1 PIL.
DOSIS ALS PURGANS: 2 tot 3 Pillen.

Vraag gratis omschrijvende Brochure
147, Faubourg Saint-Denis, PARIS

2056

AUG. SAKELKUI
Leden van de Biljart-
vereniging „Harmonie“

COSTUUMS voor EUROPA

vanaf fl. 65.—

UITGEBREIDE COLLECTIE

VAN DE

Nieuwste en Modernste

Engelsche en Schotsche

Stoffen 2261

INSPIJTING

BROU

Dit alom vermaard middel maakt

het gebruik van geneesmiddelen

overbodig zoals Santal en Copahu,

die welging wekken, de maag

vermoelen en een onaangename

geur verspreiden.

28, Rue Richelieu te Parijs

en in alle Apotheken.

1890

KOCHELBIER

het Echte donkere Münchener BIER

en is bereid uit Zuivere MOUT en

HOP zonder eenig Conserveermid-

del. KOCHELBIER is heerlijk van

smaak en geeft door zijn volle gehalte

aan zuivere grondstoffen

EETLUST en KRACHT.

KOCHELBIER wordt geschonken in de

LE FERROGUET

MAISON COESEL

PLANTEN- en DIERENTUIN

MAI ON BOGERIJEN, Bandoeng.

MAI ON RIKKERS Buitenzorg.

MAISON HAHN, Buitenzorg.

Voor Detail: De Voornaamste Chinees-

che en Europeesche toko's.

Weltevreden, Tanah Abang

Enige Importeurs:

Firma Richard F. Strube,

WELTEVREDEN. 1970

M. RITZEMA
Laan Dierentuin 3 Telefoon 621 Welt.
LEERARES M. O. BOEKHOUDEN.

OPLEIDING

voor praktijk en examens, ook
in de ochtend uren. 25di

**N.V. Algemeene Industriële
Mijnbouw- & Exploitatie-Mij.**

BUITENGEWONE ALGEMEENE VER-
GADERING van Aandeelhouders te hou-
den te Batavia op den 29en Januari 1930
ten 11 u. v.m. in het gebouw van de
Handelsvereniging aldaar.

Punten van behandeling:

Nieuwe uitgifte van aandelen.

Het voorstel van het Bestuur ligt ter

inzage op de kantoren van de maatschappij

te Bandoeng, het A. I. A. Bureau te Batavia,

de Nederlandsch-Indische Handelsbank

en de Nederlandsche Handelsmaatschappij

te Batavia en Bandoeng. 2230

BEKENDMAKING

aan de leden van de Biljart-

Vereeniging „Harmonie“, Dins-

dag 14 dezer zullen in de So-

cieteit „Harmonie“ de Biljart-

wedstrijden plaats hebben om

het eerste klasse kampioen-

schap van Batavia tusschen de

6 beste spelers van de Biljart-

vereniging „Concordia“ en de

Biljartvereniging „Harmonie“.

Leden van de Biljartvereeni-

ging „Concordia“ en „K. S. B.“

kunnen deze wedstrijden bij-

wonen. 2268

PRIVAATLESSEN

gevraagd in DUITSCH en WIS-

KUNDE voor bijwerken leerling H.

B.S. 1e studiejaar (liefst van leeraar

H.B.S. of K.W.S.) 2258

Brieven onder No. 11235 N.V.

Reclamebedrijf Aneta, Weltevreden.

Hollandsche Dame,

23 jaar oud,

ZOEKT PLAATSING

in MODEZAAK of dergelijk.

GOED BEKEND met CONFECTIE.

Brieven No. 172 Reclamebedrijf „PRE-

CIOSA, Molenvliet West 1, Weltevreden.

2263

STOOMWALSEN

TE HUUR

Laat Uw erven en toegangswegen inwal-

sen, vóór de natte moeson komt 114di

Bij aanneming of per dag.

Int. telefoon Menteng 864 en 635

Int. telefoon Menteng 864 en 635

Int. telefoon Menteng 864 en 635

Int. telefoon Menteng 864 en 635

Int. telefoon Menteng 864 en 635

Int. telefoon Menteng 864 en 635

Int. telefoon Menteng 864 en 635

Int. telefoon Menteng 864 en 635

Int. telefoon Menteng 864 en 635

Int. telefoon Menteng 864 en 635

Int. telefoon Menteng 864 en 635

Int. telefoon Menteng 864 en 635

Int. telefoon Menteng 864 en 635

Int. telefoon Menteng 864 en 635

Int. telefoon Menteng 864 en 635

Int. telefoon Menteng 864 en 635

Int. telefoon Menteng 864 en 635

Int. telefoon Menteng 864 en 635

Int. telefoon Menteng 864 en 635

Int. telefoon Menteng 864 en 635

Int. telefoon Menteng 864 en 635

Int. telefoon Menteng 864 en 635

Int. telefoon Menteng 864 en 635

Int. telefoon Menteng 864 en 635

Int. telefoon Menteng 864 en 635

Int. telefoon Menteng 864 en 635

Int. telefoon Menteng 864 en 635

Int. telefoon Menteng 864 en 635

Int. telefoon Menteng 864 en 635

Int. telefoon Menteng 864 en 635

Int. telefoon Menteng 864 en 635

Int. telefoon Menteng 864 en 635

Int. telefoon Menteng 864 en 635

Int. telefoon Menteng 864 en 635

Int. telefoon Menteng 864 en 635

Int. telefoon Menteng 864 en 635

Int. telefoon Menteng 864 en 635

Int. telefoon Menteng 864 en 635

Int. telefoon Menteng 864 en 635

Int. telefoon Menteng 864 en 635

Int. telefoon Menteng 864 en 635

Int. telefoon Menteng 864 en 635

TEL. 1911

Gebres. HILVERDINK.
RUITENWISSCHERS.

14 di

HEEREN-MODE-MAGAZIJN

Toko de ZON

WELTEVREDEN — BANDOENG.

Mossant & Stetson Vilthoeden.

Moderne stroohoeden.

Regenjassen Buberry.

27 di

BEKENDMAKING

Wegens uitbreiding der zaken zijn onze werkplaatsen en kantoor

overgeplaatst naar MOLENVLIET WEST No. 18 (Oude Residentie-

kantoor)

ELECTRO-TECHN. INGENIEURS BUREAU A. van HATTEM & Co.

v/h Techn. Bur. Java Berendrechtlaan 33

Dynamo's, Electromotoren, Transformatoren, Kracht-, Licht-, Zwak-

stroom en Radio-installaties. 26di

TOKO WASHINGTON

Pasar-Baroe 38. Tel. No. 2433 Weltevreden.

HANDEL IN:

Kantoor-, School- en Schrijfbehoeften, Parfu-

merieën, Toilet- en Luxe-artikelen enz. enz. 2di

MANFIELD-SCHOENEN

voor sport, golf, voetbal

nog steeds ongeëvenaard!

Verkrijgbaar bij:

Toko Europa, Toko Sie Tjeng Bouw.

GEVRAAGD

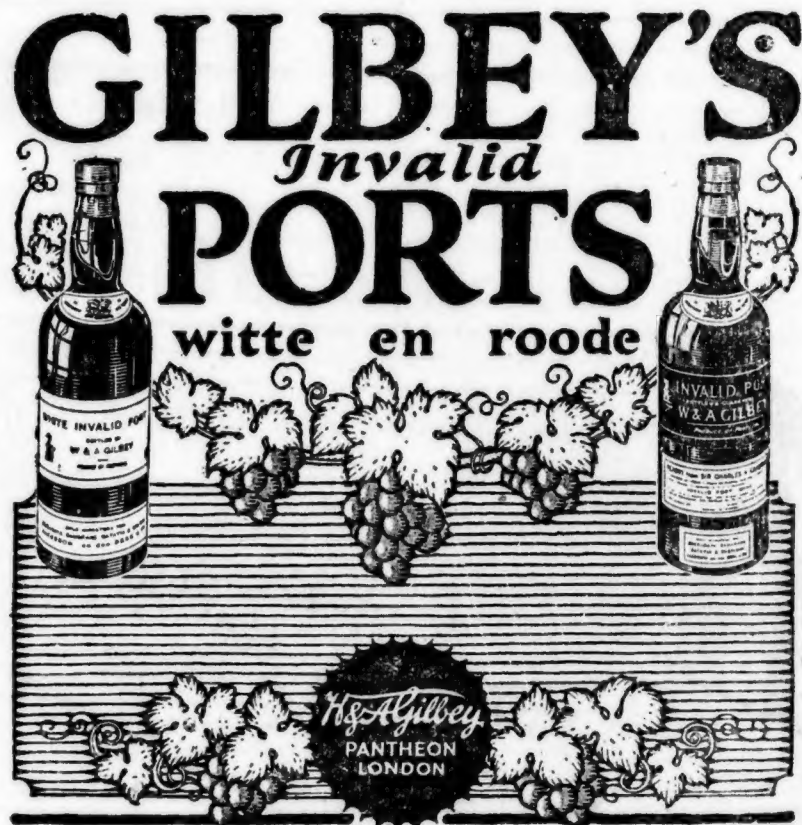
ERVAREN DRUKKER,

tevens volkomen bekend met Multi-

graph Typesetter Machines.

Brieven onder No. 11334 N.V. Reclamebedrijf

ANETA, Weltevreden. 2257

Importeurs:

JACOBSON VAN DEN BERG & Co.

1996

*Op de Kabeljauwenvangst....
met Spierings....*

Morgen is het weer Woensdag,
de dag der Magneetjes. Dan
kunt Gij door het „uitwerpen
van een spiering een kabeljauw
vangen“. Voor één gulden krijgt

LÄKKEEROL

2235

DECA-PARK.

„DE DRAKE MOORDZAAK”

met Gladys Brockwell, Forrest Stanley, Robert Frazer en James Crane

is een film, welke de verdienste heeft.

EEN IEDER TE BOEIEN en DEN INTELLIGENTEN MENSCH TOT NADENKEN TE STEMMEN.

HEDEN ENKEL PIANO-BEGELEIDING

Aanvang 7 uur en 9.45.

Entrée f 1,20 of 2 coupons.

2248

Bataviaasch Gemengd Koor

(Dirigent: J. DE RUYTER KORVER)

Uitvoering van het
ORATORIUM

„Das Paradies und die Peri”

van

ROB. SCHUMANN

op Maandag 20 Januari a.s. 's avonds om 9 uur

in den

PLANTEN- EN DIERENTUIN

Entrée: Voor Leden v/d Bat. Kunstkring: f 1,75 p. persoon (inclusief

stedelijke Belasting)

Voor niet-Leden: f 3.— p. persoon (inclusief Stedelijke Belasting)

Plaatsbespreking à 25 cents p. p. in den Dierentuin, op Zondag 19 Januari 's morgens tusschen 9 en 12 uur.

2255

GLOBE-BIOSCOPE—(PASSAR-BAROE.)

MORGENAVOND 15 Jan. William Fox Machtige Schlager:

„ZIJN GELUKSSTER” (LUCKY STAR)

In de Hoofdrollen: JANET GAYNOR en CHARLES FARRELL.

Twee van Amerika's beroendste en meest beminde Sterren.

Het meesterlijke spel van CHARLES FARRELL en de natuurlijke, gevoelvolle wijze, waarop JANET GAYNOR haar rol uitbeeldt, zullen U uiterma, te weten te boeien!

HET IS EEN JUWÉELTJE OP FILMGEBIED, WELKE WIJ EEN IEDER MET EEN GERUST HART KUNNEN AANBEVELEN.

Met SPECIALE voor de film samengestelde muziek door ons ARTINI ORKEST.

Hedenavond voor het laatst:

TWEE Hoofdfilms:

1. „NORTH OF THE YUKON”. 2. „STEPPING FAST”.

2251

Neemt proef!

GLOBE GARDEN'S KOFFIE-EXTRACT

is beslist beter in kwaliteit, geuriger van smaak en dus voordeliger in gebruik dan andere merken.

Overal verkrijgbaar.

Neemt proef!

„Magneetjes” à f 1.—

OPENING VAN EEN NIEUW HOTEL

Geruchten doen de ronde, dat in de buurt van het Koningsplein een nieuw Hotel zal worden geopend. Voor meerdere definitieve gegevens houden wij ons zeer aanbevolen. Brieven te richten aan: Nieuw Hotel p/a ANETA.

2262

Huntley & Palmers
Wenken

Afternoon Tea.
Twaalf soorten in één blik.

Indien U bij Uwee langaan eens bovengenoemde soort bestelt, dan heeft U een keurig assortiment van de allerijpste biscuits, die U niet door kwaliteit, smaak en voedingswaarde, onderscheiden voor welke de naam Huntley & Palmers op elk blik garant is.

Deze handige platte blikken van één pond zijn verkrijgbaar in alle goede Provision- & Dranken-tokos. Mocht men het gewenschte eens niet aantreffen, dan weude men zich tot

Borneo Sumatra Handels-Maatschappij
SEMARANG

die U onmiddellijk verder zal helpen.

25047

Menu: Koude Ossenhaas à la jardinière f 1.75

HET CAPITOL

offreert vanaf
HEDEN, 14 JANUARI

MOULIN ROUGE

een E. A. DUPONT Productie

met

OLGA TCHEKOVA.

Een Pikante Film van het Parijsche Nachtleven.

OPTREDEN VAN

MARIANI'S ITALIAN ART THEATRE

in

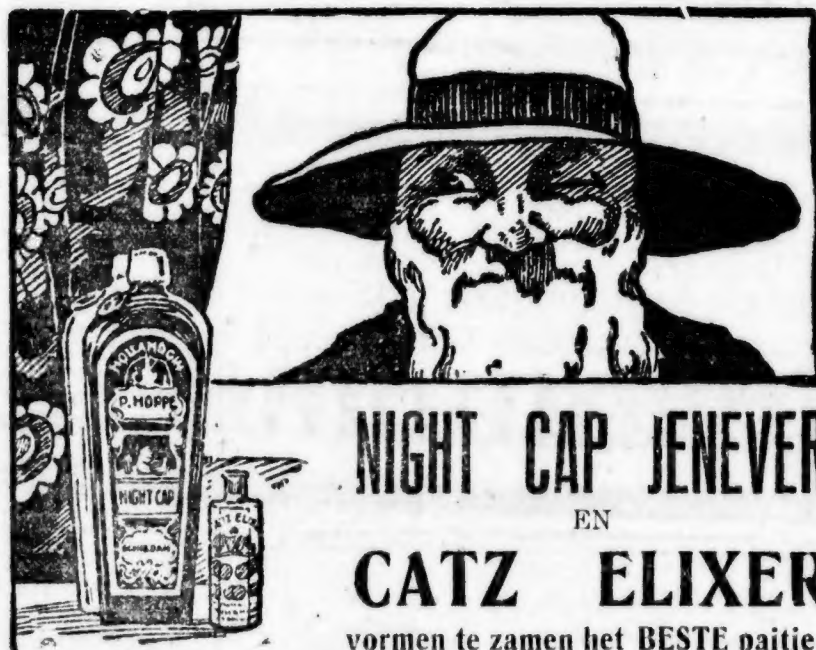
GYPSY CARAVAN!

Opera! Zang! Dans! Variété!

Aanvang 7 u en 9.15. Entrée f 2.40 en f 1.80.

Wederom een Echt „Capitol” Programma!

2260

NIGHT CAP Jenever

EN

CATZ ELIXER

vormen te zamen het BESTE paitje

Importeurs

Handelsvereniging Oost-Indië.

1386

Radio-Nieuws.

Programma's.

Bat. Radio Vereniging.

(Korte golf 75 M.)

Dinsdag, 14 Jan.

- 7 — 9 uur Versterkt Orkest Hotel der Nederlanden.
9 — 10 " Declamatie door den heer Mathee.
(De Paradijsvloek)

Woensdag, 15 Jan.

- 7 — 9 uur Klassieke muziek op grammofoonplaten.
9 — 10 " heeren v/d Bijl en Guy (viool en piano)

IAA biedt zijn luisteraars weer verschillende extra uitzendingen aan deze week. Zoo zal bijvoorbeeld hedenavond de heer Matthee de Paradijsvloek van Alphonse Laudy declameren.

Woensdagavond krijgen de luisteraars een concert voor viool en piano, te geven door de heeren C. van der Bijl en S. Guy, wel bekend door hun concerten in Hotel des Indes. Het programma voor dezen avond luidt:

1. Sonata No 3... G dur Cheribuni.
2. Rondo Beethoven-Kreiser.
3. Menuett G. dur Beethoven-Burmester.
4. Chanson Triste Tschakowsky.
5. Berceuse Wieniawsky.
6. Cloches de Minuit Kreisler.
7. Berceuse Iljinsky.
8. Der Sohn der Heide Keler-Bela.
9. Hong; Tanze Keler-Bela.

Ongetwijfeld zal deze uitzending wel in den smaak der luisteraars vallen. Vrijdag speelt het Bulgarian Trio van de Fam. Haidutov weer voor de microfoon van IAA. Dit trio heeft door hun vorige optreden reeds een gevestigde goede reputatie. Het uit te voeren programma zal nog nader bekend gemaakt worden.

Zondag treedt, in afwijking van het reeds gepubliceerde programma, het gezelschap Bataclan onder leiding van Adolf Engers op met een gevarieerd programma, waarin medewerken de dames Elise Grassau en Margie Morris en de heeren Hans Bach en A. Engers. Ten gehoor zal gebracht worden:

1. Hollandsch gedicht "Theatre"
2. Liederen uit 18e Eeuw
3. Liederen uit de 18e Eeuw in diverse talen
4. Moderne Songs

De Beethoven Sonates door den heer M. Coronel worden in verband hiermee op Dinsdag 21 Januari gegeven.

Bandoengsche Radio-Vereniging.

(Korte golf 58 M.)

Dinsdag 14 Jan. 1930.

Het program voor Dinsdag van de Preanger-Musiek, te broadcasten door de Radio-vereniging aanvang half 8 n.m. luidt: 1. "Overture Comique," Kéler Béla. 2. Paraphrase "Aus der Jugendzeit," Friedemann. 3. Walzer "Puppenfee," Berger. 4. "Aus Grieg's Werken," Urbach. 5. Chanson russe, Smith. 6. Fantasia aus der Operette "Der Vogelhändler," Zeller.

Woensdag 15 Jan. 1930.

(Korte golf 58 M.)

Klassiek Concert te geven door Marcel Hammerschlag's Kwartet op Woensdag: 1. "Aus Loewe's Balladen," arr. Raff. 2. "Serenade," Haydn. 3. Fantasia aus der Oper "Romeo und Julia," Gounod. 4. "Nocturne," Chopin. Vioolsolo gespeeld door den heer A. Konchester. 5. "Hundert-segen" aus "Hänsel und Gretel," Humperdinck. 6. Suite "L'Arlésienne," a) Allegro, b) Menuetto, c) Adagietto, d) Finale, Bizet.

P. L. E.

Op Dinsdag, 14 Jan. '30 vanaf 9 uur n.m. met de gouv. telefoniezender P.L.E. op een golftegenstand van 15.93 M. vanuit de studio v/d Radiodienst te Bandoeng.

Mevrouw R. Horstink (sopraan), mevr. M. Zaalberg (piano) en de heer F.H. Belloni (viool).

Programma.

1. Samson et Dalila (zang en piano) C. Saint-Saëns.
2. Etude no. 3 (piano-solo) F. Chopin.
3. Fantasia-Ballet (viool en piano) Ch. de Beriot.
4. Als de ziele luistert (zang en piano) Cath. v. Rennes.
5. b. Meezeken (zang en piano) H. Zagwijn.
6. Spinnerlied (piano solo) Wagner-Liszt.
7. Rhapsodie Tzigane (viool en piano) Bachmann.
8. An rose (zang en piano) Curshmann.
9. Humanzo Balaton (viool en piano) J. Hubay.
10. Autome (piano-solo) C. Chaminade.
- 10a. Rosza-czardas (viool en piano) J. Hubay.
- b. Schuhplattler (viool en piano) A. Seybold.
- c. Zonsondergang i/d Priangan (viool en piano) F.H. Belloni.

Goeniezakken.

CALCUTTA, 9 Jan. (Reuter's Handelsdienst via Aneta).

Heavy C. zakken gezoemd, ready franco pakhuys Calcutta, per 100 stuks. Blauw gestreept, Ra. An. Rs. An. 40 x 18, 2 1/2 lbs. 32 08 32 08. Groen gestreept, 43 x 29, 2 1/2 " 36 04 36 00.

Theeproducties.

(Van John Peet en Co).

Totaal K.G. Dec. '29. Ondern.: 24048,5. Bedakah: 14660. Tambi: 20264,5. Tandjoengsari: 30806,5. Galdjoengsari: 94501,5. Gedeh: 169106. Malabar: 35900,5. Pangledjar: 21124,5. Pasir Salam: 63856. Perbawatie: 30100. Sitarawati: 72884. Taloen: 30241,5. Tjoeureuh: 80128,5. Wanasoeka: 80128,5.

De Rubberpositie.

Bemoeiend geluid.

S'-GRAVENHAGE, 13 Jan. (Aneta). In haar jaaroverzicht van de rubbermarkt zegt de makelaars-firma Joosten Jansen dat het vooruitzicht voor 1930 niet tot optimisme stemt. Het is echter niet noodig den toestand overdreven somber in zien.

Zeer waarschijnlijk zullen de groot-handelaars te New York en te Londen nog verkoopen, zoodra in den toestand op de markt een verbetering intreedt, terwijl bij te groote verkoopsgemengten de technische marktpositie een verbetering van den prijs meebrengt.

De productie-kwestie.

AMSTERDAM, 13 Jan. (Aneta). De vergadering van Nederlandsche rubber-productenten, bijeengeroepen door het comité onder leiding van den heer Sanders, heeft met algemeene stemmen besloten om met de Britsche en andere buitenlandse belanghebbenden in overleg te treden ten behoeve van een verbetering der rubberproductie.

De vergadering besloot voorts een som van f 25.000 uit te trekken ter bestrijding van diverse uitgaven, in het bijzonder ten behoeve van het uitzenden van gedelegeerden naar Indië voor het houden van besprekingen met belanghebbenden en autoriteiten inzake een productie-regeling, welke zoowel de ondernemings- als de bevolkingsrubber moet omvatten.

De Beurs te Londen.

Londen, 9 Jan. (Reuter's Handelsdienst via Aneta).

	vorige not.	9 Jan.
Chinese 5% reorganisatie		
Gold Loan 1913, (Londen uitgifte) (ex-coupon)	61 p.s.	61 p.s.
Hongkong & Shanghai Bank (Londen Register)	116	116
Chart. Bank of I.A. & C. L.	18	18
Mercantile Bank of India, "A" aandelen	23 1/2	29
Gula Kalumpung Rubber Estates, Ltd.	22/6	
British-American Tobacco Ltd. gewoon (ge-registreerd)	116/3	116/3
"Shell" Transp. & Trading Co. gew. (ger.) (verk.)	98/9	97/10 1/2 exd.
P. & O. Steam Navigation Co., deferred	52/—	52/6
Rubber Plantation Investment Trust		
1 p.d.st. aandelen	34/3	34/6
Chinese Gold 5% Loan 1896 (Br.-uitgifte)	98 1/2	p.s. 98 p.s.
Chinese Gold 4 1/2 % Loan, 1908	50	" 49 1/2 "
Chinese Gold 5% Loan 1912	45 1/2	" 46 "
Chinese Imperial Railway, 5% Gold	70 1/2	" 71 "
Chinese Engineering and Mining Co.	55/—	52/6
Consols	58 1/4	54 1/8
Victoria Bonds 4%	91 1/4	91 1/8

In alle afdelingen heerschte een opgetichte stemming naar aanleiding van de klaarblijkelijk gunstiger vooruitzichten voor de geldmarkt.

De heden genomen beslissing om het disconto niet te wijzigen veroorzaakte eenige teleurstelling, doch de algemeene stemming is goed.

De vaste tendenz voor goed-gerande obligaties, welke bleef bestaan van den voornaamste kenmerken. Ook Britsch-Indische waarden vonden steun, Europeesche obligaties waren in het algemeen vast. Enkele Chinese obligaties vonden steun in de markt, terwijl Japanse uitgiften vast gestemd waren.

In de Industriële afdeling is de belangstelling nog toegenomen. Textiel waarden en kunstzied traden meer op den voorgrond. Internationale fondsen lagen vast in de markt. Tabak-fondsen bleven prijshoudend. Olie-waarden rustig en prijshoudend, terwijl in Rubber-fondsen weinig omging. Bovendien viel een opleving van de belangstelling voor Zuid-Afrikaansche mijn aandelen te noteren.

De buitenlandse Koersen.

Een zwakke stemming van de New-York sterling-koers viel op te merken als een gevolg van de aanhoudende vraag naar dollars.

Ook Spaansche peseta's lagen zwak naar aanleiding van politieke onzekerheid. Andere vasteland-koersen waren eenigszins onregelmatig. Chinese koersen zijn nominaal. De Yen was vast.

De Geldmarkt. Aanvoeren waren overvloedig.

Disconto's. De geldmarkt is vaster op de beslissing om het disconto niet te wijzigen.

De Rubbermarkt.

(Van de Ned. Ind. Ver. voor den Rubberhandel).

Overzicht over het tijdvak van 5 tot 12 Jan. '30.

Datum	Londen	N.Y.	S'pore	Med. blin-kels.	Java
5 Jan.	7 1/2	15 1/2	25 1/2	21 1/2	40 1/4
6 "	7 1/2	15	25 1/2	21 1/2	40 1/4
7 "	7 1/2	15	25	21 1/2	39 1/4
8 "	7 1/2	14 1/2	24	21 1/2	38 1/4
9 "	7 1/2	14 1/2	24	20 1/2	38 1/4
10 "	7 1/2	14 1/2	24	20 1/2	38 1/4
11 "	7 1/2	14 1/2	23	20 1/2	38 1/4

Buitenlandse Markt. De buitenlandse markten waren grijpende de verlaagde kalm, terwijl de prijzen verder daalden.

De stand van de voornaamste in Engeland vergeleken bij de vorige week, was als volgt:

	Londen	Liverpool	Totaal
4 Jan.	56.616	19.433	76.054
28 Dec.	54.200	19.159	73.419
Toename	2.356	279	2.635
Afname			
Java Markt.			
De Java markt volgde de buitenlandse markten, de prijzen vertoonden een vrij scherpe daling, op het lager prijsniveau bestond een vrij belangrijk aanbod. De Vereniging registreerde contracten over ongeveer 504 tons.			

Statistiek.

Het Centraal Kantoor voor de Statistiek verstrekt de volgende voorlopige uitvoercijfers over de maand December '29: Java en Madoera totaal 5.335 tons.

De Katoenmarkt.

LIVERPOOL, 9 Jan. (Reuters Handelsdienst via Aneta).

Egyptische Katoen Sakkaridis, katoen spot, pence per lb. 14.35 14.80

Uit de Provincie.

(Van onze correspondenten)

SOEKABOEMI.

Causerie gemeentepolitiek.

Zondagmorgen heeft de heer S. van Slooten, lid van den Gemeenteraad van Soekaboemi zijn reeds eerder aangekondigde causerie over gemeentepolitiek gehouden. Spreker had het in het bijzonder over de gemeentelijke rooilijnpolitiek.

Hij betwistte het recht der gemeente om de bouwers door middel van de bouwvergunningen te dwingen grond af te staan voor wegverbreding.

Spreker vroeg zich af waartoe het noodig is, dat de gemeente zooveel aan wegverbreding gaat doen?

Wil de gemeente mogelijk van Soekaboemi een klein Parijs maken? Laat ons eenvoudig blijven. Soekaboemi moet geriefelijk, maar op de eerste plaats goedkoop zijn. In het andere geval gaat onwillekeurig ook de levensstandaard omhoog en wie is er de dupe van?

Spr. bestreed de bewering dat, zoo de Gemeente de noodige gronden voor verbreding van wegen betalen moet, de belastingen onherroepelijk omhoog moeten en daardoor de minder gesitueerde de dupe wordt. Volgens de Gemeentebegrotingen van 1929 en 1930 heeft de gemeente 20 procent op de Personeels, 20 op de vermakelijkheidsbelasting en 10 procent op verponding en inkomstenbelasting.

Welke belastingen kunnen nu ten laste van den kleine man worden verhoogd zonder dat deze in opstand komt? Dat zijn dan de inkomstenbelasting-opcenten. Deze zijn iden eventueel tot 20 kunnen worden opgevoerd.

De ontwerp-begroting 1930 geeft aan opbrengst uit opcenten-inkomsten belasting een bedrag aan van f 11.000,— zoodat bij eventuele verhoging tot 20 procent de kleine man een f 5000,— ruim heeft op te brengen.

Is deze som nu waarlijk zoo hoog, dat die niet uit andere middelen kan worden gevonden? Spreker wil de gemeentelijke adviseeren om op de eerste plaats geen processen aan te gaan, welke de gemeente een paar duizend gulden zal kosten (kwestie Serik). De gemeente zou verder goed doen geen weegschalen voor het abattoir aan te schaffen, welke de gemeente een kleine duizend gulden kost en in een half jaar slechts f 0,75 opbrengt.

Verder zou hij de Gemeente aanraden het Gemeentelijke ziekenhuis met zijn tienduizenden gulden verlies maar over te dragen aan een liefdadigheids- of ander instelling. Dat bespaart de gemeente veel last en de daaraan bestede gelden kunnen voor nuttiger doeleinden worden besteed.

De heer S. besloot met een opwekking tot zijn toehoorders, waaronder vele Chinezen en honderden Inlanders, om in den vervolge betere vertegenwoordigers in den Raad te kiezen.

De heer Soeradiradja, die na den heer van Slooten zou spreken, bleek wegens dringende familiestandigheden verhinderd de vergadering bij te wonen.

Dan sprak de heer Tan K. H. H. p, die de Chinezen er op wees, dat hun vertegenwoordiger in den Raad nooit hun belangen naar voren brengt. Daarom wendde de meesten hunner zich tot den heer van Slooten.

Daarna uitten nog een viertal Chinezen en een Inlander hun grieven tegen de gemeente.

Naar wij vernemen zal het door de eigenaren van perceelen te Soekaboemi aan den Gouverneur-generaal gezonden request in de eerstvolgende openbare Gemeenteraadvergadering behandeld worden.

Kraaser maatregelen.

In de Gemeenteraad werd reeds verscheidene malen, den laatsten keer nog door den heer Bitterberg, geklaagd over het rijden met open knalpot door motorfietsers. Op last van den resident wordt thans strenger op de politieverordeningen gelet en worden overtreders streng gestraft. Onlangs heeft de land-rechter reeds een jongmenschen met f 20 boete gestraft. En er zullen misschien nog wel meer "slachtoffers" vallen.

Overgeplaatst.

Naar wij vernemen is de hoofdagent bij de Veldpolitie te Soekaboemi, den heer Bauwin, overgeplaatst naar Benkoelen. De heer Bauwin zal nog deze maand naar zijn nieuwe standplaats vertrekken.

BANDOENG.

Christelijk Staatskundige Partij.

Op de heden Woensdagavond te 8 uur in de Protestantse kerk te houden jaarvergadering der afdeling Bandoeng van de C.S.P. zal o.m. worden besproken, het ter vergadering der verbonden partijbesturen over het politiek accord verhandelde en de houding der partij bij de a.s. algemeene verkiezingen.

LEGER EN VLOOT.

Nederlandsche Legermutaties.

S'-GRAVENHAGE, 13 Jan. (Spec. Bat. Nieuwsblad). De generaal-majoor der infanterie J. W. Borel, de commandant van de brigade grenadiers en jagers, kolonel Jhr. E. W. van Holthe, en de kolonel der artillerie H.G. Rambonnet, zijn voornemens met ingang van 1 Mei a. s. eervol ontslag te vragen uit Hr. Mr. militairen dienst.

Mutaties der Infanterie.

De He luitenant der Infanterie J.H.C. Biekerk is overgeplaatst van het 10e bataljon infanterie te Weltevreden naar de troepenmacht van Atjeh en onderhoorigheden t.n.i.

De idem J. Kaseger is idem van het 7e bataljon infanterie te Magelang naar id. De idem J.H.M. Schenk is idem van het 14e bataljon infanterie te Buitenzorg naar de troepenmacht van Sumatra's Westkust en Tapanoei t.n.i.

De idem J.H. Tijmann is idem van het 5e bataljon infanterie te Semarang naar id. De idem J.C.A. Scholten is idem van het 7e bataljon infanterie te Magelang naar het garnizoens bataljon der Molukken.

De overplaatsing van den onderluitenant der infanterie P. Hofman van het 11e garnizoens bataljon van Sumatra's Westkust en Tapanoei te Fort de Kock naar het 7e bataljon infanterie te Magelang is ingetrokken; hij blijft geplaatst bij het 11e garnizoens bataljon van Sumatra's Westk. en Tapanoei te Fort de Kock.

SCHOOL EN KERK.

Zuster Brigitte †

De Eerw. Zuster Brigitte, van het Ursulinenklooster op Noordwijk alhier, is op zestig-jarigen leeftijd overleden.

Examens Rechthoogeschool.

Geslaagd voor het doctoraal examen 2e gedeelte: de heer F.T.I. Tan.

Academische Examens.

Leiden. Gesl. doct. rechten mej. M.A.J. van den Brandhof. Doct. wis- en natuurk. hoofdvak dierkunde H.J. Defluter. Arts-examen (eerste ged.) J.J. Voskuil. Bevorderd tot arts J.C. van Hell en A.A. Jessurun.

Groningen. Gesl. doct. wis- en natuurk. J.A. van Dijk.

Leiden. Bevorderd tot doctor in de wis- en natuurkunde, op proefschrift getiteld: "Eenige nieuwe proeven over Heliotropie", mej. H.E.G. Goebel, geboren te Berlijn.

— tot doctor in de rechtsgeleerdheid, op proefschrift getiteld: "De Hague rules in de Brusselse conventie 1924", de heer A. Blussé en Oud-Abbas, geboren te Dordrecht.

Amsterdam. Geslaagd cand. examen rechtsgeleerdheid de heer H.J. Adr.

Leiden. Geslaagd cand. examen geschiedenis J.A.J. Jousma; propaede. examen theologie, de heer G.J. de Nie; cand. examen wis- en natuurkunde, letter J. de heer H.J.J. Terhal; voorber. kerkelijk examen, de heer A.A. Bredius; doct. ex. geschiedenis mej. A.E. Koolemans Beynen.

Utrecht. De promotie van den heer C. Campagne tot doctor in de wis- en natuurkunde geschiedde met lof.

SPORT EN SPEL.

VOETBAL.

De Hollandsche Competitie.

S'-GRAVENHAGE, 13 Jan. (Aneta). De uitslag van den wedstrijd V.S.V.—Hilversum luidt ten rechte 2—2 en niet 3—2.

De Hollandsche Tournee.

S'-GRAVENHAGE, 13 Jan. (Aneta). De K.N.V.B. heeft bij een bekenden Hollandschen voetballer, die het Indische voetbal op Java en Sumatra kent en thans in Indië woont, naar de mogelijkheid van een tournee van een Nederlandsch elftal door Indië geïnformeerd. Ook aan Indische voetballers, die in Holland vertoeven, werd om advies gevraagd.

Voor 1931 is een dergelijke tournee niet te verwachten.

KEGELEN.

„Amicitia“.

Zaterdag werd op de kegelbaan in de Militaire Sociëteit te Weltevreden door de Kegelveeniging „Amicitia“, een kegelconcoers gehouden, waaraan hebben deelgenomen 7 verenigingen van Meester-Cornelis en Weltevreden, en wel in volgorde en behaalde aantal punten als hieronder aangegeven:

	1. Oni	tot. aant.	punt.
2. Amicitia	"	"	361
3. Vios	"	"	337
4. Eendracht	"	"	291
5. Alle negen	"	"	291
6. Ons Genoegen	"	"	262
7. Krans	"	"	256

De hoogste serie werd gegooid door den heer Van Dalen (van Oni) en wel 91 punten, waarvoor deze een theeservies in ontvangst te nemen had. De eenheidsprijs voor de meeste eenheden (zeesen) was voor den heer Happé, van de Kegelveeniging „Krans“.

Vervolgens memoreerde de voorzitter van „Amicitia“ wijlen den heer van Impelen.

Daarna werd overgaan tot de vrije baan, waarvoor zeer veel animo bestond.

LAATSTE BERICHTEN.

De Kerst-Telegrammen.

Men meldt ons uit Bandoeng, dat dit jaar totaal 3944 Kerstmis- en Nieuwjaars-telegrammen uit Indië naar Nederland verzonden zijn. Omgekeerd zijn hier te lande 4022 van dergelijke telegrammen uit Nederland ontvangen. De opbrengst was totaal f 14.092. (Vorig jaar verzonden 6196, ontvangen 3424, opbrengst f 16764.)

Naar Duitschland zijn dit jaar verzonden 335 van bovengenoemde telegrammen; uit Duitschland ontvangen 126; de opbrengst bedroeg f 1.341 (Vorig jaar verzonden 510, ontvangen 132, opbrengst f 1962).

De vermindering wordt toegeschreven aan het postvliegtuig, dat 30 December '29 in Nederland zou aankomen en vele gelukwensen meenam. Voorts aan de gredkoopse radio-telefoongesprekken, die in de periode tusschen Kerstmis en Nieuwjaar gevoerd konden worden.

De Opiumsrokkel.

In aansluiting met onze vroegere berichten (Zie onder Stadsnieuws) over de groote opiumaanbaling te Tandjong Priok meldt Aneta ons nog de volgende bijzonderheden:

Van de 20 vaten, die thans onderzocht zijn, bleken er 9 gedeeltelijk met opium gevuld te zijn.

Men heeft zich verwonderd, hoe de smokkelpoging op zoo onvoorzichtige wijze heeft kunnen plaats hebben. Een van de vaten was b.v. bijna geheel gevuld met het clandestiene product, n.l. 6 pakken, elk met een inhoud van ongeveer 12 dm³, het geheel bedekt door een dun laagje cement, in Japan gefabriceerd.

De opium afkomstig uit Amoi, is van mindere kwaliteit dan de Indische regie-opium.

Zoals reeds medegedeeld is op aanwijzingen van de Bataviaasche politie een van de in de zaak betrokken smokkelaars gisteravond te Tjimahi gearresteerd.

De man, Lie Kim Po genaamd, werd heden naar Batavia overgebracht, en zit achter slot en grendel.

Verder werd door commissaris Hezemans te Batavia nog een tweede man in het complot aangehouden.

Volgens dezen smokkelaar zou de geheele partij 6000 thail zijn, een waarde vertegenwoordigende dus van bij de 180.000 gulden.

Is deze opgave juist, dan valt den gelukkigen ontdekker, den heer Rancourt een premie van totaal f 24.000 toe.

De partij cement werd per stoomschip Tjikembang van de J.C.J.L. uit Hongkong aangebracht.

Uitgeleverd.

Naar onze speciale dienst meldt, bericht de Deli Crt., dat de beheerder der Chineseche firma te Perang, die zich ten nadeele van zijn directie aan een belangrijke verduistering schuldig gemaakt heeft, op verzoek der Engelsche autoriteiten uitgeleverd is. De man is in gezeelschap van een Engelschen politieambtenaar bereids naar Penang vertrokken.

Studie-Opdrachten.

Uit Buitenzorg wordt thans officieel gemeld, dat een opdracht tot het maken van studies op economisch gebied in Nederland gegeven is aan den heer R.A.A. Soejono, gewezen regent van Paso

TELEGRAMMEN.

NEDERLAND.

Het nieuwe vliegveld.

ROTTERDAM, 13 Jan. (Spec. dienst Bat. Nieuwsblad). Het nieuw gemeenschappelijk vliegveld van de gemeenten Rotterdam en Den Haag is geprojecteerd te Overschie, nabij den nieuwen verkeersweg Den Haag-Rotterdam. Het zal eerst in gebruik genomen worden als de nieuwe weg voltooid is, vermoedelijk in 1935.

Een later telegram meldt, dat het Haagsche gemeentebestuur ontkent, dat het vliegveld te Overschie komt.

Van den Dijk gegleden.

ASSENDELT, 14 Jan. (Aneta). De auto van den hollenkweker Tabak is van den dijk gegleden. De echtgenoot van den heer Tabak en zijn zwaar dochtterje verdronken.

CHINA EN RUSLAND.

De Chineesche Oosterspoorweg.

Het optreden van den Russischendirecteur.

SHANGHAI, 13 Jan. (Aneta-Reuter). Uit Harbin wordt gemeld dat de Chineesche autoriteiten verbaasd zijn over een plotselinge daad van den nieuwen Russischen directeur bij den Chineeschen Oosterspoorweg. Deze heeft namelijk alle Chineesche employe's, die na 10 Juli van het vorig jaar, toen China het beheer van den spoorweg overnam, waren aangesteld, ontslagen.

Men verwacht, dat heden het doorgaand verkeer tusschen Harbin en Manchuli hervat zal worden.

Twee prooffreinen, die van Harbin vertrokken, hebben gisteren, zonder eenig incident, Manchuli bereikt.

HET CHINEESCHE RIJK.

Rechter Feetham.

SHANGHAI, 13 Jan. (Aneta-Reuter). Rechter Feetham is met zijn vrouw alhier aangekomen.

De gemeenteraad van Shanghai noodigt de rechter Feetham uit naar Shanghai te komen teneinde een onderzoek in te stellen naar de positie van de internationale nederzetting te Shanghai en om den raad een plan voor te leggen voor de komende status van de stad, zoodat het in overeenstemming is met de Chineesche aspiraties tegenover de opheffing van de exterritorialiteit en ter zelfder tijd een waarborg te scheppen voor de buitengewone legitieme buitenlandse belangen die daar liggen opgestapeld.

De Zuid-Afrikaansche regering heeft Feetham toestemming verleend. — Red. B.N.

Een Verhaal van Gruwelijke Ellende.

PEKING, 13 Jan. (Spec. Bat. Nieuwsblad). De groep vreemdelingen die namens de China International Famine Relief Commission een onderzoek naar de hongersnood heeft ingesteld in de provincies Shansi en Shensi, heeft bij de terugkeer te Peking een uiterst somber verhaal van de grootste menschelelijke ellende gedaan.

Ondanks de uitgave van 5 miljoen dollars, zijn de toestanden in sommige streken vreeslijk.

Door de buitengewoon strenge winter zijn honderd duizenden, omdat zij geen vuur hebben en geen kleeren om zich tegen de kou te beschermen, den dood nabij.

In sommige streken van Shensi is de temperatuur dertig graden beneden het laagste punt dat in veertig jaar werd bereikt.

De grootste hongersnood heeft in de valei van Wei-rivier in Shensi. Een jaar geleden was de bevolking aldaar 6 miljoen zielen. Daarvan zijn er in 1929 ten gevolge van de hongersnood 2 miljoen gestorven. En men verwacht dat er nog 2 miljoen zullen sterven voor Juni, waar indertijd niet geogost kan worden, omdat men van de winter geen graan gezaaid heeft en omdat de verkeersmoelijkheden de hulp van buitenaf verhinderen.

Er zijn zo goed als geen transportmiddelen meer. De dieren heeft men opgegeten en de voertuigen stukgeslagen voor brandhout.

Op vele plaatsen kosten de kolen 118 dollar per ton en houtskool 190 dollar. Voor voedsel, waar nog te krijgen, rekent men tientallen malen de normale prijzen.

In een reeks van tien dorpen zag de commissie van onderzoek huizen met een kamer en een dak, de rest van de huizen was afgebroken om op te stoken.

In de Valei van de Weirivier zijn 300.000 soldaten, die hen, die in het bezit van voedsel waren, dwongen het af te staan. Maar toch is hun rantsoen teruggebracht op 12 Engelsche onzen graan per dag, hetgeen slechts 2 onz meer is dan de hoeveelheid, welke door de steuncommissie noodig wordt geacht om het leven te kunnen rekken.

De commissie had een groote hoeveelheid broodjes meegenomen. In een dorp van 800 zielen, waar men sinds drie maanden geen korrel graan meer gezien had, veranderden de halfstervende menschen bij het zien van het eerste voedsel sinds maanden, in woeste wolven, die door de soldaten met zwepen moesten worden teruggedreven, voor het mogelijk werd om het voedsel te distribueren.

De oorzaak van deze vreeselijke toestand ligt in het feit dat er tusschen de jaren van 1927 en het najaar van 1929

geen oogst is geweest. In het najaar van 1929 droeg de oogst slechts 19 pct. van het normale. Ook is deze toestand te wijten aan den druk van de troepen op de provincies en aan de burgeroorlogen.

De commissie gelooft niet dat de twee miljoen menschen, die op sterfenvliegen, nog te redden zijn. De prijzen van het graan zouden tienmaal zo hoog worden voor het in de streek is waar de hongersnood is, daar er absoluut geen transport mogelijk is.

Een ironische zijde van het geval is dat 50.000 pond sterling zijn gegeven om een tunnel te bouwen door de bergen ten einde de Gele Rivier af te tappen en de miljoenen acres in de valei van Wei-rivier te bevoelen en daardoor voor goed de vrees voor een herhaling van den hongersnood te bannen.

In sommige delen van Zuid-West Shansi is de toestand nog steeds zeer ernstig, maar de gouverneur heeft graan en zaai-graaf gezonden. De commissie kon, wegens gebrek aan vervoermiddelen, de provincie Kansu niet bereiken. Zij kon enkel te voet gaan.

BRITSCHE-INDIË.

De „No-Tox“-beweging.

CALCUTTA, 13 Jan. (Aneta-Reuter). Als gevolg van de uitbreiding van het strafwetboek, waarbij alle bijeenkomsten worden verboden, is de beweging tegen de betaling van de belasting mislukt.

Een vierde van het bedrag is reeds geïnd.

Bandabala Chandrawy, de leider van de beweging, is aangeklaagd wegens poging tot moord op den belastinginner.

HET BRITSCHE RIJK.

De Ferranti.

LONDON, 13 Jan. (Aneta-Reuter). De bekende electrotechnicus S.Z. de Ferranti is alhier overleden.

ZUID-AFRIKA.

Relletjes op Gemeente-bureaux.

CARNARVON (Kaap-provincie), 13 Jan. (Aneta-Reuter). De burgemeester van Carnarvon en verscheidene andere Europeanen benevens een aantal inboorlingen werden gewond bij een relletje op de gemeente-bureaux.

De relletjes werden veroorzaakt doordat de inboorlingen ontevreden waren over de pachthoeven op de gemeentegronden. Zij waren door redevooringen, gehouden op een massa-meeting, opgewept.

De beruchte agitator onder de inboorlingen, „professor“ Thaele werd gearresteerd. Hij wist echter weer te ontsnappen.

DE VOLKENBOND.

De Openbare Zitting.

Zaleski herdenkt Stresemann.

Zaleski.

GENÈVE, 13 Jan. (Aneta-Reuter). Bij de opening van de openbare zitting van den Raad bracht Zaleski (Polen) een warme hulde aan wijlen Dr. Gustav Stresemann, waarop door von Schubert (Duitsland) geantwoord werd.

De Opiumcommissie.

GENÈVE, 13 Jan. (Aneta-Reuter). De opiumcommissie komt vandaag bijeen onder voorzitterschap van mevrouw Beatrice Lyall (Engeland).

De Nachtmerrrie der Aanslagen.

De jongeling met het pistool.

GENÈVE, 13 Jan. (Aneta-Reuter). Even voor de zitting van den Volkenbond raad geopend zou worden, werd groote sensatie verwekt door de aanhouding van een jonge Zwitsers, die probeerde het hoofdeinde van den Volkenbond bezit te dringen. Hij werd in het bezit gevonden van een revolver, geladen met losse patronen. Hij zeide dat hij de aandacht van den Raad op zich wilde vestigen.

Ook wordt gemeld dat op het station een Italiaan is gearresteerd.

De maatregelen welke door de politie zijn genomen, worden zoo mogelijk nog strenger toegepast.

Iedere vreemdeling die zich bij het secretariaat van den Volkenbond aandient, moet vergezeld wezen van een politieagent.

GENÈVE, 13 Jan. (Aneta-Reuter). Na de arrestatie van den jongen Zwitsers is niets belangrijks aan het licht gekomen.

Men gelooft met een zwakzinnige te doen te hebben. Waarschijnlijk wilde hij de aandacht van den Volkenbond vestigen op de belangrijkheid om een

behandeling voor kanker-patienten te vinden, daar zijn vader aan kanker is gestorven.

GENÈVE, 13 Jan. (Aneta-Reuter). De Italiaan, die op het station is gearresteerd, is een rechtsgeleerde, die te Parijs woont. Hij is een berucht anti-fascist.

Hij kon geen voldoende verklaring geven voor zijn aanwezigheid hier. Hij zal naar Parijs worden teruggezonden.

DE HERSTELCONFERENTIE.

De Marine-conferentie.

Het Engelsch antwoord.

LONDON, 12 Jan. (Spec. Bat. Nieuwsblad). In het Engelsch antwoord op het Fransche memorandum betreffende de ontwapening ter zee, wordt gezegd dat het niet gunstig is voor het welslagen van de conferentie indien verschillende regeringen zich reeds op de voorhand verdiepen in posities, welke mogelijk op misverstanden berusten.

Verder wordt gezegd dat de overwegingen in het Fransche memorandum, zooals betreffende het Volkenbondconvenant, de nationale veiligheid, enz. natuurlijk ook gedragen worden door alle gedelegeerden ter conferentie.

In het antwoord wordt groote waarde gehecht aan het feit dat 56 landen den oorlog hebben afgezworen en verklaard wordt dat, tenzij begonnen wordt met de ontwapening ter zee, hetgeen gerechtvaardigd wordt door de veiligheidsmaatregelen die reeds door verscheidene na-oorlogse verdragen tot stand zijn gekomen, het publiek teleurgesteld wordt door de tendenz van uitbreiding der bewapening.

Betreffende het door Frankrijk naar voren geschoven verschil tusschen het Kellogg-pact en het convenant van den Volkenbond, wordt gezegd dat Engeland zonder voorbehoud alle verplichtingen van het Volkenbondconvenant op zich neemt, hetgeen niet in zich sluit dat gedraald zal worden om aanzienlijke stappen naar de ontwapening te doen.

De Internationale Bank.

's-GRAVENHAGE, 13 Jan. (Aneta-Reuter). De crediteuren hebben een nieuw voorstel van Duitschland betreffende de internationale bank voor de herstelbetalingen aanvaard.

De Duitschers hebben beloofd om binnen dertig uur de namen voor te leggen van de bankiers, die worden voorgesteld.

De poging van dr. Schacht om de conferentie op deze kwestie te doen mislukken, had geen succes.

De gedelegeerden verweten hem dat hij de politiek in de war stuurde.

's-GRAVENHAGE, 13 Jan. (Aneta-Reuter). Als een donderslag bij helderen hemel kwam de mededeeling van Dr. Schacht aan den voorzitter van de organisatie-commissie voor de internationale bank, dat hij „zijn houding „reserveert“ betreffende de medewerking van de Reichsbank in de internationale bank“.

De Duitsche gedelegeerden stelden hierop voor, dat een andere groep Duitsche banken een bedrag van honderd miljoen mark zonder interest op de internationale bank zou storten.

De Houding van Dr. Schacht.

's-GRAVENHAGE, 13 Jan. (Aneta-Reuter). Dr. Schacht heeft geweigerd om Duitsch expert te wezen zoo de Duitsche regering weigert zich strikt te houden aan zijn memorandum. Hij wil wel, zoo het noodig mocht zijn, behulpzaam zijn.

Zijn verontrustende mededeeling was vervat in een brief aan den voorzitter van de bankierscommissie, waarin hij de weigering uitspreekt voor de medewerking van de Reichsbank, tenzij het originele Young-plan wordt aanvaard en tenzij Frankrijk afstand doet van alle politieke en militaire sancties.

Snowden merkte hierbij op dat Dr. Schacht geen veto kan uitspreken over een besluit van de regering.

Maaltijden.

DEN HAAG, 13 Jan. (Aneta). De minister van Staat H. Colijn biedt de kopstukken ter conferentie op 15 dezer een noemmaal aan. Snowden offreert de heeren op 16 dezer een diner.

Verdere Besprekingen.

's-GRAVENHAGE, 13 Jan. (Aneta). De besloten conferenties inzake de detail-regelingen worden voortgezet.

Voor de sanctiewestie is een formulering gevonden, waarmede zowel de Fransche als de Duitsche delegatie accoord gaan. Zij houdt het volgende in:

Het Young-plan voorziet in de sancties, doch als Duitschland het Young-plan verscheurt, treden de oude verdragen in werking.

De Fransche gedelegeerden trachten nu den duur van den termijn van het Duitsche moratorium in overeenstemming te brengen met den termijn der Fransche schuldregeling met Amerika.

Noodweer.

In Engeland.

LONDON, 13 Jan. (Aneta-Reuter). Felle stormen hebben gisteren Engeland geteisterd.

Volgens een niet-officiële schatting bedroeg de windsnelheid boven het Kanaal 120 mijl per uur, hetgeen voor Engeland een record is.

Over het geheele land werd zeer veel schade aangericht. Telefoon- en telegraaflijnen werden vernield, ruiten woelen in, daken en schoorsteenen werden beschadigd en de wegen werden geblokkeerd door omgewaaide boomen.

De storm heeft verscheidene slachtoffers geëischt.

Bergenhooze golven zweepten in het kanaal.

Reddingsboten moesten uitgezonden worden om het Italiaansche stoomschip Liana, dat in nood verkeerde, te helpen. Het schip werd echter door een sleepboot uit Dover in veiligheid gebracht.

LONDON, 13 Jan. (Aneta-Reuter). De admiraliteit deelt mede, dat de sleepboot van de marine St. Genny, welke dienst doet bij de schietoefeningen op den Atlantischen Oceaan, gedurende de storm, welke gisteravond gewoed heeft, is gezonken, op dertig mijl ten Noorden van Ushant.

Vijf der opvarenden werden gered.

LONDON, 13 Jan. (Aneta-Reuter). 4 Mannen, 3 vrouwen en 1 kind werden gedood en zeer vele personen werden gewond tijdens de storm, welke gisteravond heeft gewoed. De meeste personen werden getroffen door omvallende boomen.

De St. Genny, welke onder commando stond van luitenant Paul, was van Portland op weg naar Gibraltar voor de voorjaars oefeningen. Twintig opvarenden verdronken.

LONDON, 13 Jan. (Aneta-Reuter). De admiraliteit deelt mede, dat 23 personen van de St. Genny vermist worden.

SAN FRANCISCO 13 Jan. (Aneta-Reuter). Dertienhonderd auto's werden tijdens een sneeuwstorm, welke Californië geteisterd heeft, ingesneeuwd.

Met sneeuwpluigen is men aan het werk om de wegen weer vrij te maken.

In Holland.

DEN HAAG, 13 Jan. (Aneta). De storm vernielde een stroomdraad van den electrischen trein van het traject Den Haag-Rotterdam (Hofplein).

Brandweer rukt uit.

DEN HAAG, 13 Jan. (Aneta). De Haagse brandweer is 38 maal uitgerukt ter herstel van stormschade. Veel schepen van de binnenvaart zijn gezonken of op drift geslagen.

De Zuiderzee-werken zijn niet beschadigd.

LONDON, 13 Jan. (Aneta-Reuter). Het noodweer heeft nog twee slachtoffers geëischt. Twee mannen verlieten in een barkas Herne-Bay en verdwenen.

De St. Genny was ongeveer 425 ton groot. Het schip werd vergezeld door de sleepboot St. Cyrus, en de sleep Snapdragon. Ten Noord Westen van Ushant verging plotseling de St. Genny. Een officier en drie zeelieden werden door de Snapdragon opgepikt.

Het bericht van de ramp werd naar Portsmouth geseind, vanwaar de kruiser Froisher naar de plek van het ongeluk snelde om de Snapdragon te helpen.

De oefeningen van de Atlantische vloot, welke van Portland naar Gibraltar was vertrokken voor de voorjaars oefeningen, zijn wegens de storm 24 uur uitgesteld.

Schepen op drift.

AMSTERDAM, 13 Jan. (Spec. Bat. Nieuwsblad). Talloze schepen zijn van de ankers geslagen. Geen persoonlijke ongelukken. Het Italiaansche stoomschip Valentin Oncaedo en het Letlandsche dito Skants zijn op Vlieland gestrand.

Molen omgewaaid.

DELFT, 13 Jan. (Spec. Bat. Nieuwsblad). Te Siddeburen woei een koren-molen om op het huis van den eigenaar. Niets bleef daarvan heel. De bewoners zijn ongedeerd.

Spoordijk verzakt.

ROTTERDAM, 13 Jan. (Spec. dienst Bat. Nieuwsblad). De spoordijk tusschen Moordrecht en Nieuwerkerk is verzakt. Het treinverkeer naar en van Gouda is daardoor gestremd. Herstel kan niet voor Dinsdag(heden) worden verwacht.

(Het verkeer naar Gouda en verdere stations zal nu wel over Den Haag worden geleid. — Red. Bat.)

De sloot naar de verzakte spoorbaan is droog tengevolge van de grondverplaatsing. Voortdurend wordt zand gestort, tot dusver echter zonder voldoende resultaat.

Cablegrams.

The League of Nations.

Geneva, Jan. 13. Just before the meeting of the League Council, sensation caused by arrest of young Swiss, trying to enter League-headquarters. Swiss found in possession of revolver and blank cartridges. He stated that he wanted to attract the Council's attention.

Also reported that an Italian arrested on railway station. The police precautions even stringenter. Any stranger who calling League-secretariat must be accompanied by policeman.

At opening of the public session of the Council, Zaleski (Poland) warmly tributed Stresemann, whereto Von Schubert (Germany) responded.

The permanent opium commission meets today under chairmanship of Dame Beatrice Lyall (Great-Britain). Geneva, Jan. 13. Un importance attached arrest Swiss, who believed weakminded. Apparently he wanted to attract attention to importance finding treatment cancer, whereof his father died.

Geneva, Jan. 13. The arrested Italian described lawyer, living in Paris. He is a notorious antifascist and unable to satisfactorily explain his presence here. He will backstet to Paris.

The Chinese Eastern Railway.

Shanghai, Jan. 13. Ex Harbin reported that the Chinese authorities amazed by a sudden action of the new Soviet manager from Chinese Eastern Railway, in dismissing all Chinese employees, engaged after 10/7/29, when Chinese overtook control railway.

Through traffic between Harbin and Manchuli expected resumed to day. Two trial trains Ex Harbin having successfully reached Manchuli yesterday unincited.

Feetham.

Shanghai, Jan. 13. Feetham and his wife arrived.

The International Bank.

The Hague, Jan. 13. Creditors accepted a new German proposal anent the International Bank.

Germans promised supply names proposed bankers within thirty hours. Schachts attempt to torpedo conference therefore failed. Delegates severely rebuking him „interfering politics“.

Rioting in South Africa.

Carnarvon (Cape-province) Jan. 13. The Mayor, several others Europeans and number natives injured rioting at municipal offices, due native dissatisfaction over holdings on municipal commongage. They inflamed by extremist speeches at mass meeting. The notorious native agitator „professor“ Thaele, arrested but escaped.

Magneetjes Trekken!

OFF. BERICHTEN

CIVIEL DEPARTEMENT.

Justitie.

Benoemd: tot opvoedend ambtenaar bij het tucht-, opvoedings- en armenwezen en geplaatst bij het landopvoedingsgesticht te Semarang, J. Ley, ambt. van buitenv. verlof terugverwacht, laatstelijk die betr. bekleed hebbende.

Boschwezen.

Benoemd: tot aspirant-opzichter bij den dienst van het boschwezen A. A. Sgar b. R. E. Asikin c. Soewito d. M. K. Roestio a. t/m d. tw. adw.-opzichter bij genoemden dienst; tot aspirant-boscharchitect bij den dienst van het boschwezen A. R. Soengono, b. R. A. Rismoenandari, c. R. Martojo, d. M. Soetarto, e. Soekowiono, a. t/m e. tw. aspirant-boscharchitect bij genoemden dienst.

Ter beschikking gesteld: van den adviseur van den dienst der boschen in de buitengewesten, de benoemde hontvester ir. H.G.W. Meys.

Landbouw, Nijv. en Handel.

Benoemd: tot hontvester bij den dienst van het boschwezen in Nederlandsch-Indië ir. H. G. W. Meys, daartoe ter beschikking gesteld van den G.G. van Nederlandsch-Indië.

(Zie verder het Vierde Blad.)

SCHEEPSBERICHTEN

Haven van Tandjong-Priok.

Aangekomen 13 Jan.

Ned. ss. „Bondowoso“ gez. Oudenhoven, van Calcutta en Belawan, agt. S.M.N.

N.I. ss. „van Goens“ gez. Seepers, van Pontianak en Tj/Pandan, agt. K.P.M.

N.I. ss. „Tjikini“ gez. van Rees, van Yokohama en Cheribon, agt. J.C.J.L.

N.I. me. „London“ gez. Martein, van Singapore en Toboali, agt. K.P.M.

Eng. ss. „Nam Yong“ gez. Swinton, van Singapore, agt. Kian Gwan.

N.I. ss. „Barents“ gez. de Rooy, van Singapore, agt. K.P.M.

N.I. ss. „Fahud“ gez. Onwehand, van Belawan Deli, agt. K.P.M.

N.I. ss. „Bontekoe“ gez. van den Berg, van Semarang en Cheribon, agt. K.P.M.

Ned. ss. „Djambi“ gez. van Os, van Cheribon, agt. R.J.L.

N.I. ss. „Siaoe“ gez. Stube, van Makassar en Cheribon, agt. K.P.M.

Vertrokken 13 Jan.

N.I. ss. „Speelman“ gez. de Roos, naar Muntok, Palembang, Moeara Saba, Djambi en Koesala-Toengkal.

N.I. ss. „Rumphius“ gez. v/d Berg, naar Semarang, Soerabaja, Balikpapan, Tarakan, Tj/Redeb en Telok-Bajoer.

N.I. ss. „Coen“ gez. van Tricht, naar Bintoehon, Benkoelen en Indrapoera.

N.I. ss. „Kidoel“ gez. Venema, naar Tj/Panto, Palabonan Rake, Tjilaet Eureum en Genteng.

N.I. ss. „Janssens“ gez. Beulcke, naar Oosthaven en Merak.

Eng. ss. „Nam Yong“ gez. Swinton, naar Cheribon en Semarang.

Ned. ss. „Bondowoso“ gez. Oudenhoven, n/Cheribon, Tegal, Pekalongan, Semarang en Soerabaja.

N.I. ss. „Bontekoe“ gez. Tuininga, naar Singapore, Bel. Deli en Penang.

Rotterdamsche Lloyd.

ss. „Merauke“ 13 dezer te Tg. Karang thuisreis.

ss. „Soekaboemi“ 12 dezer te Soerabaja kusteis.

ms. „K. Inten“ 12 dezer te Soerabaja kustr.

ms. „Indrapoera“ 13 dezer te Cheribon id.

ss. „Buitenzorg“ 13 dezer uit Soerabaja id.

ss. „Blitar“ 13 dezer te Palembang id.

ss. „Gorontalo“ 13 dezer uit Suez uitreis.

Java China Japan-Lijn.

ss. „Tjimanoeek“ arr. 13 dezer te Dairen.

D. A. D. G.

ss. „Naumburg“ vertr. 13 dezer van Makassar naar Banjoewangi kustr.

en Uw huisgenooten zullen verbaasd zijn over Uw kookkunst. Wanneer U BLUE BAND gebruikt, ontstaat vanzelf die prikkelende, eetlust opwekkende geur, die het kenmerk is van goed toe-bereide spijzen. En op een stukje meer of minder behoeft U niet te zien, BLUE BAND is niet duur.

BLUE BAND

GOLDBOTTLE BIER

Importeurs: E. DUNLOP & Co.

Een Ideaal Geschenk 'Celanese' Stoffen PER METER

'CELANESE' stoffen zijn immer prachtig van kleur, van weefsel, van glans... charme en distinctie zijn gewezen in iedere glanzende draad. Bij iedere nieuwe wenteling van het rad van de mode, worden nieuwe dessins gemaakt: nieuwe kleuren en subtiële schakeeringen worden toegevoegd aan de magnifieke 'Celanese' collectie; nieuwe weefsels beantwoorden aan de laatste mode. De fijnste 'Celanese' stof kan gedragen en gewassen worden en opnieuw gedragen zonder iets van haar teere kleur te verliezen, noch van de levendige schoonheid van haar weefsel en glans.

De 'Celanese' collectie omvat: 'Celanese' Dress Satin, Lingerie Satin, Jappe, Foulard, Surah, Marocain, Crepe-de-Chine, Taffetas en de gebreide non-ladder stoffen: 'Celanese' Locknit en Self-stripe.

In geval van moeilijkheid schrijft aan de vertegenwoordigers:
G. HOPPENSTEDT, BATAVIA
Eenige fabrikanten: BRITISH CELANESE LTD
LONDON Engeland

'CELANESE' SUPERSEDES SILK

„CELANESE" op den zelfkant is Uw waarborg!!

Restaurant „TIONGHOA"

Pantjoran 46, Tel. 1707 Batavia

Het zindelijkste en netste restaurant van de beneden-stad. Europeesch en Chineesch eten. Ook aan huis bezorgd.

UITSTEKENDE BEDIENING

HAARGROEI

wordt bevorderd door

HUMAGSOLAN

Een geheel nieuwe methode. Gevonden door Prof. Dr. N. ZUNTZ en reeds door meer dan 1600 doctoren met succes toegepast

Litteratuur Gratis

op Aanvraag

Kerkhoff & Co.

CHIN. VOORSTR. 17 SOERABAJA.

Ontwerpen en uitvoeren van IJzerconstructies voor alle doeleinden.

LINDETEVES-STOKVIS

Afdeling IJzerconstructie.

doet U wonderen als U winkelt per

OTEVA-TAXI.

f 2.50 per uur.

Tel. Wl. 1770 t/m 1772.

Raadpleeg Uw Spiegel

Niets ter wereld doet U beter uitzien dan de uitstraling van volmaakte gezondheid. Het tintelt in Uw oogen en geeft kleur aan Uw teint. En niets kan meer bijdragen tot Uw gezondheid — die schoonheid beteekent — dan het geregeld 's morgens genomen glas ENO. Want Eno verzorgt de absoluut noodzakelijke inwendige reinheid op eenvoudige, zekere en onschadelijke wijze. Dus als de uitspraak van Uw spiegel ongunstig is, neem dan ENO 1 à 2 theelepels in een glas water, 's morgens op de nuchtere maag.

ENO'S

"FRUIT SALT"

Eenige Imp. v. N. O. L.

JACOBSON VAN DEN BERG & Co.

Batavia — Bandoeng — Samarang — Soerabaja — Cheribon — Makassar — Palembang — Medan — Bandjermasin.

VENDUHOUDER & COMMISSIONNAIR

TIAN BOEN HAIJ

Matramanweg 87. Tel. 380 en 500 Mr. C. Cornelis.

Houdt Venduties met Succesvollen uitslag en onmiddellijke afrekening.

TALRIJKE DANKBETUIGINGEN TER INZAGE.

PHONOLA

TROPHONOLA

zijn de volmaakte Kunstspeelinstrumenten ingebouwd in eerste Klas merken. Piano's vanaf fl. 1400.—

Let dus op den naam Phonola en Trophonola. Nieuw alleen en uitsluitend verkrijgbaar bij

V. Noorman

BATAVIA / SOERABAJA / SEMARANG / BANDOENG / MEDAN / BOECJA / DEN HAAG

MORGEN
MAGNEETJES!

BATAVIAASCH NIEUWSBLAD.

Hoofredacteur: J. H. RITMAN

DERDE BLAD

Directeur: G. MOLENAAR

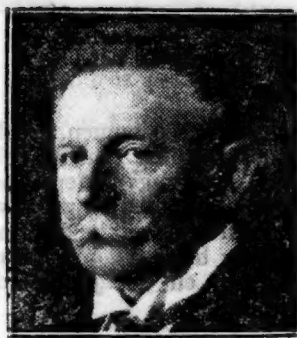
MAGNEETJES
TREKKEN!

Hugenberg als Radicalisator

door
VILLANUS.

9 December.

Een week van felle gemoedsbewegingen heeft het politieke Duitsland achter den rug. En wel van belangrijke politieke ups en downs.

Dr. Hugenberg.

Het begon zoo goed voor de regering. Het voorstel van Hugenberg, dat later aan het referendum zal moeten onderworpen worden, kwam in stemming in den rijksdag. De lezer weet reeds den uitslag. Het werd een smadelijke nederlaag voor Hugenberg, des te smadelijker, omdat hij zelf er een zoo jammerlijk figuur bij sloeg. Minister Curtius had tien vragen tot hem gericht; niet alleen antwoordde hij op geen enkele er van, hij antwoordde zelfs helemaal niet, maar liet een van de mindere goden in zijn partij het woord voeren.

Het was een ongekend optreden van een partijleider in het parlement, vooral in een aangelegenheid, waarbij hij zelf zoo sterk op den voorgrond had gestaan. Het lot van het ontwerp was al bij voorbaat beslecht; trouwens, als de rijksdag het had aangenomen zou het heele referendum overbodig zijn geworden. Maar dat het een zoo jammerlijke nederlaag zou lijden, dat het nog lang niet 20 pct. der stemmen in den rijksdag op zich zou vereenigen, dat had toch niemand durven voorspellen.

Het is de moeite waard, eenige punten uit de voorgeschiedenis, die dit eenigermate kunnen verklaren, nader in oogen-schouw te nemen.

Om te beginnen dan is het leiderschap van Hugenberg zelf in de partij een enigszins vreemd verschijnsel. De Duitse conservatieven zijn altijd een agrarische partij geweest; protectionistisch, feodaal, naar van sociale maatregelen, zoolang zij den landarbeider niet betreffen, lang niet afkeerig. In de industrie hadden zij, als goede agrariërs, altijd den vijand gezien, die arbeidskrachten van het land naar de steden trok, die de loonen opjogde, die behoefte had aan goedkope productie, aan een laag levensstandaard en dus aan een ruimen invoer van goedkope buitenlandse levensmiddelen. De agrariërs daarentegen hadden er belang bij, dat het rijk zooveel mogelijk voor zijn voornaamste levensmiddelen, die in het land zelf werden geteeld, en die daarom tegen de buitenlandse concurrentie niet alleen met beschermende agrarische rechten, maar zelfs ook met alle transport-bemoeijingen beschermd moesten worden.

Wij zijn bij den strijd betrokken geweest, niet alleen omdat het Duitse protectionisme zich tegen onzen uitvoer en doorvoer richtte, maar ook omdat de invloed der agrariërs het tot stand komen van allerlei kanaalverbindingen, die onze havensteden ten goede zouden zijn gekomen, belette. Ja, zelfs zoover ging hun vijandigheid tegenover het verkeer in het industriële Westen des rijks, dat zij probeerden, tegen oude

internationale verdragen in, op den Rijn een tolstelsel in te richten.

Belang stond tegenover belang, en de groot-industrieel was over het geheel zeer matig ingenomen met het beleid van zijn conservatieve landgenooten.

Nu echter ziet men een industrieel naar boven komen in de partij, en haar voorzitter, graaf Westarp, een bejaard, maar nog geenszins oud man, van zijn plaats verdrijven. Hugenberg heeft dat vooral kunnen klaarspelen door de Pers-organisatie, die hij voor zijn partij heeft weten te scheppen. Publicistisch leeft de partij haast van hem, en wanneer hij haar den steun van zijn bladen zou onthouden, zou de partij wel zeer ont-hand staan.

Daaruit is te verklaren, dat de op den achtergrond gedrongen feodalen adel zich dat alles liet welgevalen.

Hugenberg trad steeds meer als partij-paus op, die het stelsel van ketterjachten ging invoeren. Zelfs in particuliere brieven mocht geen twijfel aan de juistheid van zijn beleid worden uitgesproken, anders ging de zondaar de partij uit.

Hugenberg was, door zijn bladen, die ten deele een bijzonder onaangena-men toon erop na houden, aan dema-gogie en luidruchtigheid gewend geraakt. Hij had een menigte noodig, en hij zag de mogelijkheid, die voor zijn plannen bijeen te krijgen door zich te vereenigen met de nationaal-socialisten van Hitler en consorten. Dat waren chauvinisten zoolals hij en een groot gedeelte der zijnen. Zij zouden hem helpen om van zijn referendum tegen het plan-Young een groot succes te maken.

Dit zoeken van steun en samenwerking bij de nationaal-socialisten, moest velen bedaren conservatieven wel zeer onprettig aandoen. Immers, die heeren zijn pure revolutionairen. Van hun revolutionaire plannen maken zij vol-strekt geen geheim.

Verder zijn zij zeer radicale socialist en op het communisme af; slechts tegen het „joodsche“ Marxisme hebben zij bezwaar, maar nu aanvaardt zij dat maar het radicale socialisme zonder Marxisme. Het wordt er niet onschuldiger door. Zij noemen zich N.S.D.A.P. National-socialistische deutsche Arbeiterpartei. Dit laat aan duidelijkheid niets te wenschen over. Monarchisten zijn zij niet; sedert zij het in Beieren aan den stok hebben gekregen met het huis Wittelsbach, hebben zij zich soms zeer vijandig tegenover het monarchisme uit-gelaten. Zij zeggen: „gewezen monar-chen kunnen zeer goed worden opge-nomen in onze gelederen, mits zij zich, zoolals ieder ander lid, aan de partijtucht onderwerpen“.

Terwijl zij aan den eenen kant een gelijke of in ieder geval een gelijkere verdeling van de rijkdommen eischen, staan zij aan den anderen kant weer in nauw contact — soms zelfs in officieel contact — met de fascist en, van wie zij ook uiterlijke vormen hebben over-genomen.

Met deze partij ging nu Hugenberg een verbond aan. De nationaal-socialisten maakten er volstrekt geen geheim van wat zij daarmede bedoelden. Zij zeiden ronduit: Iedere partij, waarmede wij samengaan, wordt door ons op-gezogen. Zoo is het de Volkschen ver-gaan en zoo zullen wij nu ook de con-

servatieve gelederen naar ons toetrek-ken.

Dit is hun, naar den lezer uit den uitslag der gemeenteraadsverkiezingen in Pruisen reeds gebleken zal zijn, tot-nogtoe niet onaardig gelukt. Er was trouwens weinig anders te verwachten. Immers, juist het revolutionaire, het socialistische in de partij moest vele aanhangers der conservatieven bestand maken tegen het overigens zoo aanlok-kelijke extreme nationalisme van de nationaal-socialisten en tegen hun, voor zekere gemoederen, zeer pakkende len-zen. Nu komen de groote, aartscon-servatieve leiders zelf en sanctionneeren dat allemaal door hun bondgenoot-schap. Het resultaat kon niet twijfel-achtig zijn.

Hugenberg moest, terwille van de nationaal-socialisten bovendien, in den door hem ontworpen tekst voor het referendum het beruchte vierde artikel opnemen, dat tuchthuistraf voorschrijft voor de ministers, die het plan-Young zouden onderteekenen. De nationaal-socialisten hadden zelfs opknoopen als straf op die onderteekening willen zetten, maar dat vond Hugenberg toch te kras. Zonder een dergelijk artikel deden de nationaal-socialisten niet mee, maar met tuchthuis namen zij ten slotte ge-noegen.

Dit vierde artikel maakte direct het heele voorstel onmogelijk, omdat het ook Hindenburg betrof. Dat moest worden veranderd. Maar op de minis-teren bleef het toepasselijk.

In de conservatieve partij zijn vele kalme en bezadigde mannen, die Hu-genberg wezen op het onmogelijke van het vierde artikel, en hem waarschuw-den, dat dit de oorzaak zou worden van een splitsing in de partij. Hugen-berg echter kon en wilde niet terug. Zoo kwam dus het ontwerp in den rijks-dag.

Daar brak nu de oppositie in de partij los. Een aantal belangrijke con-servatieven bleef opzettelijk weg, ande-ren weigerden te stemmen voor het vierde artikel van het ontwerp, zoodat dit een nog veel magerder aanhang vond dan de rest van het ontwerp. Dit was niet het ergste. Maar het kwam tot openbaren opstand in de partij.

De opstandelingen werden door het partijbestuur uit de partij gezet. De oude, bekwaame en ervaren voorzitter van de rijksdagfractie, de als partij-voorzitter door Hugenberg verdrongen graaf Westarp, vroeg zijn ontslag uit eerstgenoemde functie, maar verklaarde zich nog bereid, lid van partij te blij-ven. Andere mannen van groot aanzien hebben zich echter vierkant aan het gezag van de tegenwoordige partijlei-ding onttrokken. Daaronder zijn gewe-zen ministers, zoolals de bekende von Keudell, een man van wien men zich niet niet kon voorstellen dat hij zonder de conservatieve partij zou kunnen be-staan, verder de bekende prof. Hoetsch, de beste specialiteit voor buitenland-sche politiek der conservatieve partij.

Een heele reeks mannen van groot gezag of van invloed onder de jongeren heeft Hugenberg op deze wijze verloren.

Dat is het resultaat geweest van zijn politiek, om van de conservatieve partij een partij met zoo glorieuske tradities, waarin zooveel politiek verstand in den loop der jaren verzameld is geweest, een soort fascistische of bolsjewieksche orga-nisatie te maken, waarin één man voor allen denkt, en de anderen slaafs moeten volgen; van een politiek bovendien, die de partij aan den leiband bracht van een bedenkelijken kwajongerstroep als die der nationaal-socialisten.

Er zal zich nu een kleine conserva-tieve partij vormen, voornamelijk uit in-telectueelen bestaande, die zich zal schikken in den bestaanden staats-

vorm, en pogen zal positieve politiek te betrachten. Daarnaast zal dan de partij van Hugenberg staan, die steeds meer door de extreme groep zal wor-den weggezogen.

Het tableau is, ook van buitenlandsch standpunt beschouwd, zeer onoverwikk-elijk. Immers, door dit uiteenvallen van de bezadigde behoudenden kunnen de revolutionaire elementen van rechts slechte winnen. Men krijgt dan een radicalisatie van de nationalistische be-weging, die niet anders dan onrust te weeg kan brengen, en die de Duitse regeering vroeg of laat tot krachtige maatregelen zal moeten dwingen.

Want geen regeering kan op den duur dulden, dat zich in het land een aan het wettig gezag vijandig leger gevormd heeft en op militairen voet en met mili-taire uitrustingen legeroefeningen houdt. Een bewind dat der revolutie vrijheid van exerceren gaf, zou misdadig zijn tegen het volk, dat op die manier den burgeroorlog tegemoetgeleid wordt.

Hugenberg zou deze week zijn referen-dum den op zich zelf reeds overbodigen nekslag hebben gegeven, als niet een man, die steeds meer als politiek „Stre-ber“ zich doet kennen, de wilde opposi-tie een grooten dienst had bewezen. Daarover in een ander artikel.

(Nadruk Verboden).

BUITENLAND.

Ward Hermans en de Utrechtsche Publicaties.

In de Kamer is het tot stormachtige tooneelen gekomen, toen de Waalsche afgevaardigde, Hubin, den Vlaamschen nationalist Ward Hermans verweet, de bekende documenten, die gepubliceerd werden in het *Utrechtsch Dagblad*, vervalscht te hebben. Nadat minister-president Jaspard verklaard had, dat Vlaanderen het recht had voor zijn cultuur op te komen en dat zulk een politiek slechts kon bijdragen tot de versterking van België, dat thans een moeilijken tijd doormaakte, riep Hubin uit, dat op de banken der Vlaamsche nationalist verdraders en vervalschers zaten.

Ward Hermans sprong op en ver-lange van Hubin een verklaring, wien hij daarmede bedoeld had. „Julie!“ antwoordde Hubin, waarop de fronters als één man opsprongen en onder stormachtig protest van den voorzitter eischen, dat Hubin zijn beschuldiging terug zou nemen, of tot de orde geroe-pen zou worden.

Het rumoer duurde geruimen tijd, zoodat de voorzitter zich genoodzaakt zag, de zitting te onderbreken. Tijdens deze onderbreking kwam het tot een nieuw incident tusschen Ward Hermans en een katholiek afgevaardigde, die Hermans verweet, dat hij de publicaties in het *Utrechtsch Dagblad* vervalscht had.

Hermans antwoordde daarop dat de afgevaardigde dan maar eens aan den minister moest vragen, of hij de docu-menten inderdaad had vervalscht.

Een Schietpartij tusschen Commu-nisten en Fascisten.

Bij de achtervolging van den com-munist Donati, die te Faenza de 2 fascist Silavagni en Bocci had dood-geschoten, is het, gelijk reeds geesind werd, tot een schietpartij tusschen de achtervolgers en Donati gekomen, die daarbij door zijn familieleden werd ge-holpen. Acht fascist hadden Donati

tot zijn geboortehuis in de buurt van Santa Lucia achtervolgd. Toen zij zijn uitlevering verlangden, werden zij uit het verbarreerde huis en ook uit een naburig huis beschoten, zoodat 7 hunner gewond werden. Slechte een kon ont-komen en de tijding van het gebeurde naar Faenza brengen.

Terstond werd een strafexpeditie uit-gezonden, die Donati en zijn familie-leiden arresteerde en de gewonden naar een ziekenhuis vervoerden.

De bijzondere rechtbank zal ten spoedigste bijeenkomen, om de zaak te be-handelen. Donati was enkele maanden geleden uit de gevangenis ontslagen en had sedert Silavagni voortdurend be-dreigd, die zich daarvan echter niet veel had aangetrokken.

De Stormschade in Engeland.

Omtrent de schade en onheilen, door den storm in Engeland aangericht, le-zen wij in de mailbladen nog het vol-gende:

Door het instorten van een kerktoeren in Glasgow werden drie personen ernstig gewond. In sommige streken werd het verkeer geheel belemmerd door om-gewallen boomen en door weggeslagen stukken weg. De meeste zorg wekt echter het voortdurend zwellen van de ri-vieren. In totaal is in het Theemsdal in 10 weken evenveel regen gevallen als anders gemiddeld in de zes winter-maanden samen. Honderden werklieden waren voortdurend in de weer de water-keeringen vrij te houden.

Te Londen zijn 13.000 telefoonlijnen beschadigd, terwijl 22 kabels naar het vasteland, voornamelijk die naar Frank-rijk, buiten werking werden gesteld.

Voor de eerste maal is de koninklijke trein, waarmee de koning en koningin van Sandringham naar Londen reisden, te laat aangekomen. Tengevolge van de hevige winden arriveerde de trein 20 minuten over den vastgestelden tijd.

De Engelsch-Fransche Verhouding.

Minister Henderson heeft het woord gevoerd aan een banket van de United Association of Great Britain and France te Londen. Hij behandelde daarin de Fransch-Engelsche betrekkingen en wees er op, dat beide naties niet buiten elkaar kunnen. Terwijl men 25 jaar geleden in Engeland in Frankrijk nog den natu-rijken tegenstander zag, omdat men meende, dat twee naburige staten niet in goede verstandhouding met elkaar konden leven, heeft zich thans een ge-heele omkeer in de opvattingen vol-trokken en beschouwen de naties zich als een internationale gemeenschap, wat voor een groot deel aan de oprichting van den Volkenbond te danken is.

Plotselinge Dood tijdens het Sklarek-onderzoek.

„Obermagistratsrat“ Schallbach, is ter-wijl hij door den regeeringscommissaris Tapolski over de Sklarekzaak werd ver-hoord, plotseling aan een hartverlam-ming overleden.

Waarschijnlijk heeft hij zich door de verhooren van den laatsten tijd zoo van streek gemaakt, dat zijn gezondheid daardoor heeft geleden.

Ook tegen Schallbach was een discipli-naire instructie geopend, doch deze stond op het punt ingetrokken te wor-den, daar hij zich voldoende had kun-nen zuiveren van het hem ten laste gelegde.

„Magneetjes“ à 11.-

„o ja, ik ken je wel, Ezechiël Treno-weth, natuurlijk. Of is het Amos of Jasper? Het doet er niet toe, ze zijn allemaal dood. Ik heb den laatste van jullie verleden jaar gedood — o neen, het was gisteren nacht; allemaal dood.“

„En de duivel nam zijn deel, mijn vrienden!“

Zijn deel, zijn deel! Kijk maar, kijk eens hier! Ik had zooveel een schedel in mijn hand, John Railton's schedel, maar er waren geen oogen in.

„Want zijn schitterende oogen liggen in zee —“

Waar is die schedel gebleven? Kom, ik zal er een paar schitterende oogen in zetten — hier heb je een paar die veranderen van kleur wanneer ze be-wegen. Waar is die schedel? Geef hem aan. O, neen, ik herinner mij, ik heb hem verloren. Het doet er niet toe, ik zal hem wel vinden. Hier zijn oogen genoeg als je den schedel soms vindt. Kijk deze groote roode! Dat is een schitte-rend vurig oog.“

En hij strekte zijn hand uit naar den Grooten Robijn. Maar ik greep hem bij de vuist. Hij was mij echter te vlug af, met een scherpen gil en een knarsend geluid van zijn tanden maakte hij zijn hand los en hield hem op zijn rug.

En toen eensklaps, terwijl ik met hem vocht, wierp hij mij achteruit met zijn linkerhand en met een zwaai wierp hij met zijn rechterhand den grooten juweel in het water. Ik zag hem in de

Echte GOUDSCHE SIROOP WAFELS

per blik à 20 stuks
f 1.75

Filiaal E. DUNLOP & Co.

Rijswijkstraat 8 — Telefoon 516 WL.

J. SCHELTENS

Postweg N. 1—3, Weltevreden.
Telf. 1390 WL.

UW ADRES

VOOR
HEERENKLEEDING

naar maat.

GROOTE KEUZE:

Drill Costumes
Tropical Costumes
Palm Beach Costumes
Europeesche fantasie
Costumes

70diz

Cadena

het fabrikaat
zonder fouten

2248

ASPIRIN TABLETTE

In Uw verkoudheid
ligt gevaar verborgen
neem een ASPIRIN
wacht niet tot morgen.

FEUILLETON.

DOODEMANS ROTS.

Naar het Engelsch van
T. QUILLER-COUCH.

(Slot.)

35)

Toen, met een langen, gerekten zucht, lichtte hij het knarsende deksel op. Wij beiden keken er in met groote oogen, die bijkans verblind werden van het-geen wij zagen.

Want dit was het wat wij aanschouw-den:

Eerst niets dan een gloed van uit-schietende stralen die glansden, schit-terden en stralen schoten van allerlei kleuren — rood, violet, oranje, groen en donker karmozijn. Daarna zag ik lang-zamerhand dat al deze schitterende kleu-ren kwamen uit een verzameling van al-lerlei steenen, groote en kleine, maar te-zamen vertegenwoordigend een onnoe-melijke waarde.

Ik haalde even adem en keek weer toe. Diamanten, robijnen, safieren, ame-thisten, opalen, smaragden, turkooizen en een onnoemelijk aantal andere stee-nen lagen op een ruwen hoop door el-kaar en schitterden alsof zij verbeugd waren het hemellicht weer te zien. Som-mige steenen waren gepolijst, andere

ruw, sommigen tot colliers en kettingen geregen, anderen gezet in ringen of armbanden en barbaarsche sieraden; daar lagen ze — een rijksdom, die eens men-schen verwachting, der vorsten droomen verre te boven ging.

De kist was vijf voet lang en drie breed, het was of de juweelen lagen in een soort van lade of ijzeren bak, die in zee gezonken was. In den hoek was een afzonderlijk ijzeren vierkant kistje met een ijzeren deksel. Toen wij met opengesperde oogen toekeken, haalde Collier diep adem, een zucht van vol-doening en gierigheid, en lichtte het deksel'je op.

Onmiddellijk vertoonde zich een rijke stroom karmozijn licht, rein en indruk-wekkend, schitterend, uitstralend; de stralen schenen zich te concentreren in een gloeiend, vlamvend hart, overgaan-de in onpeilbare diepten van purperen gloed. Kalme en schitterend lag hij daar, alsof er geen vloek rustte in die diepe diepten; sterker dan eeuwen, onvergank-lijk en zegevierend, wreed; de Groote Robijn van Ceylon!

Met een zucht van genot strekte Col-lier de hand er naar uit toen ik de mijne met kracht op zijn schouder legde en opsprong. Het was gedaan met mijn geduldig wachten.

Hij uitte een gil van ontzettenden schrik, sprong overeind en stond oogen-blikkelijk tegenover mij. Reeds was zijn mes half uit zijn gordel getrokken;

reeds had hij een sprong vooruit ge-daan toen hij mij zag staan vlak boven hem.

Met bloot hoofd stond ik daar in het maanlicht, het bleek licht viel op mijn mes en op mijn bloote borst en vastberaden gezicht. Blootshoofds, terwijl de wind speelde met mijn haren wachtte ik af dat hij zou toespringen. Maar die sprong kwam nooit. Hij deed een stap vooruit en toen sloeg hij de oogen op en keek mij aan en hij deinsde de terug en sloeg de handen voor zijn gezicht. Langzaam terugdeinzende met opgeheven handen en opengesperde oogen zag ik zijn oogballen verstijven, bevriezen en in twee steenen veran-deren, terwijl een schor, knarsend geluid over zijn lippen kwam, zonder woorden, zonder betekenis.

En toen terwijl ik hem bleef aan-zien met moorddadige plannen, duidelijk zichtbaar op mijn gelaat, hoorde ik een verschrikkelijken gil, een schreeuw die de meeuwen in hun sluimering deed opschrikken en meermalen door de echo's herhaald werd — een schreeuw met geen enkel ander geluid te verge-lijken — een onmenselijke ontstel-lende gil.

Toen volgde stilte, de laatste echo stierf weg en hij viel.

Toen hij neerviel in den kuil deed ik een stap vooruit en keek over den rand. Hij lag nu op handen en voeten voor de kist en wroette met de handen

in den schitterenden hoop kostbare steenen, hij nam ze op met volle handen en terwijl zij als schitterende regendrop-pels door zijn vingers stroomden, mom-pelde hij onverstaanbare woorden en neuriende een liedje.

„Colliver — Simon Colliver!“ riep ik. Hij lette er niet op — maar ging voort met zijn diamanten en robijnen en hij zag ze aan met gretige blikken en liet ze weer neervallen bij den hoop.

„Simon Colliver!“

Ik sprong in den kuil naast hem en legde mijn hand op zijn schouder. Hij bleef een oogenblik staan, toen keek hij op met een afwezig blik in zijn die-pe oogen.

„Colliver, ik moet een woordje met je spreken.“

„O ja, ik ken je wel. Je bent Treno-weth, dat spreekt van zelf; Ezechiël Treno-weth komt terug om zijn schat. Maar je komt te laat, te laat! Je bent dood — ha, ha! dood en vergaan.“

„Want zijn schitterende oogen zijn de spiegel van de zee. En zijn vingers grijpen in 't zand, mijn vrienden!“

„Aha! Zijn vingers grijpen in 't zand. Hier is mooi zand! Zand van allerlei kleuren, kijk, kijk hoe mooi ze schit-teren!“ En weder liet hij de kostbare steenen door zijn vingers gaan.

„O, ja!“ ging Colliver een oogenblik later voort, terwijl hij de oogen opsloeg,

hoogte vliegen en met een langen zwaai als een vlamvande boog nederdalen als een regen van vuur in de golven. Een plof, een lichtstraal en hij was verdwe-nen — verdwenen mischien tusschen de verrotte overblijfselen van het-geen eenmaal de „Belle Fortune“ was geweest of tusschen de doodsbeenderen van het scheepsvolk. Daar ligt hij nog heden zoover ik weet, daar onder het water zal hij zijn helse schoonheid en lieflijkheid voor altijd bewaren.

Eenmaal heb ik in zijn roode hart gekeken en dit was het wat ik las: verraad, begeerigheid, roofzucht; strijd en moord en plotselinge dood; midden-nachtelijk getier en vergif in den beker, een vloek die luidde: Evenals het hart van den Robijn rood is als bloed en de oogen als een vlamvend vuur, zoo zal het wezen voor hen die er zich van willen meester maken: Vuur zal hun deel wezen en bloed hun erfdel voor immer.“

Van dien vloek waren wij de beide eenige overlevenden. En wat waren wij, dien nacht toen wij daar stonden aan den oever der zee met dien laatste hellegans nog schitterend in onze oogen?

De eene een enzame en gebroken man, de andere...

Ik keerde mij om en keek naar Col-lier. Hij zat gedoken tegen den rand van den kuil. Met zijn donkere oogen keek hij mij peinzend aan. Er was niet meer gezondheid van geest, niet meer

Uit het Parlement.

(Van onze correspondent).

Stille luidspreekers.

Nu ons, op het oogenblik waarop ik dezen brief verzend, nog slechts een week scheidt van den dag, waarop de Kamer op Kerstreeks gaat, is het waarlijk niet meer voorbarig te constateren, dat dit jaar de begrotingsdebatten over het algemeen wel buitengewoon weinig belangrijk zijn geweest. De vacantie treedt dit keer al vroeg in, niet alleen doordat de Indische begroting eerst na Kerstmis aan de orde komt, maar ook dank zij het feit, dat straks de Haag-sche Conferentie haar tenten in het Tweede Kamergebouw zal opslaan. Met het oog daarop zijn er nog eenige voorbereidende maatregelen in het gebouw te treffen, waarmee men zoo spoedig mogelijk wil beginnen.

Gezien het allesbehalve interessante wat we in de afgelopen weken moesten aanhooren, kunt gij u dus zeker wel voorstellen, dat degenen, die gedoemd zijn om te luisteren naar de beraadslagingen onzer afgevaardigden, gezinszins rouwig zijn over deze vroege vacantie. We hopen nu alleen maar, dat in 1930 de geluid-versterkers in vasten dienst zullen treden, want het dient gezegd, dat zulks in ons Parlement, waar het gros der dames en heren de kunst van het behoorlijk spreken niet machtig is, voor het auditorium een kolossale vooruitgang zal betekenen.

De meeste leden, die het woord voeren, leggen geen of uiterst geringe bedrevenheid aan den dag wat hun voordracht aangaat. Ongearticuleerd, binnensmonds prevelen is in de kamer aan de orde van den dag. En dus mag men den vorderingen der techniek dankbaar zijn, dat er een middel bestaat om het publiek niet langer tot slachtoffer van de slecht-spreekende volksvertegenwoordigers te maken. *)

Intusschen was het van voorzitter Van Schaik heel goed gezien, dat hij het laatste alleen maar bij één proef liet. Want stelt u eens voor, dat we gedurende heel het begrotingsdebat duidelijk hadden kunnen verstaan, wat er zoo al gezegd is en dat luide de vele onbetekende redevoeringen op de tribunes geklonken hadden. Neen, dat ware al te erg geweest en zoo verdient de president warme hulde en dank voor dit staaltje van fijne takt!

De motie Ter Laan.

Slechts een hoogst enkele maal beleefden we eens even iets, wat de aandacht waard mocht heten. Zoo was het uit een politiek oogpunt zeer zekerkwaardig, wat de democratische vleugel der Katholieken deed, toen de heer Ter Laan bij de algemeene beschouwingen de stoutigheid had uitgehaald een motie ter tafel te brengen, waarin op salarisherziening werd aangedrongen.

Op grond van heel hun optreden voor en tijdens de verkiezingen hadden de democratische Katholieken, zooals dr. Moller, Max v.d. Pol en dergelijken, met ter Laan mee moeten gaan. Maar jawel, van deze motie wilde het kabinet niets weten en dus... hielpen alle Katholieken braaf mee de motie te verwerpen. „Rechts richt u“, sprak le petit coporal catholique, en daar gehoorzaamde me de gansche democratische vleugel onmiddellijk, pink op den naad van de broek. Is er wel één leider, die of als het er om gaat, zoo den wind onder heeft als Monseigneur Nolens? Voorzitter Van Schaik zat even te dromen, dacht terug aan zijn jeugdzonden, toen hij met een

*) De Volksraad is de Tweede Kamer dus op dat punt voor. Wij hebben hier geluidversterkers. Alleen: zij worden helaas niet altijd gebruikt. Zoo waren zij o.a. op 10 Januari buiten werking gesteld. — Red. Bat. Nieuwsbl.

verstand in die oogen dat in het hart van den grooten Robijn. Hem aanzien-de begreep ik dat hij ongeneeslijk krankzinnig was en begreep eveneens dat mijn behoefte aan wraak voor altijd van mij was afgenomen.

Zoo stonden wij nog, toen een golfje tegen de kust sloeg en het schuim vloeide over den rand van den kuil in de kist. Ik keerde mij om. De vloed kwam snel op en zou ons over een paar minuten overstromen. Ik greep Colliver bij den schouder, wees naar het water en trachtte het hem aan het verstand te brengen, maar de krankzinnige was weer begonnen met de juweelen te spelen. Ik schudde hem, maar hij bleef maar wauwelen en zingen. En nu stroomde de eene golf voor en de andere na over ons heen, maakte ons door en door nat en vormde lichtende plasjes tusschen de juweelen.

Er was geen tijd te verliezen. Ik trok den waanzinnige achteruit, stampte het deksel dicht, sloot de kist en haalde er den sleutel uit; toen pakte ik Colliver in mijn armen, lichtte hem op uit den kuil en zette hem neer. Daarna sprong ik er zelf uit, greep de spade en maakte de vochtige aarde zoo goed vast als ik maar kon nadat ik het gat angevuld had en toen was het tijd om heen te gaan want de vloed kwam opzetten. Colliver bleef rustig al dien tijd naast mij staan terwijl de schat langzamerhand uit 't gezicht verdween; alleen sprak hij nu en dan eenige onsamenv-

negental makkers het gewaagd had de vlootwet te helpen verwerpen. Nu ja, iedereen begaat wel eens 'n misstap in jeugdige onbezonnenheid, en al had hij bij het aanvaarden van zijn praesidium te kennen gegeven, dat reeds in het eerste zittingsjaar groote dingen gebeuren moesten, hij zal naar alle waarschijnlijkheid evenmin als de Mollers, de v.d. Pols enz. tegen den commandant van het Katholieke leger in, de noodige ondernemingslust aan den dag leggen om groote dingen, zoo zij uitblijven, af te dwingen.

De Minister van Justitie.

Bij Justitie was er eenig leven in de brouwerij door de kritiek, welke terecht het optreden van recherche, staande en zittende magistratu in verband met de Giessen-Nieuwkerksche zaak gewekt had. De rechtercommissaris in Dordt had zijn taak wel op uiterst matige wijze opgevat en het ergst van al is tenslotte de geschiedenis met het geheim dossier geweest. Minister Donner bleef echter in gebreke het gebeurde buitengewoon scherp te veroordeelen. Hij poogde veel te veel hier en daar nog een en ander te vergelijken. Daar kan de Kamer niet tegen en zoo kreeg hij onaangename opmerkingen te slikken, al wilde men nog niet tot het uiterste, verwerping van de begroting, overgaan. Ook de manier, waarop hij zich uitliet over een buitensporig ongepast optreden van den president van de rechtbank in den Bosch, die zich door Katholieke hartstochten had laten verleiden om bij de behandeling eener echtscheidingskwestie zijn boekje verre te buiten te gaan, bleef bepaald beneden hetgeen men van dezen anders niet schuchteren bewindsman had mogen verwachten. Geen wonder dus, dat deze Excellentie, tot dusverre enfant cheri in de Kamer, minder vriendelijke woorden moest aanhooren. Het was hem bepaald aan te zien, dat hij dit niets prettig vond.

Intusschen is nu maar te hopen, dat hij uit wat er zoo al werd opgemerkt, tenminste deze les zal trekken, dat er eens wat meer bij benoemingen op de capaciteit van de sollicitanten en wat minder op hun godsdienstige of politieke gezindheid, of op hun vrienden- en familiërelaties gelet dient te worden. In dit verband moge ik u een sprekend staaltje mededeelen van de opvattingen, welke er ten dien aanzien bestaan. In een rechtbank eerste klas is de plaats van rechter open. Een van de sollicitanten wordt door den president zeer hupsch ontvangen, doch tegelijkertijd verneemt hij, dat zijn kans nihil is, want mr. X., een mede-sollicitant die eenige jaren jonger was, zou het worden. „Hij is een schoonzoon van onzen burgemeester en dus...“ ziet daar wat de president niet meer dan natuurlijk vond en met hem blijkbaar ook de minister, die tot de benoeming overging.

Verdeeling der baantjes.

Bij een ander begrotingshoofdstuk, dat van Binnenlandsche Zaken, gaf de

premier een theorie omtrent het verdeelen van de burgemeestersposten ten beste, die duidelijk liet zien, hoe hij kans nooit meer iemand van liberalen huize voor de functie van burgervader in aanmerking zou kunnen komen.

Het tegenwoordige Kabinet zoekt inderdaad zijn kracht vooral in het bezetten van posten door geestverwanten. Toch moet men nu weer aan den anderen kant niet in de fout vervallen, elke benoeming direct te brandmerken als een die aan partij- of richtings-overwegingen te danken zou zijn. Ik denk hier aan de m.i. ongerechtvaardigde kritiek, welke de heer v. Boetzelaer bij de debatten over koloniën liet hooren in verband met de benoeming van majoor Van Slobbe tot gouverneur van Curaçao. De heer Van Slobbe is een flinke figuur, een man van energie en van breed inzicht tevens, iemand, die aardig wat in zijn mars heeft en over tal van eigenschappen beschikt, welke hem tot een uitstekend bestuurder kunnen maken. Het zijn deze goede eigenschappen, die op hem de keuze deden vallen, en hij is niet voor alles benoemd, omdat hij Katholiek is. Allicht zal hij de kans krijgen om het er beter af te brengen dan zijn voorganger. Toch leek het mij gerechtvaardigd, wat de heer Feber ten diens aanzien in het midden bracht.

De situatie waarvoor hij is komen te staan, was allesbehalve gemakkelijk en het is nog heelemaal niet zeker, dat iemand, die meer de neiging gekoesterd zou hebben om een heldenrol te vervullen, een resultaat had kunnen bereiken, dat een minder katterige stemming zou hebben verwekt, dan waarin men thans wel moest komen te verkeeren.

Maar vooral heeft men, zooals ir. Feber zeide, in het oog te houden, dat de heer Fruytier van verzet heeft afgezien na en op advies van... den militair commandant. Van militaire zijde, zoo blijkt ook wel uit het gepubliceerde relaas, is wel de meest trieste houding aangenomen.

Intusschen slaagde de heer Wijnkoop er in weer eens te laten zien, hoezeer hij toch wel recordhouder is en blijft van het zeggen van dulle dingen. Wat dit communistisch Kamerlid tenminste bij elkaar gefantaseerd heeft omtrent de stille kracht van Colijn en de Petroleum, die feitelijk de heele aanslag van Urbina geïnceneerd zouden hebben, overtrof wel het gekste wat we ooit uit 's heren Wijnkoop's mond mochten opvangen. Trouwens hij had het den heelen middag, waarop Koloniën werd afgedaan, op zijn heupen. Zoo verklaarde hij zich bv. tegen het werk, dat professor Moreasco thans in Volkenbondskringen doet en wat Indië alleen maar ten goede kan komen; dat was allemaal slechts werk, dienende om te verhinderen dat men er in de Volkenbondstad achter zou kunnen komen, hoe slecht het wel met de Indonesië gesteld is... Also sprach David Wijnkoop. In zijn isolement zocht hij zijn kracht, toen hij in zijn eentje tegen het elfde hoofdstuk stemde.

Nieuwe Kerken.

Het nieuwe kerkgebouw van de Geref. Kerk van den Haag-West aan de Zuiderpoortlaan.

hangende woorden en begon dan weder kalm te kijken naar hetgeen ik uitvoerde.

Toen dat alles was afgelopen vatte ik mijn metgezel bij de hand, bracht hem de duinen op, zoodat de vloed ons niet bereiken kon en bleef daar naast hem zitten totdat het dag werd.

En daar vonden zij ons den volgenden morgen dicht bij de Doodemans Rots, terwijl de slauwe klank der klokken van Polkimbra tot ons kwam die het Kerstfeest inluidde!

„Vrede op aarde, in menschen een welbehagen!“

Er is niets meer te vertellen. Den volgende dag, bij ebbe-tijd, werd met behulp van Joe Roscoria (die nog gezond en flink was) en een paar visschers uit Polkimbra die ik nog van vroeger kende de rest van mijn grootvaderschat in veiligheid gebracht.

In de ijzeren kist vond ik behalve de juweelen waarvan ik reeds gesproken heb, onder de ijzeren bak een kolossale hoeveelheid goud en zilver, gedeeltelijk in staven, gedeeltelijk in munten. Munten van allerlei nationaliteiten, te veel om op te noemen, uit alle oorden der wereld, wel een bewijs van den smaak voor zeerooverij in den meest algemeenen zin. De kist was zoo ontzettend zwaar dat er geen sprake van was hem te transporteren, wij moesten de schatten er dus uit nemen. Het zonder-

lingste van alles was een opgevouwen stuk perkamentpapier dat onder de juweelen lag boven het geld. Het bevatte slechts enkele woorden en luidde aldus:

„Fair Fortune wrecked fair Fortune found And all but the finder under Ground.“ *)

Dit was zoover ik weet de eenige poging van mijn grootvader om gedichten te maken en de toespeeling op de schipbreuk van de „Belle Fortune“ is een toevalligheid die mij tot nu toe bezig houdt.

De lezer zal tevergeefs in de opgaven van verongelukte schepen de geschiedenis van dat ongelukkige schip zoeken. Maar als hij het verslag leest over een zeker schip de „James and Elisabeth“ genaamd, vergaan op de kust van Cornwallis in den nacht van 4 October 1849 dan zal hij begrijpen dat dit het bedoelde schip was. Want dat was de naam die de eenige overlevende Grieksche matroos genoemd heeft en onder dien naam staat het schip ingeschreven.

Indien zijn weetgierigheid hem een nader onderzoek mocht laten instellen naar dienzelven Georgio Rhodofani, laat hij dan op een mooien zomerdag

*) Fair Fortune (Belle Fortune) schipbreuk geleden. Een mooi fortuin gevonden. En allen, behalve de vinder, liggen onder den grond.

NEDERLAND.

De R. K. Staatspartij en de Verdediging.

De prae-adviezen inzake het militaire vraagstuk gaven in de onlangs gehouden vergadering van den Raad der R. K. Staatspartij aanleiding tot breedvoerige besprekingen.

De debatten.

De heer J. Jansen, Haarlem, stelt vast, dat de prae-adviezen ook vóór den oorlog hadden kunnen zijn geschreven. De prae-adviseurs hebben te weinig den nadruk gelegd op de wezenlijke gruwelijkheid van den oorlog. Ook aan de godsdienstige en zedelijke ellende is veel te geringe aandacht geschonken.

De heer mr. H. W. de Vink, Utrecht, stelt de vraag, of gemeenschappelijke conclusies wel passen op de beschouwingen van ieder der inleiders persoonlijk.

De heer Th. Schaepman, lid der Tweede Kamer, kant zich tegen generaal Van Munnekrede, die het zoekt in vermeerdering van bewapening. Den aanval op het voorloefings-instituut slaat spr. af door er op te wijzen, dat deze instelling een aanzienlijke druk van de bevolking wegneemt. Spr. is voorts tegen vermeerdering der artillerie en uitbreiding van het beroepskader.

De heer A. Barth, Rotterdam, wil terug naar een bewapening, welke slechts noodig is voor de handhaving van de orde in den Staat.

De heer mr. A. Brandsma, Zwolle, zou den dienstplicht voor oefening in rustige tijden willen voorschrijven, maar in oorlog ieder vrijlaten om zich beschikbaar te stellen. En als er dan niet genoeg zich aanmelden, kan het verplicht worden gesteld. Spr. vraagt den militair inleider, of er nu wezenlijk niets te bezuinigen valt.

De heer Ch. v.d. Bilt, lid der Tweede Kamer, acht een zee gaande vloot politiek en financieel onmogelijk. Eenmin kunnen wij een vloot betalen die Indië afdoende beschermt. Spr. wil dus volstaan met conservatie van het kleine materieel, waarover de marine beschikt.

De heer W. Nieuwenhuis, Amsterdam, karakteriseert de prae-adviezen als: *Im Westen nichts Neues!* Spr. klaagt er over, dat de prae-adviseurs lijden aan overschatting van den oorlog en concludeert, dat de prae-adviezen slechts een parafraze zijn van het Katholiek Staatsprogramma.

De heer A. v. d. Steen, Nijmegen, is voorstander van een behoorlijk geoutilleerd leger en vraagt in het bijzonder bescherming van West-Indië.

De heer A. Angenent, Den Helder, waarschuwt tegen de militaristische tendenz, welke uit de prae-adviezen spreekt.

De heer Max van Poll, lid der Tweede Kamer, geeft als zijn mening te kennen, dat de voornaamste vraag deze is: Is in Nederland een oorlog rechtvaardig, als men de middelen en de gevolgen in het oog vat? Indien oorlog geoorloofd is, zoodra een morele kans op succes ontstaat, hebben de militairen feitelijk de beslissing. En daartegen waarschuwt spreker.

De heer mr. H. M. van Lanschot, waarschuwt tegen eenzijdige ontwapening. Dat heeft zoo weinig met democratie te maken, dat zelfs Finland tot de tanden gewapend is. Het geval-Curaçao noemt spr. voor ons als koloniale mogendheid bedrevend. Welke groote lijn, vraagt spr., moeten wij trekken in het militaire vraagstuk? Voor een rechtvaardigen oorlog hebben wij eerbied, maar spr. waarschuwt tegen het nemen van uiterste maatregelen.

Pater mr. D. Beaufort meent, dat als regel oorlog ongeoorloofd is.

Ten aanzien van de vraag: is de moderne oorlog gerechtvaardigd? verklaart hij, dat hem nooit iets anders dan een defensieve oorlog voor den geest heeft gestaan.

Generaal P. J. van Munnekrede wijst op den oorlogsgeest en het gebrek aan vertrouwen, dat zich alom in Europa voordoet en concludeert daaruit, dat

een bezoek gaan brengen in het krankzinnigheidsziekenhuis te Bodmin en wel de afdeling voor patiënten met eigen verpleging en bediening. Daar zal hij iets zeer zonderlings aanschouwen.

Op een paar tuinstoelen tegen den zonnigen muur zitten twee personen — een man en een vrouw. De man is oud en vervallen, omtrent zeven en zestig jaar oud, maar de vrouw is negentig. Het is zijn moeder; als zij daar zitten voert zij hem lekkernijen en vruchten, zoo lief en zorgzaam alsof hij een kind was. Hij neemt ze aan, maar neemt geen notitie van haar; als hij genoeg heeft gehad staat hij op en loopt den tuin in, terwijl hij een liedje neuriet dat aldus luidt:

„Zing hoera voor het huiswaarts varende volk.“

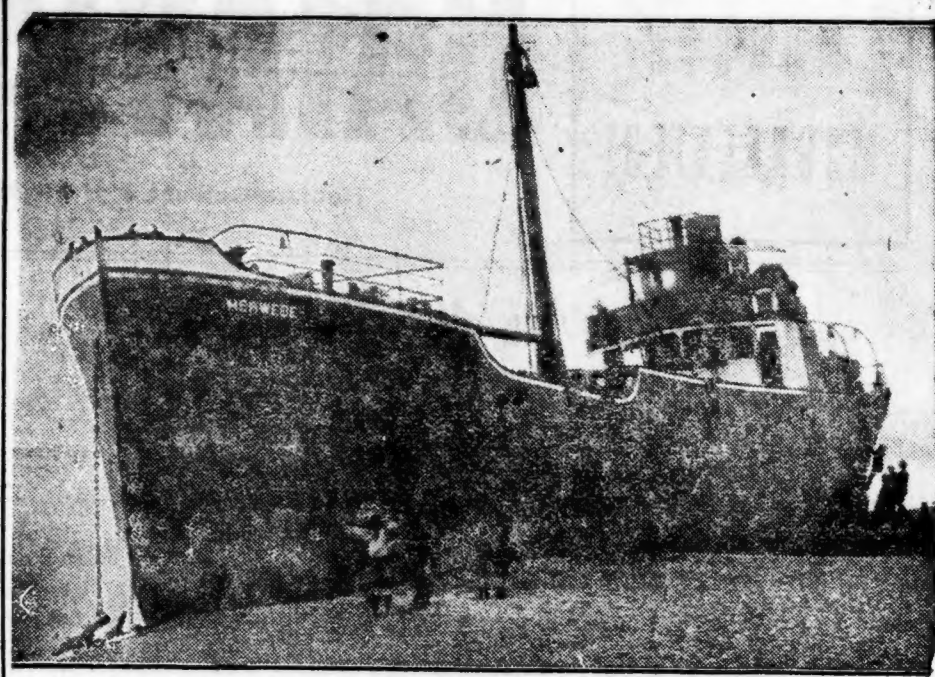
„Hoeze voor de dronken bemanning!“ „Zijn kameraden liggen dood en verdronken in 't rond.“

„De duivel nam wat 'n deel hij vond“ „Zing hoera hij wacht nu op u!“

Dit is het eenige lied dat hij zingt en dan loopt hij uren lang de sandpaden door, altijd maar zachtjes zingende en prevelend. Maar soms blijft hij lang zitten naast zijn moeder en laat haar zijn hand streelen. Zij spreken nooit een woord.

De menschen zeggen dat zij even krankzinnig is als haar zoon, maar zij woont in de streek buiten de eigenlijke stad en komt iederen dag haar zoon

Een gestrand Schip.

De „Merwede“, die op de Engelsche kust bij Newhaven strandde.

Onmiddellijk na de stranding is de motorreddingboot van Newhaven uitgevaren. De reddingboot moest onverrichter zake terugkeeren, daar zware zeeën, elke verbinding met het stoomschip, dat vast aan den grond zat onmogelijk maakten.

Men heeft daarna getracht door middel van een vuurpijtoestel in verbinding met het gestrande stoomschip te komen en is er in geslaagd een lijn over het schip heen te schieten.

Daarna heeft men het whippertoeestel in werking gesteld. Met de broek van dit toestel heeft men het eerst den scheepshoofden aan boord gehaald. De overige negen leden van de bemanning, waaronder de kapitein, zijn vervolgens

behouden aan wal gekomen, ofschoon zware zeeën de redding ernstig hebben bemoeilijkt. Toen gezagvoerder, kapitein Kraus, die het laatste aan wal kwam, het schip verliet, geraakte de lijn onklaar, waardoor hij gedwongen was terug te keeren en de lijn in orde te brengen.

De kapitein verklaarde dat de *Merwede* wegens het slechte weer de haven van Boulogne is binnengevallen. Daarna heeft men van Boulogne uit de reis voortgezet. Onderweg is het schip door een hevigen storm overvallen.

De *Merwede* is een stoomschip van 855 ton bruto, behoort aan den reeder H. J. Krans te Rotterdam en is in 1920 gebouwd.

weerloosheid ook hier een ernstig gevaar zou betekenen. Hij toont zich voorstander van een verdediging der grenzen.

Slotwoord van dr. Nolens.

In zijn slotwoord dankt de voorzitter de inleiders, die waardevolle studie-materiaal hebben geleverd. Vooral spoor hij er toe aan, dat men niet zal vergeten, dat dit vraagstuk zoowel een nationale als een internationale zijde vertoont. De politieke bestuurders hebben den duren plicht voor onze zelfstandigheid te waken.

Belooning geweigerd.

Na aankomst van den trein uit België aan het station te Roosendaal werd door een der douane-ambtenaren aldaar in de visitatiezaal een portefeuille met 13.000 dollar aan inhoud gevonden. Dadelijk werden door de betrokken ambtenaren de noodige stappen gedaan, om den eigenaar, vermoedelijk een Amerikaan, die eenigen tijd tevoren de controle was gepasseerd, terug te vinden. Toen men den man vond, had deze het verlies nog niet ontdekt. Hij wilde den eerlijken vinder een belooning van 60 dollar geven, doch dit werd door den ambtenaar pertinent geweigerd.

De Amerikaan kocht toen bij den restaurateur een kist sigaren, ten einde deze aan den ambtenaar als blijk van dank aan te bieden, doch ook deze gave werd door den ambtenaar niet aanvaard, wijl hij absoluut geen belooning wilde.

Overblijft door een dergelijke onkreukbare opvatting van plichtsbetrachting, wierp de Amerikaan de kist sigaren in de visitatiezaal en trok er haastig tusschen uit, om zoodoende den vinder en zijn vrienden te noodzaken dit geschenk aan te nemen.

BEVOLKING VAN BATAVIA.

Gevestigd:

Wed. Naamsun geb. Annah, Kemajoran 6, van Rangkasbetoeng.
J.C. Nebbeling geb. Keizer, Djagamorjet 6, van Tjimahi.

bezoeken. Zij ziet er zeker al heel merkwaardig uit, want haar huid is schitterend en opvallend geel van kleur en haar handen zijn beladen met diamanten. Als ge haar voorbij loopt zal ze u aanzien met volkomen onverschillige, vage oogen; maar als zij zuchtend van haar zoon vertrekt, zie haar dan nog eens aan, dan zult ge opmerken hoe verlangend zij uitziet naar een bewijs van liefde op het gelaat van dien zoon, dus dan merkt ge wel dat die blik iets beteekent.

Niemand heeft mevrouw Luttrell ooit weer gezien na dat oogenblik toen ik haar onder aan het trapje bij de rivier zag staan, wuivende met haar blanke armen en roepende: „Dood hem! dood hem!“ Ik heb alle mogelijke nasporingen gedaan, maar ik kon niets ontdekken. Het bootje had men gevonden, het was naar Gravesend gedreven, maar volkomen leeg. Het is haast niet mogelijk dat zij nog leeft, dus al weer één slachtoffer meer op rekening te schrijven van den Grooten Robijn.

Toen ik haar moeder tevergeefs had gezocht, liet ik Claire's lijk overbrengen naar Polkimbra. Daar ligt zij begraven naast mijn vader en mijn moeder op het kleine kerkhof. Boven haar hoofd staat een witte steen met de enkele woorden:

„Ter herinnering aan C.L., gestorven 23 December 1863. Liefde is sterker dan de dood.“

De inwoners van Polkimbra vertellen

J. Th. Poelman, Struiswijkstraat boentoe 4, van Soerabaja.

J. K. P. Roos, Molenvliet Oost 5, van Kalidjati.

G. van der Sande, Menteng 37, van Nederland.

A. J. van de Sanden, Molenvliet Oost 5, van Semarang.

P. J. F. Snetens, Kemajoran 6, van Rangkasbetoeng.

M. Uithoven geb. Alimamba, Wasscherijweg 10, van Semarang.

H. A. Warnars, Hotel Koningsplein, van Soerabaja.

Wed. M. G. J. Weber geb. van Roosmalen, Kramat 19, van Sindanglaja.

J. Willems, Gang Pasaban 73, van Pekalongan.

J. F. L. Blankenberg, Djocjaweg 67, van Nederland.

F. Baesewinkel, Soedaweg 19, van Soerabaja.

M. J. J. Campioni, Koningsplein Zuid 10, van Soerabaja.

Wed. P. E. David van Franquemont geb. Zarnow, Kepoe Oetanpandjang C. 994, van Bandoeng.

Elliot geb. Ning, Laan Trivelli 22, van Moera Siberoet.

A. H. G. de Groot, Rijswijk 1, van Nederland.

W. Hecke, Alaydroeslaan 5, van Eurapa.

D. J. Huijer, Soekaboemiweg 16, van Singapore.

J. Chr. van Hek, Lawoeweg 4, van 's Gravenhage.

H. E. van Kan, Lawoeweg 4, van 's Gravenhage.

J. N. Molenaar, O. Tamarindelaan 11, van Emmahaven.

A. F. van Kriegenbergh geb. Postma, O. Tamarindelaan 11, van Emmahaven.

E. Rietmann, Molenvliet West 4/6, van Singapore.

J. de Treuren geb. Kreuk, Rijswijk 18, van Nederland.

W. A. van Veldhoven, Gg. Ketapang 49, van Soerabaja.

N. E. L. J. Ijpes geb. Huijsman, Soloweg 8, van Soerabaja.

J. H. Zevenbergen, Molukkenweg 7, van Koba (Banka).

C. A. Zewald, Molenvliet O. 5, Varende.

Mej. Ch. E. Obstfelder, Salemba 10, van Eurapa.

Mej. K. Bauer, Salemba 10, van Eurapa.

Mej. M. F. Tuijnman, Salemba 10, van Bandoeng.

Mej. L. W. Begemann, Salemba 10, van Bandoeng.

allerlei verhalen omtrent dat graf, maar als het er op aankomt, schudden zij het hoofd en zeggen:

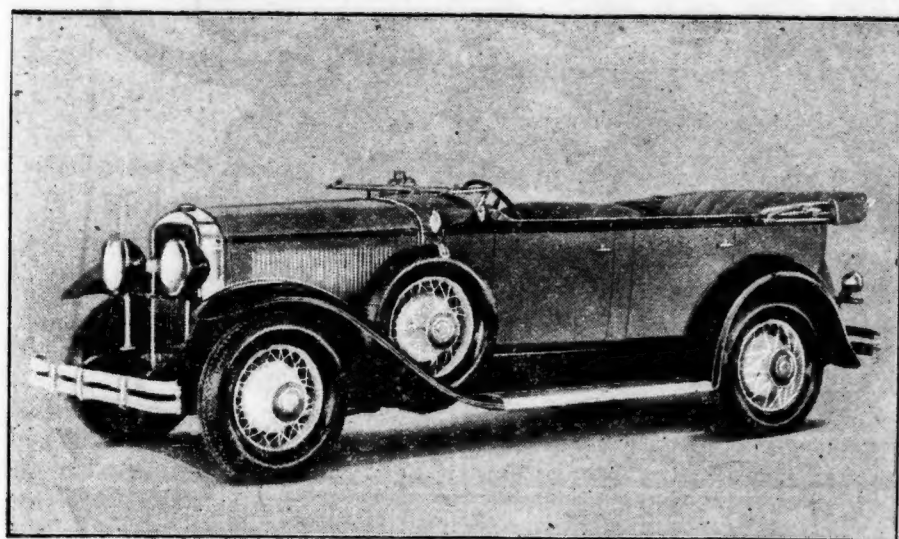
„Vraag het maar aan mijnheer Trenoweth, daar ginds op Lantrig. Men zegt dat zij een actrice was en dat hij haar liefhad. In ieder geval, hij gaat telkens naar het kerkhof, daar zal je hem wel zien, maar kom niet te dicht bij hem, want dan zou je bang wezen voor zijn oogen.“

En ik? Nadat de schat verdeeld was tusschen mij en het gouvernement, had ik nog een aanzienlijk fortuin over. Het enige gebruik dat ik er van maakte was Lantrig terug te koopen, het huis van een geslacht dat met mij zal uitsterven. Aan den middelsten balk van de zitkamer hangt de sleutel van mijn grootvader weer, bedekt met spinnewebben, even dicht als toen mijn vader heenging om den schat te zoeken. Daar leid ik een eenzaam leven — een oude man, ofschoon ik nauwelijks den middelbaren leeftijd heb bereikt. Want al mijn hoop en verwachtingen van het leven zijn begraven in het graf, waar mijn lieve Claire ligt en mijn ziel zal voor eeuwig liggen onder den vloek, even diep begraven als de Grooten Robijn onder de schaduw van de Doodemans Rots.

EINDE.

Motor en Toerisme.

De nieuwe Buick.

De nieuwe Buicks zijn op de markt, d.w.z. vanaf morgen.

De Buick is wel goed ingeburgerd op de Indische automobieltmarkt! Ieder jaar, wanneer zij met de nieuwe modellen uitkomt, is dit evenement, dat in het brandpunt der belangstelling van heel automobilistisch Indië staat.

Weliswaar behoeft de Buick zijn reputatie niet meer te vestigen, maar juist zijn renomme legt den technici der Buick Motor Company den plicht op, onafgebroken te blijven zoeken naar nog hogere perfectie, immers: noblesse oblige!

Jaarlijksche wijzigingen in automobielen zijn wij gewend, apprecieeren doen wij deze eerst, wanneer de praktijk hiermede heeft uitgewezen, dat zij den wagen inderdaad ten goede komen.

Eenzelfde wensch men, dat een auto-biel *up-to-the-minute* met haar tijd meegaat, hetgeen dus inhoudt, dat de allerlaatste snufjes, waaronder vele van experimenteelen aard, aangebracht dienen te worden. Anderzijds, staat echter het belang van eenig conservatisme tenopzichte der constructie. Den gulden middenweg kiest de Buick Motor Company.

Deze fabriek, toch, huldigt het principe: modern, maar beter en beproefd. In haar nieuwe modellen worden alleen die wijzigingen aangebracht, die op

grond van technisch-wetenschappelijk onderzoek in de Laboratoria, gevolgd door praktische beproeving op het proefterrein bewezen hebben verbeteringen te zijn, die de waarde van den Buick in vergelijking met de voorafgaande modellen, inderdaad verhoogden.

Buick-eigenaar te zijn is geen kwestie van smaak — smaken verschillen en zijn dikwijls veranderlijk! — maar van overtuiging. Het aantal automobilisten, die hun ouden Buick door een nieuwen wagen van het zelfde merk vervangen, stijgt van jaar tot jaar. Niet minder dan 48,5 pct. der geheele Buick-productie (deze bedraagt ca. 250.000 wagens per jaar) wordt verkocht aan personen, die reeds een Buick bezitten. Nog sterker cijfermateriaal: het aantal der door deze fabriek aan Buick-eigenaren in de laatste jaren verkochte wagens is beduidend grooter, dan de totaal-verkoop van een ander merk van overeenkomstigen prijs. Dat zijn feiten, die duidelijk aantoonen, hoezeer Buick's principes en daarmee Buick's kwaliteit gewaardeerd wordt.

Reeds heden waren wij in de gelegenheid, een blik „achter de schermen“ te werpen. Als een vluchtige indruk der 1930 Buicks, kunnen wij onzen lezers wel mededeelen, dat de wagens van een zeer geslaagd ontwerp zijn; en wat velen zal interesseren: de carrosserieën zijn opvallend slanker, vertoonen van voor naar achter een soepele, doorlopende stroomlijn.

WEGEN.

Herodotus, de groote Griekse oudheidkundige, die wegens zijn monumentale historische werken de *Vader der Geschiedenis* wordt genoemd, heeft ons interessante bijzonderheden over den eersten wegebouw nagelaten.

Schrijvende in de 5de eeuw voor Christus, bespreekt hij den eersten wegebouw in Egypte, welke vele honderden jaren vroeger plaats vond.

Koning Cheops, die ca. 3650 jaren voor Christus zijn scepter over Egypte zwaaid, liet den eersten grooten verkeersweg aanleggen. Deze weg, een magnifiek staaltje van wegebouwkunde, was noodig om hierlangs de bouwmaterialen voor de beroemde „Groote Pyramide“ aan te voeren, waaraan 100.000 menschen niet minder dan 20 jaren lang hebben gewerkt.

Nog zijn de overblijfselen van dezen oerweg te vinden in de omgeving van de „Cheops Pyramide“ nabij Cairo. Zelfs de moderne wegebouwkundige ingenieurs hebben veel van deze pioniers kunnen leeren. Het feit, dat zelfs 6000 jaren na den aanleg nog gedeelten van dezen weg existereren, is wel het sterkste bewijs voor hun bekwaamheid.

Een ander historisch memooreert een weg, loopende van Babylon naar Niniveh, geplaveid met steenen in asphalt-specie. Hetgeen tot de conclusie leidt, dat reeds 2000 jaren v. Chr. de wegebouw op een hooge trap van ontwikkeling stond.

Perzen, Assyriërs, Carthagen, Chinezen en Peruvianen waren alle voortreffelijke wegebouwers. Toen kwamen de Romeinen met hunne militaire „efficiency“. Tot hunne strategie behoorde aanleg en onderhoud van goede wegen,

waardoor de Romeinse Legioenen zich snel konden verplaatsen.

De Appische Weg, de voorlooper van het Romeinse wegensysteem is vermoedelijk de beroemdste weg, welke de geschiedenis kent. De aanleg werd begonnen door Claudius Appius in 312 v. Chr. Oorspronkelijk liep de weg van Rome naar Capua, een afstand van ca. 300 K.M. Later werd hij verlengd en doorgetrokken tot Brindisium, dat thans Brindisi heet. Voor zoover bekend, werd dit werk door Julius Caesar ondernomen.

De tweede belangrijke weg, welke door de Romeinen werd aangelegd, was de Flaminische Weg, waaraan in 200 j.v. Chr. werd begonnen. Vanaf dezen tijd begon het Romeinse Rijk zich snel uit te breiden en de wegebouwkunde met deze expansie gelijken tred. Frankrijk, Spanje en Brittannië werden met een voortreffelijk wegensysteem verrijkt en door groote heirwegen met het Italiaansche Schiereiland verbonden. De totale lengte der door de Romeinen aangelegde wegen wordt geschat op rond 80.000 K.M. Hoe solide de constructie der Romeinse wegen is, bewijst wel het feit, dat vele dezer, w.o. ook de Appische Weg, heden ten dage nog steeds in gebruik zijn.

Met de ondergang van het Romeinse Keizerrijk nam ook de wegebouw een einde. Eerst in de 17de eeuw werd de wegeaanleg hervat en wel door de koningen van Engeland en Spanje. Ook lieten zij de inmiddels gedeeltelijk vernielde Romeinse heirwegen herstellen.

In het midden van de achttiende eeuw begon Frankrijk wegebouw op groote schaal, zijn wegen dienden aan de andere Europeesche landen tot voorbeeld.

Niet ten onrechte verwondert de moderne mensch zich over het feit, dat er bijna 16 eeuwen voorbij gingen, ge-

durende welke niets op wegengebied werd gepraeëst, dat ware te vergelijken met den pioniersarbeid der Romeinen.

Wij moeten teruggaan tot de dagen van Appius Claudius, om een goede vergelijking te treffen tusschen wat op wegebouwkundig gebied vroeger werd en binnenkort zal worden gepraeëst. Er bestaan definitieve plannen, om een monster-verkeersweg aan te leggen, die alle landen van het Westelijk halfrond onderling zal verbinden. De weg zal loopen van Detroit, in den Staat Michigan, naar de Mexicaansche grens en vandaar naar de hoofdsteden der 17 republieken van Centraal en Zuid-Amerika. Het wordt een speciale weg voor auto-verkeer. Het initiatief ging uit van mr. Clarence J. McLeod, lid van het „House of Representatives“ voor den Staat Michigan.

EEN REUZEN-BAND.

Goodyear streeft haar tijd vooruit! In de toekomst zullen grootere banden, dan de tegenwoordig bestaande, noodig zijn, getuige de verklaringen, welke vliegtuig-fabrikanten aflegden. De afmetingen der vliegmaschinen worden steeds grooter en daarmee zullen die der banden gelijken tred houden. Om te bewijzen, dat deze grootere afmetingen voor de fabricatie geen bezwaar opleveren, heeft Goodyear een enorme luchtband vervaardigd, welke kortgeleden, na drie maanden arbeid in de fabriek te Akron, is gereed gekomen, meldt het *Sportblad*.

Uitgezonderd de maten is deze band geheel gelijk aan een standaard ballon band met het All Weather loopvlak. De hoogte van dezen reus bedraagt 3,60 Meter en de breedte 1,20 Meter. Hij weegt in zijn geheel ruim 800 K.G. Het loopvlak en het wiel hebben elk een gewicht van 270 K.G.

De velg, waarop de band is gemonteerd, heeft een diameter van 1,20 Meter en is 75 c.M. breed. Het „opblazen“ van dit bandje zou Paul Whiteman met al zijn saxofonisten niet in een dag klaar spelen, want het duurt reeds 45 minuten, om een druk van slechts drie lbs. te bereiken.

Ter vergelijking diene dat een band van de afmeting $30 \times 4,50$, zooals op de nieuwe Ford gebruikt wordt, een gewicht heeft van ongeveer 7 K.G., met loopvlak 10 K.G., zoodat de band der toekomst in gewicht gelijk staat met 80 gewone banden.

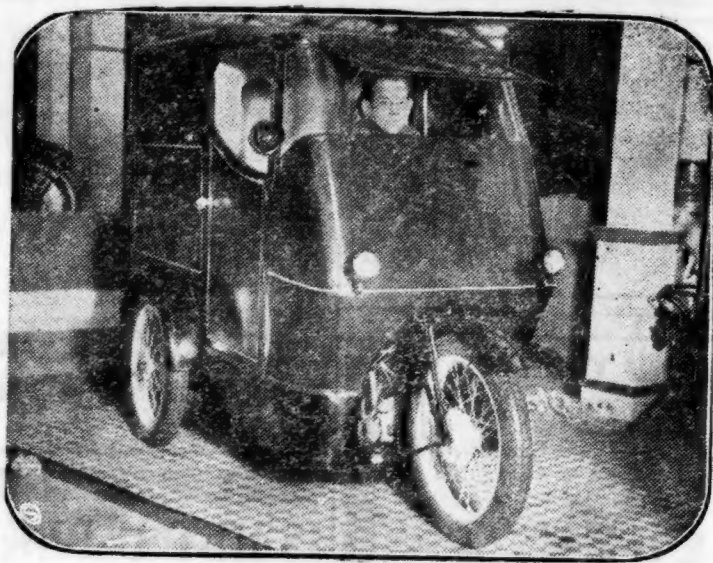
De ruitvormige blokken van het All Weather loopvlak meten in de lengte 40 c.M. en in de breedte 25 c.M., zoodat deze gevoelig als vloertegels of dakpannen dienst kunnen doen, aldus aantoonend, dat zij tot de nuttige zaken dezer aarde behooren.

Slechts het ventiel bleef binnen de perken der welvoegelijkheid, doch overigens is het een en al reusachtigheid, waarbij menschen tot liliputters gereduceerd worden.

De verkoopprijs van een dergelijken band zou een bedrag vertegenwoordigen, dat menigeen gaarne tot zijn jaarlijksch inkomen zou rekenen, n.l. f 12.500,— doch de laadcapaciteit bedraagt dan ook om en nabij de 20.000 K.G.

Goodyear zal dezen reus onder de luchtbanden in alle plaatsen der Vereenigde Staten exposeeren. Voor dat doel is hij achter een speciale antobus aangebracht, welke gebouwd is op een twee-ton chassis, met drie rijen zitplaatsen evenwijdig aan het groote wiel. De totale lengte van deze bus met den band bedraagt negen Meter.

De Goodyear-ingenieurs werden bij het vervaardigen van den grootsten band ter wereld eenigszins in hun plannen belemmerd door het feit, dat enkele bruggen, welke de band op zijn toer moet passeeren, een overkapping hebben van niet meer dan 3,75 Meter hoogte, zoodat, wanneer dit bezwaar zou zijn opgeheven, het fabriceren van nog grootere banden zeer wel mogelijk is.

Een gesloten vracht-driewieler op de Londensch tentoonstelling.

Motorvaria.

De Wereld om.

De eerste vrouw die een reis om de wereld per auto heeft gemaakt, is zoo juist in Engeland aangekomen, nadat zij door 43 landen getrokken is, waaronder Nederlandsch Oost-Indië, en 4 werelddeelen doorkruist heeft. De tocht heeft zeven jaren geduurd.

Haar naam is mevrouw Aloha Wanderwell. Samen met haar echtgenoot, Captain Welter Wanderwell, organiseerde zij deze onderneming toen zij zestien jaar oud was. Zij hebben 60.000 mijlen gereden.

„Onze ergste ondervindingen, zoo zeide mevrouw Wanderwell, deden wij op in Portugeesch Oost-Afrika, waar wij temidden van menschen vertoefden, die nooit tevoren een blanke hadden gezien. Eens op een keer waren wij vijftig kilometers van water vandaan en indien wij een panne met den motor gekregen hadden, of een lekke band door het ruwe veld, zouden wij van honger omgekomen zijn, maar wij hadden geen last met onze Dunlops en wij waren zoo spaarzaam met onze kostbare benzine, dat wij het uithielden tot wij betrekkelijk beschaafde menschen bereikten.

De Sovjet regeering was zoo geïmponeerd door het feit, dat mevrouw Wanderwell vanaf Gibraltar tot aan Wladivostok gereden had, dat zij haar Eere-Kolonel van het Roode Leger maakte.

Een nieuw Type.

De Amerikaansche vliegtuigconstructeur Guiseppe Bellanca (o.a. bekend als bouw van het toestel, waarmede Chamberlin en Levine in 1927 over den Oceaan vlogen), heeft onlangs een geheel nieuw type vliegtuig geconstrueerd, dat in uiterlijken vorm wel zeer veel afwijkt van hetgeen wij op luchtvaartgebied gewend zijn te aanschouwen, meldt de *Tel*.

Het toestel wordt aangeduid met den naam Bellanca-tandem, naar aanleiding van het feit, dat de twee motoren van 400 P.K. vlak achter elkaar voor in den stomp neus zijn aangebracht. De voorste motor drijft op normale wijze een treksechroef, doch de achterste motor is door een circa 5 M. lange as verbonden met een dribladige drukschroef, welke achter den korten romp is gemonteerd.

De *Chicago Daily News* heeft dit toestel speciaal laten bouwen voor het maken van afstand- en duur-reords, zonder tussenlanding of bijvullen in de vleugels enorme benzinereservoirs ondergebracht.

In den romp bevindt zich o.a. één tank van liefst 6750 L. inhoud, de grootste, die ooit in een vliegtuig werd gemonteerd. De overige kleinere tanks ingebegrepen, kan het toestel 8100 L. benzine en 360 L. olie medevoeren, hetgeen

volgens den constructeur Bellanca, voldoende zou zijn om 90 tot 100 uur in de lucht te blijven.

De overigens zeer zonderlinge vorm van het toestel heeft het voordeel, dat het zeer licht geconstrueerd kon worden en weinig frontweerstand biedt. De vleugel heeft een spanwijdte van 25 M. en een oppervlak van 83 M². Een tweede eigenaardigheid vormen de vleugelstijlen, die als hulpvleugels zijn uitgevoerd en zoodoende een dragende werking tijdens het vliegen uitoefenen. Dit is dan ook wel noodig, want volbelast zal het toestel 9500 K.G. wegen. Als men nagaat, dat het toestel leeg 3200 K.G. weegt, ziet men dat het bijna tweemaal zijn eigen gewicht aan lading de lucht in voert.

Het is verder wel aardig hier even te memoreeren, dat de general manager van de Bellanca Aircraft Company een Hollander is, n.l. de heer R. Noorduyt, die tot voor enkele maanden vele jaren lang assistent van den heer Anthony Fokker was.

De Autospoor.

In de Academie der wetenschappen te Parijs heeft de heer Lecornu uit naam van twee ingenieurs een ontwerp ingediend, waarvan de toepassing de vervoernijverheid zou kunnen vernieuwen, schrijft de *N. R. Crt*.

Al langer dan een halve eeuw bereikt de spoor snelheden van 120 K.M. per uur, waarboven ze niet gaat. Stephenson legde ze per wiel een minimum-last op, toen hij de richt- en bewegkracht samenkipelde. Ander factoren zijn de snelheid van den trein komen inperken, vooral in de bochten. Sinds een eeuw zijn het op afmetingen en vormen na, dezelfde rails, dwarsliggers en ballast. Het vraagstuk der snelheid is afhankelijk van den weerstand van den weg, wat verklaart, dat spoor, die het in de zwaarte zocht te einde de snelheid op te voeren, sinds lang de praktische snelheidsgrens bereikt heeft.

De mogelijkheid tot overschrijding moest dus gezocht worden in het losmaken van de organen der voortbeweging van die, welke richting geven. De ingenieurs Hirschauer en Talon hebben daarom een stelsel van automatische richting-geven bedacht, dat bestaat uit twee lichte wielen, onafhankelijk van elkaar, die zich op een bijzondere rail voortbewegen en die de wielen leiden, welke het rijtuig dragen.

De gespecialiseerde weg zou een opgehoogde autostrada zijn, gevormd door een soort railbruggen, 1 M. 40 van elkaar en vervaardigd uit metaal of gewapend beton. Deze weg, voorzien van een centrale rail voor het richting geven, zou het materiaal dat het midden moet houden tusschen spoorwagens en auto's, in staat stellen een vaart van 200 K.M. per uur te halen. In de buurt van steden moet de weg dalen tot den gewonen weg en de bebouwde gebieden zelf kan men onder den grond doorsnijden. Deze stukken van de lijn zouden op ongeveer f 200.000 per K.M. komen, tegen f 15.000 voor de viaducten en f 10.000 voor die op den beganen grond.

ADVERTENTIE.

GEGARANDEERD CHINEESCH ANTIK

Zeer kostbare oude stukken in voorraad: Chineesch Kristal, zoowel als Brons, Ivoor, Plaatwerk, Porcelain, Cloisonné, Jade, Kristal, Broderie's etc. etc.

Beveelt zich aan voor taxatie en onderzoek van antieke waren.

Ook verkrijgbaar Voetstukken en dekzels van Chineesch hout. 180di

LEE CHEONG & Co., Weltevreden.

Rijswijkstraat 32 — Weltevreden.

Koopt bij L. LIONG HIN

Uw waren

Wat U karren-geld bespaart!

Zijn provisiën en dranken

Zijn de prijzen heusch wel waard.

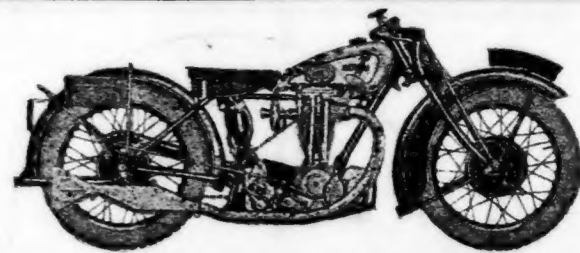
Gang Kenanga zes en twintig!

(Telefonisch EEN — DRIE — TWEE),

Li Liong Hin geeft nooit deceptie

Maar stelt iedereen tevree.

1905

MATCHLESS 1930.

75 TECHNISCHE VERBETERINGEN

HET BESTE MOTORRIJWIEL VAN HET JAAR!

H. H. Motoristen!

DOE GEEN MISSTAP IN MERKEN ZOEKEN.

Verkrijgbaar vanaf f 735.— en op zeer gemakkelijke betalingscondities.

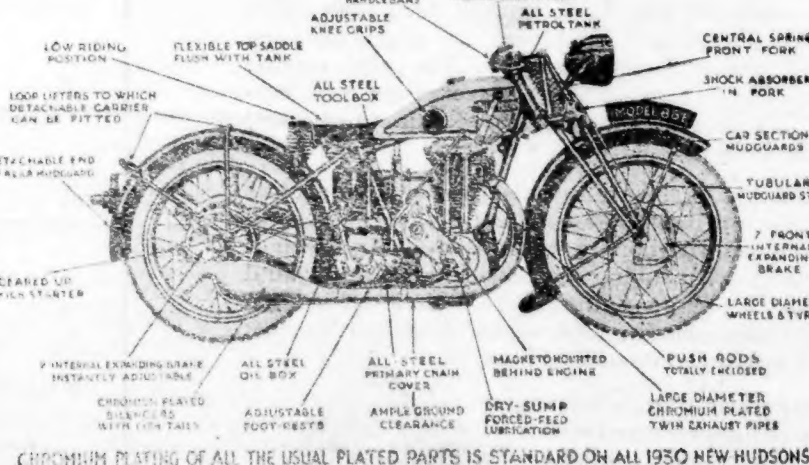
Vraagt geïllustreerde catalogus.

IMPORTEURS: TOKO MASCOTTE.

Weltevreden, Senen 125, Soerabaja Kalasin 7, Telf. No. 738 WJ. Telf. No. 432 Z.

2231

Elke wensch van U vindt bevrediging in de NEW HUDSON MODEL 1930

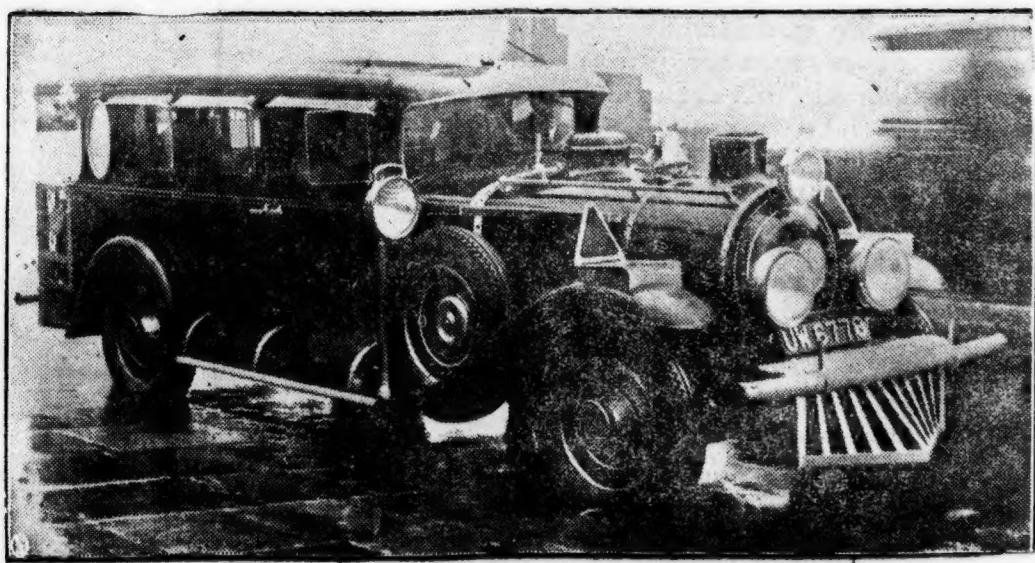

Ook wat de meest moderne verbeteringen en eigenschappen betreft. Vergelijk snelheid, comfort en trotsch voorkomen.

N.V. HANDEL MIJ. „LIM TJOEI KENG“

Batavia, Bandoeng, Cheribon, Pekalongan, Tegal, Solo, Djocja, Semarang en Soerabaja.

2244

De locomotief-auto, een Engelsche nieuwigheid.

WALLER VAN AVETO

De nieuwste modellen Buick,
Dodge, Plymouth en Fiat 520.
BEL OP WELT. 1960
2242

HORLOGERIE—BIJOUTERIE

Citadelweg 5 Telefoon 1803 Weltevreden

W. ALBRECHT
GEDIPLOMEERD HORLOGEMAKER

GROOTE KEUZE

Brillant-, Goud-, Zilverwerk en Horloges.

Stukgelopen Huid
doorzitten, schrijnen en smetten der
huid, zonnebrand of stukgelopen
voeten, verzacht en geneest men met
PUROL. Zij die last hebben van trans-
pireerende voeten moeten deze bepoe-
deren met PUROL-poeder, zijnde de meest
afdoende poeder daarvoor. Evenzo
handelen bij transpireerende handen
en oksels en verder overal waar de
huid aan wrijving onderhevig is, ten-
einde het stukgaan te voorkomen.

Purol in dozen van 40 en 75 ct.,
tube f 1.—. Purol-poeder in bussen
90 ct. en (2 x groter) f 1.50
Bij Apoth. en Tokohouders.

**Gevestigd in het
NILLMIJ-gebouw**

en staande onder
dezelfde Directie
**De Brandwaarborg
Mij. „Ned.-Indië”**
Telefoon No. **WI. 1444.**
2de en 4de 10di

IS HET U BEKEND?

dat No. 160 het Telefoon-
nummer is van

HACKS' RADIUM-HOTEL

Kamodjan bij Garoet, 4500 v. b. z.

Het hotel heeft 't Davos-klimaat
van Java, is electrisch verlicht en
geheel per auto te bereiken.

99di Eigenaar-Beheerder,
A. HACKS Sr.

die zich beleeft aanbeveelt.

P. S. Verzoek dit uit te knippen. Telef.
No. komt nog niet in de Telef-gidsen voor.

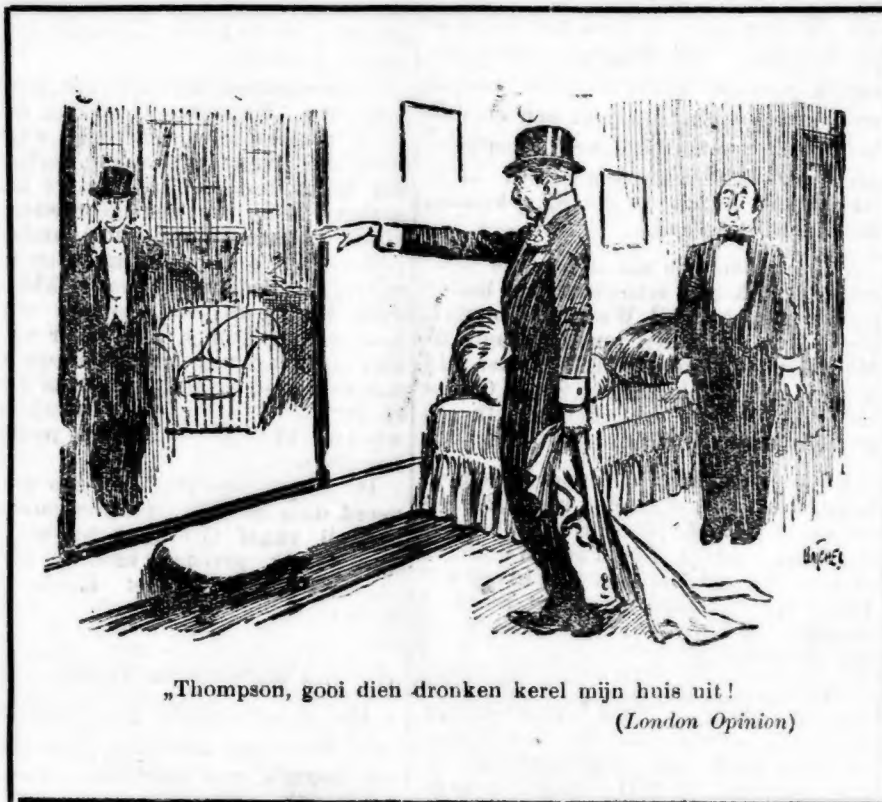

Vrijwielremnaaf

TECHNISCH VOLMAAKT IN ALLE DEELEN
PROEFONDERVINDELIJK HET BESTE OP DIT GEBIED

**PAST IN IEDER RIJWIEL, HETZIJ OUD
OF NIEUW**

VERKRIJGBAAR BIJ ELKEN RIJWIELHANDELAAR

VERSCHIEDE LEMBANGMELK:

dagelijks verkrijgbaar à f 0,35 per groote flesch
— aan huis bezorgd, —
Levering 2 x per dag 's morgens en 's middags,
— Leveranciere van
St. Carolus-Ziekeninrichting, Ziekenhuis Tjikini
— en voornaamste Hotels. — 2234

Melkerij „TRIO” Lembang.

Agent: **LUCIANI.**

TANAH ABANG HEUVEL 91, TELEFOON 2487 WL.

KELDER'S NACHTVEILIGHEIDSDIENST

„DE NIEUWE HERMANDAD”
kortweg genaamd

„DE NACHTWACHT”

WELTEVREDEN — Molenvliet West 24.
C: lef. WI. 874 en 875, Telef. Tandjong Priok 60 en
— Bandoeng 1688.

Volvoeren alle opdrachten op Detective-Gebied,
GEHEIMHOUDING VERZEKERD (Goede wijn
behoeft geen krans).

De Leider: **W. J. KELDER.**

WIJ BESCHERMEN UWE
BEZITTINGEN

207di

AVIS' SLAOLIE

is zeer fijn en zacht van smaak.

Ze is in het bijzonder geschikt voor het maken van
mayonnaise-saus, die bij alle verschillende salades
wordt gebruikt, zooals onder meer bij haring-, buza-
ren-, garnalen-, kreeften-, zalm-, aardappel-, komkom-
mer-, bieten- en kropsalade enz.

AVIS' SLAOLIE is tevens uitstekend om visch
en diverse kleine gerechten te bakken, zooals flensjes,
appelbeignets, pannenkoek, sneeuwballen enz.

AVIS' SLAOLIE vervangt boter en fruiture, ze
geeft een fijne aangename smaak aan de gerechten
en is zuinig in het gebruik.

Receptenboekjes worden gratis verstrekt.

Importeurs:

L. E. JANSEN & Co., Weltevreden.

Extra Kalkvoeding
in de jaren van groei
met Kalzan

„Over de met Kalzan bereikte resultaten, vooral in
de kinderpraktijk, ben ik zeer tevreden”, schrijft
Dr. EDW. SCHRODER te Tilburg.

EVEN belangrijk als zon, licht en lucht, is juiste voe-
ding in de jaren van snellen groei, voor de krachtige
lichamelijke en geestelijke ontwikkeling van Uw kind.

Kalk, b.v. vormt de grondstof, waaruit duizenden cellen
van spieren, beenderen en bloed zijn opgebouwd en
kalkgebrek zou dan ook achterlijkheid in groei, zwakte
en verslapping van het weerstandsvermogen (d.i. ver-
groting van het ziektegevaar door besmetting, enz.)
ten gevolge hebben.

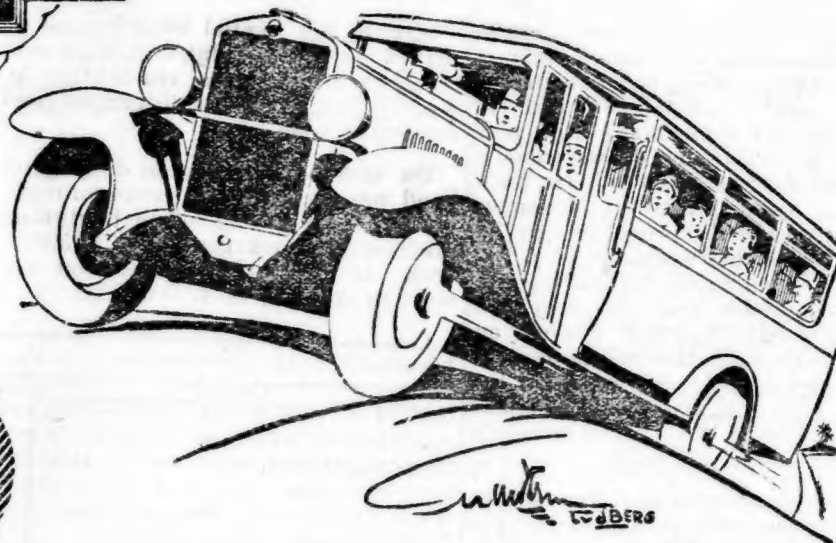
Bedenk, dat zijn dagelijksch voedsel veelal onvoldoende
kalk bevat — vul dit tekort aan met Kalzan, het kalk-
voedsel. Kalzan voert extra kalk in zoodanige weten-
schappelijke samenstelling aan het lichaam van Uw kind
toe, dat de kalk, in tegenstelling met bijna iederen anderen
vorm van kalktoediening, ook werkelijk geheel door het
lichaam wordt opgenomen en behouden.

Gezonden eetlust, blozende wangen
en een krachtig weerstandsver-
mogen — ge kunt ze Uw kind
verzekeren met:

KALZAN
Het Kalkvoedsel

Verkrijgbaar in alle Apotheken en Toko's.

6
Cylinder Trucks
In de prijsklasse van den vier!

Modern transport vereischt vrachtauto's met meer sou-
plesse, grootere reserve-kracht, hogere snelheid en
vluigere acceleratie, derhalve: zes-cylinder trucks. En
thans, voor den eersten keer in de geschiedenis van het
commercieel transportwezen, is de zoozeer gewenschte
zes-cylinder vrachtauto verkrijgbaar met een even zuinig ben-
zineverbruik als de „Vier”!
Immers niet alleen worden de nieuwe zes-cylinder Che-
vrolet trucks geoffereerd in de prijsklasse van den „Vier”,
maar ook zijn zij even eco-
nomisch in gebruik, als hun
fameuze voorgangers van
het 4-cylinder type.

UTILITY CHASSIS (1½ TONS)

f2145

(te Batavia)

N.V. GARAGE „DE AUTO” BERKHEMER & Co
Weltevreden — Soekaboemi — Serang.
AUTOHANDEL VAN RIJN — Cheribon.
AUTOHANDEL E. MONE — Tegal.
LIM GIOK KENG — Telok Betong.

PRODUCT VAN GENERAL MOTORS

MOPPEN.

Kareltje! — Moesje, hoe heet de moe-
der van een ezel?
Moesje: — Een ezelin!
Kareltje: — Waarom noemde jij me
gisteren dan een ezel?

Misplaatste zuinigheid is duur: gebruik
Flit.

Onderwijzer: — Wie van jullie ver-
teelt me nu eens wat een haven is?
Pietje steekt den vinger op en roept:
— Een haven is een groote plaats met
water, waar schepen parkeeren!

Iedereen haat vliegen: doodt ze met
Flit.

Eerste filmster: „Wie was die man,
tegen wien je lachte toen we binnen-
kwamen?”

Tweede filmster: „Zijn naam ben ik
vergeten, maar hij was de knapste man,
waar ik ooit mee getrouwd ben geweest”.

Kakkerlakken zijn vies: doodt ze met
Flit.

„En houdt je je nu strikt aan mijn
voorschrift wat betreft de wijn?”
„Absoluut — zes glazen per dag.”
„Maar ik heb je gezegd, dat je er
maar drie mocht hebben!”
„Dat is zoo, maar mijn andere dokter
heet mij er ook drie toegestaan”.

Met Flit bij de hand is 't best uit te
houden.

— Ik zou de kinderen graag gefotogra-
feerd hebben.
— Ik doe ze alleen apart anders denken
de menschen, dat ik de plaat bewogen heb.
(Gutierrez Madrid).

ABONNEMENTSPRIJS:

f 7.50, fr.p.p. f 9.—, buiten
Ned.-Indië f 12.50 p. kw.

ADVERTENTIE-TARIEF:

1—25 woorden f 3.75, elke
5 woorden meer f 0.75.
Regeltarif f 0.50 per regel

BATAVIAASCH NIEUWSBLAD.

Hoofdredacteur: J. H. RITMAN

VIERDE BLAD

Directeur G. MOLENAAR.

UITOEFSTER:

N.I. Drukkers- en Uitgevers Mij.

BUREAU:

Sluisbrugstraat 23, Weltevreden

TELEFOON:

Welt. 2886, 2887 en 2888

(Wisselbord).

Na 5 uur 's midd. Welt. 429

Gemeenteraad van Batavia.

Vergadering van Maandag 13 Januari.

Een belangrijke bijeenkomst. — De wethouderskwestie. — De heer Thamrin herkozen. — Begin der begrotingsbehandeling.

Voorzitter: de burgemeester.

O n g

Om 7 uur opent de vergadering. De hoofden der verschillende gemeentedenen wonen de vergadering bij in verband met het feit, dat de begroting op de enda staat.

De voorzitter wenscht de leden een voorspoedig 1930. Daarna herdenkt hij wijlen den heer Dambrink en hij stelt voor een brief van rouwbeklag aan mevrouw Dambrink te zenden. Dan heet hij de nieuwe leden de heeren de Hondt en dr. Sjaaf welkom.

Regering en gemeenteraad.

Alvorens aan de agenda te beginnen, deelt de voorzitter mede, dat de heer Burgersdijk zich heeft willen terugtrekken uit den Raad, omdat hij in dienst is van een maatschappij, die met de gemeente een contract heeft. De voorzitter is er in geslaagd den heer Burgersdijk van dit plan terug te houden.

De heer Van Zalinge veroordeelt de beslissing van de Regering in het soortelijk geval van den heer Schuling, lid van den Semarangse gemeenteraad. Spr. wil, dat de regering terugkomt op die beslissing en dat de raad daartoe de gemeente Semarang in haar request steunt.

De voorzitter wil deze zaak liever uitstellen tot de volgende vergadering, om ze dan vollediger voor te brengen.

Er zijn misschien andere meningen mogelijk dan die van den heer Van Zalinge.

De heer Van Zalinge dient dan een motie in om adhesie te betuigen met de gemeente Semarang in den zin als hij zoo juist heeft uiteengezet.

De kwestie wordt uitgesteld, nadat wethouder Leewis hier ook op aangedrongen heeft.

De heer Van Zalinge gaat uit vrees voor enkele tegenstemmers met het uitsel accoord.

Dan wordt met de behandeling van de agenda een aanvang gemaakt.

Voorstel tot goedkeuring van de notulen van de Raadsvergadering van 23 Dec. 1929.

Wordt z.h. st. aangenomen.

Deca-park.

Aangehouden voorstellen met betrekking tot de continuering van het met de N.V. Maatschappij tot voortzetting van het Filmverhuur- en verkoopkantoor „Deca” gesloten pachtcontract.

Mr. de Groot meent, dat er van een nieuw contract geen sprake is, doch slechts van een voortloopen van het oude. De Universal kan geen voorwaarden stellen. Spr. vraagt, of de technische commissie over het nieuwe buffet is gehoord. Tegen een bankgarantie, zoals de Universal die voorstelt, heeft spr. geen bezwaar, mits zij onvoorwaardelijk is en bij een Hollandse bank wordt gevestigd.

De voorzitter antwoordde, dat de Universal inderdaad geen eischen kan stellen, doch het betrokken gebouw moet noodzakelijk worden vernieuwd. De kwestie van de garantie zal worden onderzocht.

Het voorstel wordt z.h.st. aangenomen.

Het Conflict.

Aangehouden schrijven (visiestuk) van den heer N. van Zalinge, van 30 November 1929, waarin hij bedankt voor zijn functie van plaatsvervangend burgemeester.

De heer Van Meurs meent, dat het element van mysterie, dat in deze zaak van algemeen belang schuilt, moet worden opgehelderd. De heer Van Zalinge zal in Maart a.s. met verlof vertrekken. De dagbladen hebben zijn vroegere bedanken in verband gebracht met het conflict en gemeend, dat het ontslag bedoeld heeft een oplossing aan het conflict te geven.

Het zoogenaamde conflict is geen raadsconflict geweest. Het is buiten den raad omgegaan en de raad heeft er weinig woorden aan besteed. Echter heeft de raad nu een vermoeden, dat de pers het bij het rechte eind heeft gehad. Daarom wil de raad niet langer gespeend blijven van eenige officiële mededeling, waar hij recht op heeft. Volgens spr. is het gewenscht, dat de raad ten slotte meewerkt aan het tot stand komen van een oplossing van het conflict, anders is de kans op een nieuw conflict in de toekomst niet gesloten. De raad behoort dus volledig op de hoogte te zijn.

Spr. stelt drie vragen: 1. hoe luidt de brief van B. en W. aan den heer Van Zalinge in antwoord op diens ontslag-aanvraag? Spr. meent, dat B. en W. dit

vroegere ontslag hebben betreurd. 2. Wat is de betekenis van dit ontslag voor de oplossing van het conflict geweest? 3. Is er bij de oplossing bemoeienis van hooger hand geweest en zoo ja, welke?

De voorzitter antwoordt, dat er indertijd mededelingen zijn gedaan over het verloop van de eerste fasen van conflict. Daarna is er eigenlijk weinig meer gebeurd. De Inlandsche fractie is weggegaan uit den Raad, naar de meening van spr. ten onrechte, en ook na het gemeenteblad, waarin zij volledige genoegdoening had kunnen vinden, weggebleven. Spr. heeft toen in een vroeger bedanken van den heer Van Zalinge als loco-burgemeester een mogelijke oplossing gezien. Een oplossing zou het eigenlijk niet zijn, doch er zou een loop van zaken uit volgen, die naar de meening van spr. waarschijnlijk en van zelf sprekend was.

Spr. is voor wat er gebeurd is persoonlijk verantwoordelijk. Het zou on verantwoordelijk van hem geweest zijn, indien hij deze mogelijkheid van oplossing, toen hij haar eenmaal had aangevoeld, niet had gebruikt. De belangen van de gemeente en van de Inlandsche bevolking stonden hier op het spel. Bovendien bleef bij deze oplossing het bewuste gemeenteblad integraal gehandhaafd.

Bij de op handen zijnde wethoudersbenoeming kan de raad dien loop van zaken wijzigen. De raad zal daar dan voor verantwoordelijk zijn en niemand anders.

Bemoeienis van hooger hand is er volgens spr. niet geweest; zelfs geen suggestie is geuit.

De heer Van Meurs is nog niet geheel voldaan door dit antwoord. Hij is zeer verheugd, dat de voorzitter inmening van hooger hand ten eenen male ontkent. Die ontkentening heeft spr. natuurlijk te aanvaarden. Maar waarin heeft nu eigenlijk de toenaderende houding bestaan?

De voorzitter vraagt den heer Van Meurs, waarom hij nog meer bijzonderheden wil hooren. Spr. heeft voldoende gezegd.

De heer Van Meurs merkt op, dat hij naar den tekst van den brief van B. en W. gevraagd heeft. Hebben B. en W. het ontslag van den heer Van Zalinge betreurd? Zoo ja, dan is dit schrijven in strijd met het standpunt van den voorzitter.

De voorzitter antwoordt, dat zulks een kwestie van meerderheid en minderheid in het college van B. en W. is. Spr. heeft den tekst niet bij zich.

De heer Van Meurs betreurt het, dat de voorzitter het conflict heeft opgelost op de wijze als hij dat gedaan heeft.

De toekomst, meent de voorzitter, zal leeren, of spr. de verantwoordelijkheid voor die oplossing ten rechte op zich genomen heeft.

Mr. de Groot vindt de antwoorden van den voorzitter vaag. De raad behoort het verband tusschen de brieven van den heer v. Z. en van B. en W. te weten. De heer v. Z. heeft ontslag gevraagd, doch geen datum genoemd. Dat ontslag werd verleend, dadelijk. Volgens den voorzitter was er van zijn kant geen suggestie aan den heer v. Z. voor een onmiddellijk ontslag. Hoe komt het dan, dat het ontslag onmiddellijk werd verleend?

Spr. begrijpt niet, dat de overige wethouders indertijd niet door een comminiqué of anderszins hebben bekend gemaakt, dat hun stemmen bij het kiezen van een tweeden loco-burgemeester niet door de meening van den voorzitter beïnvloed zijn. Doordat daaromtrent onzekerheid heerschte, is het conflict vertroebeld. Het is een conflict geworden tusschen B. en W. en de Inlandsche fractie. De Raad heeft er recht op de meening van de wethouders hierin te weten.

De voorzitter meent, dat wanneer mr. de Groot hem van vaagheid beschuldigt, zulks aan het luisteren van mr. de Groot ligt. Spr. heeft positief geantwoord. Eerst is het ontslag verleend en toen is de datum betreurd. De wethouders zijn in deze aangelegenheid geen verantwoording aan den Raad verschuldigd.

Mr. de Groot meent, dat de zaak anders staat. De Raad voelt, dat B. en W. over zijn rechten hebben beschikt zonder den Raad er iets van mede te deelen. B. en W. hebben over het hoofd van den Raad heen onderhandeld met de Inlandsche fractie en haar toezeggingen gedaan. De Raad benoemt de wethouders, niet B. en W. Hier ligt het kardinale punt. Er is geen conflict geweest tusschen den Raad en de Inlandsche fractie doch tusschen de fractie en den burgemeester, later B. en W.

De voorzitter antwoordt, dat mr.

de Groot dus het standpunt van spr. als juridisch juist erkent (Stille vraag: teekens van mr. de Groot).

De rechten van den Raad zijn niet aangetast. Er zijn geen toezeggingen gedaan door B. en W. De Raad is geheel vrij gebleven in het benoemen van den wethouder, dien hij wenscht.

Spr. heeft gemeend, de hand, die hem werd toegestoken niet door de Inlandsche fractie maar door hen, die achter deze fractie staan, te moeten aanvaarden. Het meergenoemde gemeenteblad is integraal gehandhaafd gebleven.

Spr. wil den Raad nogmaals wijzen op de verantwoordelijkheid, die op den Raad rust bij de op handen zijnde benoeming van een wethouder.

Mr. de Groot acht het gelukkig, dat er door B. en W. geen toezeggingen zijn gedaan. Over die verantwoordelijkheidskwestie redeneert de voorzitter langs spr. heen.

De voorzitter zegt, dat er wel toezeggingen zijn gedaan, maar geene, die op het gebied van den Raad lagen. B. en W. hebben zich niet gebonden bij die toezeggingen, in geen enkel opzicht.

Benaming wethouder.

Benaming van een wethouder en van een plaatsvervangend wethouder.

Eerst is de benoeming van een wethouder aan de orde. Dr. Kayadoe stelt den heer Thamrin candidaat; de heer Van Meurs noemt dr. Sjaaf. Deze bedankt echter bij voorbaat.

Er worden 24 stemmen uitgebracht, waarvan 11 op dr. Sjaaf, 10 op den heer Thamrin en 3 blanco.

Dr. Sjaaf is dus gekozen. Hij neemt de benoeming echter niet aan.

De heer Tan In Hok stelt den heer Mokoginta candidaat. Deze bedankt en pleit voor den heer Thamrin.

Weer worden 24 stemmen uitgebracht, waarvan 10 op den heer Mokoginta, 9 op den heer Thamrin en 5 blanco.

De heer Mokoginta vraagt een bedenktijd van 24 uur.

Benaming plaatsvervangend wethouder.

Wethouder Hildebrand stelt dr. Sardjito candidaat voor plaatsvervangend wethouder. De heer Van Meurs stelt dr. Sjaaf candidaat.

Dr. Sardjito wordt met 14 tegen 10 stemmen op dr. Sjaaf gekozen.

Uitsel van executie.

De heer Mokoginta deelt mede, dat hij 24 uur bedenktijd nodig te hebben. Hij bedankt voor de benoeming tot wethouder en beveelt den heer Thamrin aan, die door een ieder geschikt wordt geacht.

Mr. de Groot wil de benoeming tot de volgende vergadering uitgesteld zien.

De heer Mokoginta is daar tegen.

Op voorstel van den voorzitter besluit men de benoeming aan te houden tot na de pauze.

Hamerpunten.

Voorstel tot goedkeuring van de jaarrekening van het Waterleidingbedrijf betreffende het dienstjaar 1928.

Wordt z.h.st. aangenomen.

Voorstel tot wijziging van de „Bataviasche Straatbelastingverordening”.

De heer van Zalinge meent dat percelen, die niet bebouwd zijn, geen Straatbelasting behooren te betalen.

De voorzitter is het hier niet mee eens. De belasting is voor onbebouwde percelen lager dan voor bebouwde.

Het voorstel wordt z.h. st. aangenomen. De heer van Zalinge wenscht geacht te worden tegen te hebben gestemd.

Voorstel tot aanvulling van de Verordening, houdende verbod tot het berijden van sommige wegen in de Gemeente Batavia in een bepaalde richting.

Voorstellen in verband met de in werking tredende wijziging van de „Bataviasche Wachtgeldverordening 1926”.

Worden z.h.st. aangenomen.

Voorstel om over te gaan tot instelling van de betrekking van administrateur bij de vischveiling en om in die betrekking te benoemen den opnemer der Grondoccupaties P.A. Schijff.

De heer Thamrin verlangt uitsel in verband met het feit, dat de betrokken wethouder nog niet is aangewezen.

Voorstel tot benoeming van de Commissie van Toezicht op den Bureau-cursus der Stads Gemeente Batavia.

Alle door B. en W. gestelde candidaten worden met alg. st. benoemd.

Voorstel betreffende de behandeling van de tot den Gemeenteraad gerichte en in het tijdvak van 19 December 1929 tot 6 Januari 1930 ontvangen stukken.

De heer Van Zalinge spreekt over het verzoek van de gemeente Soerabaja om adhesie te betuigen met haar verzoek aan de regering om de bevoegdheden van de hoofden van plaatselijk bestuur over te dragen op de burgemeesters.

B. en W. stellen voor het verzoek te deponeren.

Het punt is belangrijk, waarom zou de raad er dus niet eens over praten.

De voorzitter wijst op het stadium, waarin deze kwestie verkeert. Men dient te wachten op het advies van de medebestuurcommissie.

De heer Van Zalinge wil het verzoek van Soerabaja steunen.

De heer Thamrin sluit zich aan bij den heer Van Zalinge. Het advies van de commissie zal in de eerste plaats voor de regering bestemd zijn.

Spr. wil, dat B. en W. alsnog een praeadvisie over het voorstel zullen uitbrengen.

De heer Hildebrand (plv. wethouder) vereenigt zich met dit laatste. Aldus wordt dan besloten.

Voorstel tot wijziging van het rooilijn- en wegenplan voor het stads gedeelte voorkomende op de topografische dienstkaart sectie 8 blad 4.

Voorstel om machtiging te verleenen tot uitvoering van het werk „Aanleg van waterleidingen in de Kampong Kebon Katjang”.

Voorstel tot onderhandsche verkoop voor afbraak van het kantoorgebouw van afdeling D van den dienst van Gemeentewerken te Tamansari.

Voorstel met betrekking tot de uitgifte van het Gemeenteperceel Laan Canne No. 7.

Voorstel met betrekking tot de toekenning van Armenzorg-subsidies.

Behandeling van de Ontwerp-Stads-gemeente-begroting voor het dienstjaar 1930.

Worden z.h.st. aangenomen.

Bij de stukken ter kennisneming maakt de heer Van Zalinge bezwaar tegen de politieke gevoelens van den heer De Jeer, voormalig hoofdopzichter bij de gemeentereiniging, die de gemeente nu weer in haar dienst zal nemen.

De heer Mokoginta meent, dat de heer de J. van politieke meening veranderd is.

Wethouder Hildebrand bevestigt zulks. De heer de J. heeft een zoodanige verklaring afgelegd. De reclasering-rapporten over hem luiden gunstig. Hij zal worden gecontroleerd.

De heer Van Zalinge legt zich hierbij neer.

De heer Van Meurs dankt B. en W. voor hun loyaal en voorzichtig standpunt in deze.

Supplettoire agenda.

Alle voorstellen van de supplettoire agenda passeeren gezwind onder den hamer door. De belangrijkste zijn:

Voorstel om een proef te nemen met een zevental nieuwe drinkbakken voor paarden.

Voorstel om machtiging te verleenen tot uitvoering van het werk „Ombouw van den weg Oud-Gondangia en het gedeelte van den Mampangweg tusschen Oud-Gondangia en den Grissieweg”.

Rondvraag.

De heer Tan In Hok heeft bezwaren tegen de stuiting van de verjaring, zooda als geschiedt bij de aanslagen in de straatbelasting voor 1925, die als nog worden opgelegd. Hij stelt voor die aanslagen te doen vervallen.

Wethouder Hoekstra antwoordt, dat die stuiting juridisch al of niet juist kan zijn, doch dat de ontheffing van den aanslag daar niets mee te maken heeft.

Mr. de Groot vraagt, hoe men deze onzekerheid uit de wereld denkt te helpen.

De voorzitter antwoordt, dat men zal afwachten, of belastingplichtigen zich zullen beroepen op de verjaring.

De heer Van Waardenburg betreurt het, dat op den dag van het overlijden van den heer Dambrink de vlag op het gemeentehuis niet halfstok is geheeschen.

De voorzitter maakt hiervoor amende honorable.

De Begroting.

Algemeene Beschouwingen.

De heer Van Meurs vindt het antwoord van B. en W. op het Afdelingsverslag vaak te veel in den vorm van: ja of neen gesteld, zonder nadere argumentatie. Spr. noemt enkele voorbeelden.

De heer Burgersdijk acht het bestaan van een gemeentelijke Inkomstbelasting naast de Lands I.B. niet rationeel. De heeren mr. de Groot en mr. Hildebrand hebben zich van dezelfde

de meening verklaard. Spr. dient een motie in, tot opheffing van gemeentelijke I.B. en tot likwidatie van de betreffende afdelingen van het gemeentepersoneel. (Men kan deze motie elders in ons blad vinden).

De heer Van Waardenburg acht het financiële optimisme, dat uit de begroting spreekt, misplaatst in deze tijden van economischen achteruitgang. Met de grotere ramingen van opbrengst van de I.B., de vermakkelijheidsbelasting en de belasting op rij- en voertuigen gaat spr. niet accoord. Verder wil spr. de hondenbelasting verlaagd zien. Men heeft in Batavia waakhonden nodig, het zijn geen luxebeesten.

Spr. vraagt, of de groote batige sloten wel alleen aan voorzichtige ramingen te danken zijn. Werkt b.v. Gemeentewerken wel voldoende? Wat de kampongverbetering betreft, hier mogen geen overschotten voorkomen. De gelden moeten worden verbeterd, dus of de diensten moeten worden teruggebracht.

De grondprijzen zijn voor de kleine bouwers te hoog. De Volkshuisvesting moet noodzakelijk voorzien in de behoefte aan groote huizen voor kleine gezinnen.

Spr. betreurt het, dat de Burgemeester als wethouder van publieke werken blijft fungeren, nadat er een ingenieur in den Raad gekomen is.

De heer Van Zalinge stelt voor te gaan eten.

Aldus wordt besloten.

Nogmaals de wethoudersbenoeming.

Na de pauze komt eerst de wethouderskwestie weer aan de orde.

Dr. Kayadoe stelt wederom den heer Thamrin candidaat.

De heer De Hondt: „Ik stel den heer Regensburg candidaat” (teekenen van verwondering in den Raad). „Ik bedoel den heer Hildebrand”.

Dr. Kayadoe meent, dat de zetel aan een Inlander toekomt.

Wethouder Hoekstra zegt, dat zulks inderdaad gewenscht is, maar de Raad schijnt nu eenmaal niet dien candidaat te willen, die de Inlandsche fractie wil. De Raad in zijn geheel en niet de fractie benoemt den wethouder. Er is een nieuwe tegencandidaat nodig. Daarom stelt men den heer Hildebrand.

Dr. Kayadoe meent, dat de heer Thamrin het meest geschikt is. Waarom stelt men dan een andere candidaat?

De heer Akkersdijk vermoedt, dat het conflict hierachter zit. Spr. zou graag daarom een uitzetting van het voorgevallene uit den mond van den heer Thamrin hooren.

Mr. de Groot sluit zich bij deze woorden aan.

De heer Van Meurs zou zulks onjuist vinden. Het conflict is buiten den Raad om gegaan. De Raad weet genoeg en kan vrij stemmen.

De heer Van Zalinge meent, dat de Inlandsche fractie in het college van B. en W. moet vertegenwoordigd worden. De heer Thamrin heeft bewezen een goed wethouder te zijn. Er zijn echter door hem en door zijn fractie onverständige dingen gedaan, waardoor het vertrouwen in de persoon van den heer Thamrin heeft geleden. Een openlijke verklaring te geven is voor den heer Th. zeer moeilijk; mr. Hildebrand zal zeker even goed wethouder kunnen spelen als de heer Th. Doch het algemeen belang eischt een Inlandschen wethouder. Laat de Raad daarom partijpolitiek ter zijde stellen en den berouwvollen zondaar de mogelijkheid tot terugkeer ontsluiten.

Dr. Kayadoe, sprekende namens de Inlandsche fractie, zegt, dat het voor de fractie ging om een principe, om haar eer. De strijd is nu achter den rug. Misschien heeft de fractie daarbij technische fouten gemaakt, maar aanwezigheid ter vergadering is het bewijs van haar goeden wil.

Mr. de Groot acht de opmerking van den heer Van Zalinge, dat politiek zooveel mogelijk uit den Raad moet worden geweerd, juist. Echter moet de wethouder de vertrouwensman zijn van den geheelen Raad en niet alleen van de fractie. De heer Th. krijgt een jaar chance door een verklaring te getuigen dat algemeen vertrouwen te verdienen.

De heer Van Meurs wil evenmin politiek in den Raad. Maar waarom wil de Inlandsche fractie niet op een anderen Inlandschen candidaat stemmen dan den heer Th.? Het opdringen door haar van een candidaat is in verband met de vertrouwenskwestie ongewenscht.

Wethouder Hoekstra wil spreken over dien goeden wil, waar dr. Kayadoe het over had. Waarom heeft de Inlandsche fractie dan gewacht met terug te keeren en dit niet gedaan terstond nadat het bewuste gemeenteblad verschenen was?

Dr. Kayadoe zegt, dat wethouder Hoekstra de zaken onjuist voorstelt. De Inlandsche fractie heeft niet willen terugkeeren, alvorens zij opnieuw verkozen was.

De heer Van Zalinge zegt nog-

maals, dat er een Inlandsche wethouder moet komen. Men moet niet van den heer Th. vergen, dat hij zich verontschuldigt voor wat gebeurd is. Anderen hebben voor hem gesproken.

De heer Van Meurs constateert, dat de heer Van Zalinge op het gevoel van den Raad gaat werken, terwijl hij dit in de vorige raadsvergadering zoo heeft afgekeurd.

De heer Thamrin zegt aanvankelijk niet te hebben willen spreken. Dr. Kayadoe zou dat slechts doen. Spr. dankt den heer Van Zalinge voor zijn woorden. Overigens kan spr. niet anders doen dan de woorden van dr. Kayadoe herhalen. Misschien zijn er technische fouten gemaakt, doch de aanwezigheid van de fractie ter vergadering getuigt van haren goeden wil.

Er wordt gestemd. De heer Thamrin krijgt 11 stemmen, de heer Hildebrand 10 stemmen. Drie stemmen zijn blanco.

De heer Thamrin vraagt 24 uur bedenktijd.

De Algemeene Beschouwingen.

De heer Van Zalinge zegt, dat niet alle lagen van de gemeentebanen in den Raad vertegenwoordigd zijn. Dit is een gevolg van onverschilligheid enerzijds en van partijbeweging anderzijds. De decentralisatie heeft inderdaad verbeteringen gebracht, In Batavia zijn hiervan de wegen, de pasars, de gemeentebedrijven de voorbeelden. Maar in de laatste vijf jaar heeft de decentralisatie teleurgesteld. De publieke belangstelling is verminderd en de politieke verenigingen doen het werk. Het individuele belang komt daarbij vaak te sterk naar voren.

Een ander nadeel van de decentralisatie is, dat er te veel gemeenteambtenaren gekomen zijn. De bureaucratie heeft in de gemeenten haar intrede gedaan. Slappe leiding van den Raad is hieraan ook schuld. Spr. herinnert aan het recente geval van de bezoldigingsverordening, die op een bepaald punt onduidelijk was. De ambtenaren hebben toen juridisch juist doch immoreele argumenten de zaak ten hunnen gunste doen beslissen. Een nieuwe aanslag op de belastingbetalende burgerij.

Voor de middenstand zijn de gemeentebelastingen te zwaar, vooral de I.B. Bovendien gaat men bij het opleggen van die belastingen vaak ultrafiscaal te werk. Bureaucratie alweer.

Spr. voelt er wel iets voor, dat de gemeente slechts opent op de rijksbelasting zal doen heffen. Het Land zal zich dan voor een tijdige heffing borg moeten stellen. Maar aan de andere kant is spr. een voorstander van de decentralisatie. Dan houdt de gemeente de zaken zelf in handen en kan de Raad gemakkelijk tot verlaging van de belastingen overgaan.

Spr. wil de politiek uit den gemeenteraad gebannen zien. Daartoe moeten de raden niet langer als kiescolleges fungeren voor den Volksraad.

Uit de begroting spreekt een roes van financiële blijdschap. Deze blijdschap is misplaatst. Indië gaat economisch achteruit, vooral in de laatste maanden. Voor de hoogere ramingen van de I.B., de vermakkelijheidsbelasting, de straatbelasting en de bedrijfs-winsten voelt spr. niets. Hij acht een bij na misdadig optimisme aan wezig en beveelt aan de begroting der inkomsten te herzien.

Wat

Den heer Van Meurs antwoordt spr., dat B. en W. gelijk hadden kort, te zijn, anders zouden zij in herhalingen zijn vervallen.

Wat betreft de taakverdeling in het college van B. en W. antwoordt spr. den heer Van Waardenburg, dat de door hem bedoelde ingenieur verklaard heeft geen tijd genoeg te hebben, doch wel zoo noodig adviezen te willen geven.

De heer Van Zalinge is algemeen geweest, bijna algemeen (Gelaach). Spr. zal niet in de kritische zelfbeschouwing van den Raad treden, die de heer Van Z. heeft uitgesproken. Het oude, doode stokpaardje van de bureaucratie heeft de heer Van Z. weer te voorschijn gehaald, doch zijn voorbeelden waren onjuist. Het pensioenfonds is een zuiver technische kwestie, waarmee de ambtenaren niets hebben uit te staan. En als we er volgens den heer Van Z. geen geld voor hebben, kunnen we dan wel geld aan de straatverlichting besteden? Het verwijt van misdadig optimisme legt spr. naast zich neer. De heer Van Z. wil belastingverlaging en is dus nog optimistischer.

Wat betreft de meening van den heer van Z. over de raden als kiescolleges, men zou dit bezwaar kunnen opheffen door speciale kiescolleges voor den Volksraad in te stellen.

Van een roes is overigens een sprake geweest.

Den heer Hallegraaff antwoordt spr., dat de regeering de huurcommissies niet terugroepen wil. De Volkshuisvesting zal zooveel mogelijk helpen.

Voor overdracht van de belastinginning aan het Land voelt spr. weinig (dit aan de heeren de Groot en Burgersdijk). Holland heeft hier onaangename ervaringen mee. De gemeenten zijn dan niet op de hoogte, hebben geen gereede gelden ter beschikking.

Wat het overwerk betreft, meent spr., dat de eischen, door den heer Van Zalinge aan de ambtenaren gesteld, niet kunnen worden gesteld voor de rangen beneden commies. Daar wil men weer betaald overwerk voor invoeren.

Wethouder Leewis antwoordt den heer Van Waardenburg, dat er in de grondprizen geen ingrijpende veranderingen kunnen worden gebracht zonder het Grondbedrijf te ontwrichten. Het Grondbedrijf heeft een zeker overwicht op de grondmarkt te Batavia. Dat geeft ook verplichtingen. Vandaar de openlegging van gronden, waartegen de heer Van Zalinge bezwaar heeft.

Wethouder Hoekstra zal gaarne de motie Burgersdijk c.s. morgen behandeld zien. De hoogere ramingen van de belastingen zijn met opzet geschied, antwoordt spr. aan den heer Van Waardenburg, omdat de batighe sloten te groot zijn geweest.

De ramingen waren te voorzichtig en zijn nu meer in overeenstemming met de werkelijkheid gebracht. Zij blijven echter nog beneden de opbrengsten van het vorige jaar. Bovendien zullen de tantiëmisten niet getroffen worden door den terugslag van de laatste maanden, dit wat de I.B. betreft. Wat aangaat de vermakelijheidsbelasting meent spr., dat de menschen juist in tijden van zorgen meer uitgaan. Batavia wordt steeds nieuwe uitgaansgelegenheden rijker.

De provincie zal geen groote concurrentie voor de rij- en voertuigenbelasting opleveren. De meeste taxi's gaan niet buiten de stad en loopen van de belasting van eerstgenoemde vrij. Bovendien worden nog steeds veel auto's in Indië verkocht. Achteruitgang van den verkoop is nog niet merkbaar.

De gemeentebelastingen zijn niet te hoog. Zij zijn de laatste vijf jaar niet verhoogd.

De hondenbelasting is er om de hondsdelheid te bestrijden. Dat is een grooter belang dan dat de gemeentaren waakhonden hebben.

Wat betreft de storting in het pensioenfonds, zij dient om te voorkomen, dat het nageslacht te zware lasten zal moeten dragen. De inlandsche ambtenaren, voor wie dit fonds er is, storten 7 pct. van hun salaris en dat levert te weinig op, terwijl men hen toch niet meer kan laten storten.

Wethouder P h o a doet den heer Van Waardenburg enkele onthullingen over de plannen van de Volkshuisvesting.

Wethouder Hildebrand zegt, dat de heer Van Zalinge ondanks zijn liefde voor de decentralisatie een domper op haar heeft gezet. Verder heeft de heer van Z. een staatsrechtelijk monstroom verkocht, toen hij pleitte voor de benoeming van de leden der gemeenteraden. Hij wil de bevolkingsgroepen wel invloed toekennen in de benoeming der wethouders. Dan moet hij consequent zijn en voor evenredige vertegenwoordiging pleiten! De heer van Z. zou dan een pionier van de decentralisatie geweest zijn. Thans wil hij haar vruchteloos maken.

Spr. verzekert den heer Van Waardenburg, dat het bedrag voor de kampongverbetering geheel zal worden verwerkt en de achterstand zal worden ingehaald.

De heer Van Dam, die thans waarnemend directeur van Gemeentewerken is, neemt deze zaak flink ter hand. Overigens moet men hier niet te hard van stapel loopen, want ook met de onderhoudskosten moet men rekening houden.

Ook de heer Hallegraaff wordt wat de passars aangaat door spr. tevreden gesteld.

Sluiting.

De heer Hallegraaff stelt voor niet op Dinsdag, doch op Woensdag verder te vergaderen.

De vergadering verklaart zich met 14 tegen 10 stemmen tegen dit voorstel.

De voorzitter wilde de re-en duplicaten thans nog afhandelen. De raadsleden hebben er echter genoeg van. Het is halfwaal en aangezien de meeste raadsleden de vergadering verlaten, sluit de voorzitter de vergadering.

OFF. BERICHTEN.

CIVIEL DEPARTEMENT.

Ontslagen: op verzoek, eervol uit 's Lands, de gew. administratief ambtenaar bij het Binnenlandsch Bestuur, mr. P. G. Jansen, met bep. dat dit ontslag wordt geacht te zijn ingeg. op ult. October '29.

Benoemd: tot lid van den gemeenteraad van Bandjermasin L.M. Patiweal, gepens. 1ste commies;

tot lid in de commissie voor het onderzoek van voedingsmiddelen jhr. dr. P.J. Teding van Berkhoudt hoofd van de Chemische afd. van het Geneeskundig Laboratorium te Weltevreden en mej. dr. Th. W. J. van Marle, natuurwetenschappelijk technisch ambtenaar bij het Geneeskundig Laboratorium te Weltevreden.

Goedgekeurd: de beschikking van den rest. van Pasoeroean, provincie Oost-Java, waarbij aan Sech Oemar bin Said Bassaib, naast de uitoefening van zijne eigen functien van wijkmeester te Bangil, gerekend van 6 Februari '29, tijdelijk de werkzaamheden verbonden aan het ambt van luitenant van zijn landaard te genoemde plaats werden opgedragen.

Benoemd: tot ass.-res. van Gorontalo, residentie Manado, Th. W. Grondijs, thans assistent-resident van Donggala in gemeld gewest.

Donggala, res. Manado, W. Bakker G. H. z. n., thans ass.-res. van Poso in gemeld gewest.

Poso, res. Manado, M.J. Ruychaver, hoofdambtenaar terugverwacht van buitenl. verlof, laatstelijk ass.-res. van Ketapang, residentie Westerafd. van Borneo;

tot lid, tevens voorzitter in de commissie van beheer van de stichting „Museum van Beeldende Kunsten“ te Batavia, Ch. J.M. Welter, vice-president van den raad van N.I. en tot lid, mr. W. A. H. Fuchter, wd. secretaris van het depart. van onderwijs en eeredienst.

Ontslagen: op verzoek, met ing. van 2 Mei '30 eervol uit 's Lands dienst de gouverneur der Molukken, J. Tiedeman, onder dankbetuiging voor de langdurige en goede diensten door hem aan den lande bewezen.

Binnenl. Bestuur.

Geplaatst: in de residentie Batavia (provincie West-Java), de wd. hoofdpolitieopziener, W. Timmer, thans geplaatst in de residentie Palembang.

in de residentie Palembang, de wd. hoofdpolitieopziener D. van der Meijden, thans geplaatst in de residentie Midden-Priangan (provincie West-Java), in de residentie Biora (provincie Midden-Java), de ondercommissaris, J. E. Voorne, thans geplaatst in de residentie Batavia (provincie West-Java).

Verleend: wegens zesjarigen dienst acht maanden verlof naar Europa, aan den assistent-resident bij den algemeenen bestuursdienst op Java en Madoera te Sragen (gouvernement Soerakarta), O. H. Meijer, met bepaling, dat hij zijne betrekking zal nederleggen op een door den gouverneur van Soerakarta nader te bepalen datum in de maand Maart '30.

Financien.

Ontheven: op verzoek met ingang van 10 Febr. '30 van zijne terbeschikking van den hoofdinspecteur van Financiën, M.A.C. Goester.

Benoemd: tot commies bij de afdeling comptabiliteit van het residentiekantoor te Palembang, a. F. Geway, thans 1ste klerk aldaar;

b. Mas Soebono Poerwowijoto, thans 1ste klerk bij de afdeling comptabiliteit van het gouverneurskantoor te Semarang.

Overgeplaatst: naar de afdeling comptabiliteit van het gouverneurskantoor te Semarang, de commies mevr. H.C. Snieder geboren Plas, thans werkzaam gesteld bij de afdeling comptabiliteit van het residentiekantoor te Palembang.

Gouv. Bedrijven.

Benoemd: bij het hoofdbestuur van den P.T.T. dienst tot commies-redacteur Oey Eng Tjie en C.T. Spiering, thans tijdelijk belast met de waarneming dier betrekking;

tot technisch ambtenaar IIde klasse b/d P.T.T. dienst A.F. Siau van Leeuwen, tijdelijk belast met de waarneming van die betrekking;

bij den dienst der zoutregie tot controleur, A.L.L. Verdam, ambtenaar van buitenlandsch verlof terugverwacht, laatstelijk hoofdpakhuismeester bij genoemden dienst.

Belast: bij den P.T.T. dienst, met de functien van ambtenaar 3de klasse Noermattias, commies (kantoordienst) bij genoemden dienst;

met de waarneming der betrekking van werktuigkundig electrotechnisch opzichter 1ste klasse bij den dienst van den mijnbouw P. A. van den Over, thans waarnemend werktuigkundig electrotechnisch opzichter bij dien dienst;

met de waarneming der betrekking van werktuigkundig electrotechnisch opzichter 1ste klasse bij den dienst van den mijnbouw H.J. Breyman, thans werktuigkundig electrotechnisch opzichter bij dien dienst.

Verleend: aan ir. W.C.J. de Graaff, ingenieur 1ste klasse met den persoonlijklijken titel van hoofdingenieur b/d Staatspoor en tramwegen wegens langdurigen dienst een jaar verlof naar Europa ingaande 7 April '30.

Justitie.

Ontslagen: op verzoek eervol uit 's Lands dienst, mr. J.C.Th. Pullter Gunne, ambtenaar ter beschikking van den president van den raad van justitie te Semarang, met bepaling, dat dit ontslag wordt geacht te zijn ingegaan op 31 Dec. '29.

Burgerl. Openb. Werken.

Belast: met de functie van hoofdcommies, de le commies mevr. Th. Ch. de Vries de Rochemond.

Tijdelijk belast: met de waarneming van de betrekking van 1. hoofdcommies, a. J. J. Swart, thans le commies, b. W.A. Pieters, thans ambtenaar ter beschikking van den directeur der B.O.W. II eerste commies, a. B. Blomieu, b. mej. D. J. Blondeau, a en b. thans commies.

Benoemd: tot opzichter 1e kl. F. Augenstein, ambtenaar van buitenl. verlof terugverwacht, laatstelijk die betrekking bekleed hebbende.

met de waarneming van de betrekking van 1. ingenieur 3de kl. ir. L. van Geuns, thans part. II. le commies D.G. Prevooft, thans commies;

tot hoofdelectrotechnisch ambtenaar E. van 't Sant, thans electrotechnisch ambtenaar, met bepaling, dat hij geplaatst blijft bij het bedrijf der haven Tandjong Priok.

Toegevoegd: aan den resident van Palembang 1. de opzichter 1e klasse F. Augenstein, 2. de ingenieur 3e kl. ir. H. G. Poortman, het hoofd van het Centraal Waterschapskantoor voor de Vorstenlanden met behoud van Jagjakarta als standplaats de ingenieur IIe kl. voor Landsgebouwen R. Baumgartner, thans toegevoegd aan het hoofd der Ie Waterstaatsafdeeling de tijd. waard. le commies, D.G.F. Prevooft, thans toegevoegd aan den gouverneur van Celebes en Onderhoorigheden den resident der Z. O. afdeeling van Borneo de tijd. ingenieur 3e klasse, ir. L. van Geuns, thans geplaatst op het hoofdkantoor der B. O. W. te Weltevreden.

Gesteld ter beschikking: van de Provincie a. Midden-Java, 1. de ingenieur IIe klasse ir. J. J. A. Patiweal, 2. de ingenieur 3e klasse ir. A. M. Verschoor, b. Oost-Java de ingenieur 3e kl. ir. Goesti Mohamad Noor.

Geplaatst: op het hoofdkantoor der B. O. W. te Weltevreden de architect Th. E. Veer, thans toegevoegd aan het hoofd der Ie Waterstaatsafdeeling.

Ontheven: op verzoek eervol van de tijdelijk waarneming van de betrekking van opzichter 1e klasse, F. Rinne, met ingang van einde December '29, eervol van zijne ter beschikking stelling van de Provincie West-Java, de hoofdopzichter Raden Moehammad Enoch;

op verzoek, met ingang van 1 Jan. '30, eervol van de tijdelijk waarneming van de betrekking van hoofdbeheerder bij de haven Tandjong Priok, ir. D.D. Boer, thans met binnenlandsch verlof buiten bezwaar van den Lande.

Ontslagen: op verzoek met ingang van einde Dec. '29, eervol uit 's Lands dienst de opzichter Raden Trastotenojo.

Pandhuisdienst.

Te bepalen: dat de controleur D. van Praag, geplaatst wordt te Tebingtinggi (Deli en Serdang) en belast met de controle over de Landspandhuizen te Tebinggi, Soengairampak, Pematangsiantar, Laboehanroekoe, Tebingkisaran, Tandoengbalai, Bandarpoeleu, Laboebilik, Baganapi-api en Dolokmasihoei.

Zoutregie.

Geplaatst: te Soerabaja en belast met het beheer van zoutdoorvoerpakhuis Tandjong Perak aldaar, de benoemde controleur A.L.L. Verdam.

P. I. T.

Overgeplaatst: van Samarinda naar Weltevreden de controleur 1ste klasse K. J. de Goede; van Djombang naar Samarinda de idem W.F.H. Somer; van Weltevreden naar Djombang de idem W. B. van der Hoeven; van het post en telegraafkantoor te Soerabaja naar het bureau van der 3de afdeeling aldaar de idem L.A.L.J. Kusters; van het telefoonkantoor te Palembang naar dat te Pamekasan de tijdelijk fd. gediplomeerd technisch ambtenaar 1ste klasse L. Endert; van idem te Pamekasan naar dat te Palembang de middelbaar technisch ambtenaar W. Kous.

Algemeene Secretarie.

Verleend: bij verbaal van den alg. secretaris van 9 Jan. '30 aan den ref. ter alg. secretarie, dr. A. J. R. Heinsius, wegens zesjarigen dienst, acht maanden verlof naar Europa, met bep., dat hij zijne betrekking zal nederleggen op 2 April '30.

Landb. Nijv. en Handel.

Benoemd: tot opperhoutvester bij den dienst van het Boschwezen in Nederlandsch-Indië, J. A. de Boer, ambtenaar van buitenlandsch verlof terugverwacht, laatstelijk genoemde betrekking bekleed hebbende.

Ter beschikking gesteld: van het Djatibedrijf, de benoemde opperhoutvester, J. A. de Boer;

Zoutregie.

Herbenoemd: de machinist 1ste klasse bij de Fabriekmatige Bewerking en Verpakking, R.O. Cuss, geplaatst te Kaliangat.

Mijnbouw.

Benoemd: tot mijnbouwkundig opz. b/d dienst v/d mijnbouw, G. Keller, thans belast met de waarneming dier betrekking.

Te benoemen: tot bouwkundig opz. bij den dienst van den mijnbouw Bahar Gelar Datoek Mangkoeto Alam, thans belast met de waarneming dier betr. met bepaling, dat hij ter beschikking blijft gesteld van het hoofd der Oembiilinnijnen.

Mutaties.

Benoemd: tot patih van het regentschap Poerwokerto (res. Banjoemas) Raden Sasrodikrodjo thans patih van het regentschap Batang;

tot patih van het regentschap Batang (res. Pekalongan) Mas Said Tjokroharsono, thans districts-hoofd in gemeld gewest;

met ingang van den dag waarop hij van buitenl. verlof zal zijn teruggekeerd tot president van den Raad van Justitie te Medan mr. J.G. Geerlings, rechterlijk hoofd-ambtenaar van buitenl. verlof terugverwacht laatstelijk lid van den Raad van Justitie Soerabaja.

Ontheven: met ingang van den datum waarop de nieuwe titularis zijn ambt. zal aanvaarden eervol van de waarneming van de betrekking van burgemeester van Amboina H.F. Brune, en benoemd tot burgemeester van Amboina J.A.F. Schut, ambtenaar terugkomende van buitenlandsch verlof laatstelijk die betrekking bekleed hebben.

MILITAIR DEPARTEMENT.

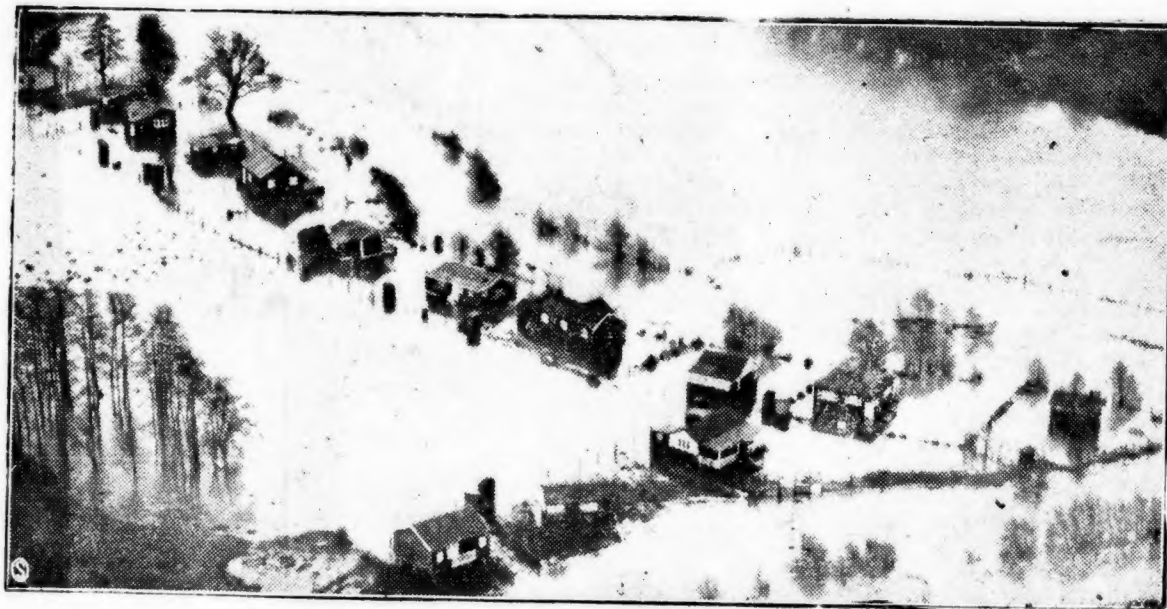
Benoemden aangesteld: tot IIe luitenant bij het wapen der infanterie van het leger in N.I., de cadetten H.J. Prager en L.A. Boucherie.

MARINE DEPARTEMENT

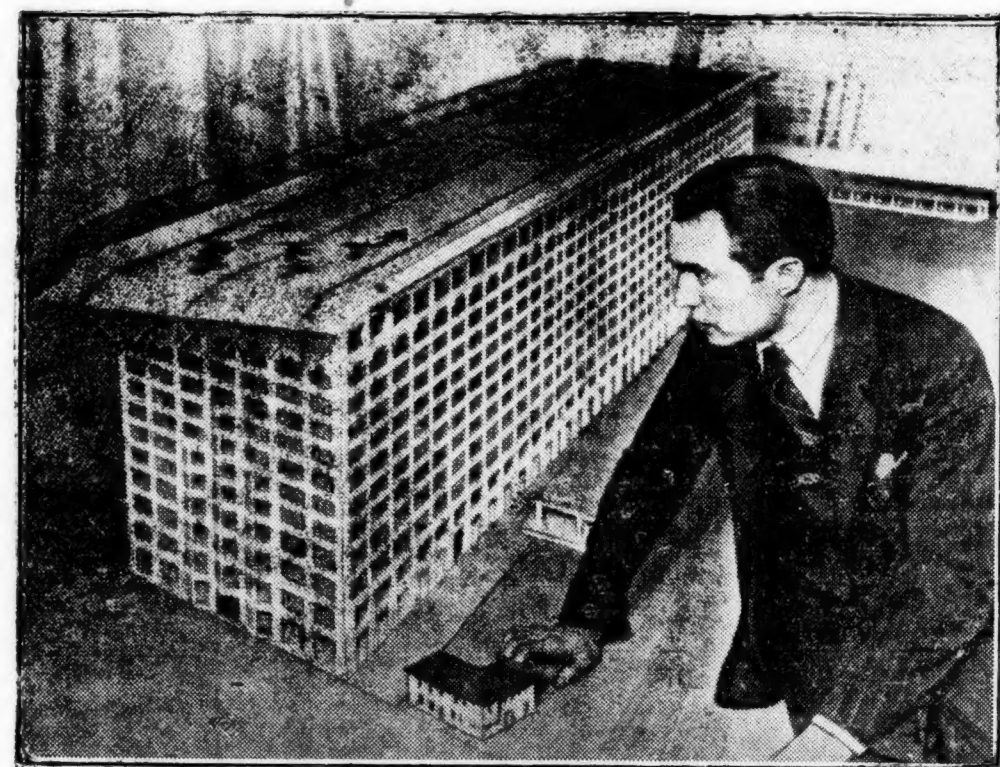
Benoemd: tot lid van den raad voor de scheepvaart, J.N. Gronthoud, oud gezagvoerder der K.P.M.

De Fransche Munt heeft een Clemenceau-penning uitgegeven, welke aan de eene zijde Clemenceau weergeeft, zooals hij er in de laatste jaren uitzag en aan de andere zijde Clemenceau afbeeldt als „Père la Victoire“, op 11 November 1918, den dag van den Wapenstilstand; daarboven de regel de wit Marseilleise, dat de dag der overwinning eindelijk is aangebroken.

Overzichtsfoto van het overstromde gebied in Engeland.

Een wolkenkrabber van 12 verdiepingen hoogte en met volledig landingsterrein op het dak, zal in het centrum van Los Angeles verrijzen, volgens het hierbij afgebeelde ontwerp van den Amerikaanschen ingenieur O. R. Angelillo. De kosten zullen 11 miljoen dollar bedragen. Maquette en ontwerpen ziet u op één foto vereenigd.

Het Fransche leger heeft de tweede Rijnland-zone vrijgegeven. De troepen verlaten onder trompet-geschal Coblenz.

„Magneetjes“ à 11.-